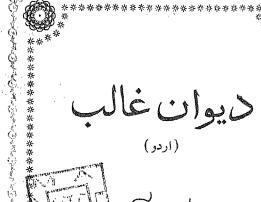
cuerter - Asad willah Khan Ghalib TIHE - DEELOAN-EGHALIO (URDU). Pullisher - Shirlson Kaawyaani (Ba Subjects - N.A. Kages - 276. Dete - 1920: U 2/3SB

^{按於宋禄於宋禄於宋禄於宋於宋於宋於宋於宋於宋於宋於宋於宋於宋於宋於宋於 宋 宋}

مكتبهٔ جامعه ملّيه اسلاميه كى ليى مطبعه شركت كاويان برلن أ

M.A.LIBRARY, A.M.U.

U21358

CHECKED-2008

د بباچه مصنّف

مشام شمیم آشنایان را صلا، و نهاد انجمن شنیان را مژده، که انتی از سامان مجمره گردانی آماده و دامنی از عود هندی دست به جوبهای سنگ خورده بهنجار ناطبعی شکسته بی اندام تر اشیده بلکه به تیرشگافته، بکار در بز ریز کرده، بسوهان خر اشیده ایدون نفس گداختگیهای شوق بجستجوی آتش پارسی است، نه آتشی که در گلخنهای هند افسرده خاهوش و از کف خاکستر به مرگ خودش سیه پوش بینی جه بروی مسلم است تاپاکی به استخوان مرده ناهار شکستن و از دیوانگی به رشتهٔ شمع مزار کشته آویختن هر آننه بدل گداختن نیرزد و بزم افروختن را نشاید رخ آتش به شمع بر افروز نده و آتش برست را باد افراه هم در آتش سوز نده نیک میداند که بژ و هنده در هوای آن رخشنده آذر نعل در آتش است که بچشم روشنی هوشنگ از ننگ برون تافته و درایوان در آس اسپ نشو و نما یافته حسن را فروغ است و لاله را رنگ و مغرا

چشم و کده را چرانج بخشنده یزدان درون بحسن بر افر و زراسیاسم که شراری از آن آتش تابناک در خاکستر خویش یافته بکاو کاو سینه شنافته ام و از نفس دمه بر ان نهاده بود که در کم مایه روزگاران آنمایه فراهم تواند آمده که مجمره را فر روشنائی چرانج و رایحه عود را بال شناسائی دماخ تواند بخشید همانا نگارنده این نامه را آن در سر است که پس از انتخاب دیوان ریخته به گرد آوردن سرمایه دیوان فارسی بر خیزد و استفاضهٔ کمال این فریورفن پس زانوی دیوان فارسی بر خیزد و استفاضهٔ کمال این فریورفن پس زانوی خویش نشینه امید که سخن سر ایان سخنور ستای پر آگنده اییاتی را که خارج ازین اوراق یابند از آثار تر اوش رگ کلک این را که خارج ازین اوراق یابند از آثار تر اوش رگ کلک این اشعار ممنون و ماخوذ نسگالند یارب این بوی هستی ناشنیده و از نستی به پیدائی نارسیده یعنی نقش به ضمیر آمده نقاش که به استان که آبر آبادی مولد و دهلوی مسکن فرجام کار نتیمی مدفن نبز باد جنان که آبر آبادی مولد و دهلوی مسکن فرجام کار نتیمی مدفن نبز باد تمام شد ـ ست و چهارم شهر ذیقعده سنه هجری ۱۲۵۸ تعده عدد . عد

بسم الله الرحن الرحم لقش فربادي هي كس كي شو خيَّ تحرير كا كاغىدىي هي پيرهن هر ئيكر تصويركا کاو کاو سخت جاني هائ تنهائي نه پوچنهه صبح كرنا شام كا لانا هي جويٌّ شيركا جذبة بي اختيار شوق ديكها چا هئي سينة شمشير سي باهر هي دم شمشيركا آگهی دام شنیدن جس قدر چاهی بچهای مدّعا عنقا هي اپني عالم تقرير كا بس كه هول المار إسيري مين بهي آئش زيريا موئ آتش ديده هي حلقه مري زيمبير کا

جز قیس اور کوئی نه آیا بروی کار صحرا مگر به تنگئ چشم حسود تها آشفتگی نی نقش سویدا کیا درست ظاهر هوا که داغ کا سرمایه دود تها تھا خواب میں خیال کو تجہد سے معاملہ چب آنکه کهل گئی نه زیان تها نهسودتها ليتا هوں مكتب غم دل ميں سبق هنوز لیکن یہی که رفت گیا اور بود نھا دُهانپا کفن نی داغ عیوب برهنگی میں ورنہ ہر لباس میں ننگ وجودتھا تدشى بغير من نه سكاكوه كن إيدار سر گشتهٔ خمار رسوم و قبود تها کہتی ہو نه دینگی ہم دل آگر پڑا پایا دل کہاں کہ گر کیجی ہم نی مدّعا پایا

عشق سی طبیعت نی زیست کا مزا یایا درد کی دوا بائی، درد بی دوا یایا دوست دار دشمن هي اعتماد دل معلوم آه بی اثر دیکھی، ناله نارسا پایا سادگی و پرکاري، بی خوديوهشياري! حسن کو تفافل میں جرآت آزما بایا غنچه پهرلگا کهلني، آج هم ني اپنا دل خوں کیا ہوا دیکھا گے کیا ہوا پایا حال دل نهين معلوم ليكن اسقدر يعني هم نی بارها دُهوندُها، تم نی بارها یایا شور پند ناصح کی زخم پر نمک چهژکا آپ سي کوئي يوچهي تم ني کيامزا پايا دل مرا سوز نهان سي بي محابا جل گيا آتش خاموش کی مانند گویا جل گیا

دل میں دوق وصل ویاد بار تک باقی سہاں آگ اس گهر میں لگی ایسی که جو تھا جل گیا میں عدم سی بھی پری ھوں ورنه غافل بارھا مبری آہ آئشیں سی بال عنقا جل کیا عرض کیجی جوهر اندیشه کی گرمی کهاں كحمه خدال آماتها وحشت كاكه صحر احل كما دل نہیں تحھکو د کھا تا و ر نه داغوں کے بہار اس چر اغاں کا کروں کیا کار فر ما حل گیا میں هوں اور افسر ذکے کی آر زو غالب که دل دیکیه کر طرز تماک اهل دنیا حل گیا قیش تصویر کی پردی میں بھی عرباں نکلا زخم نی داد نه دي تنگئي دل کي يارب تیر بھی سینہ بسمل سی پرافشاں۔ نکلا

بوئی ًگل، نالهٔ دل، دود چراغ محفل، جو تری بزم سی نکلاسو پریشاں نکلا دل حسرت زده تها مائدهٔ لذّت درد كام يارون كا مه قدر لب ودندان نكلا تهی نو آموز فنا همّت دشوار پسند سخت مشکل هی که په کام بهی آسان نکلا دل میں بھر گریی نی اک شورا ٹھایا کالی آء جو قطره نه نکلا تھا سوطو فال نکلا دهمكير مين من كما جو نه ياب نبرد تها عشق نبرد پیشه طلبگار مرد تها تھا زندگی میں مرک کا کھٹکا لگا ہوا اژنی سی پیشتر بھی مرا رنگ زرد تھا تالیف نسیخه هائی وفا کر رها تها میں مجموعةً خيال أبهى فرد فرد تها

دل تاجگر که ساحل دریائی خوں هي اب اس رهگزر میں جلوۂ گل آگی گرد تھا حاتی هے کوئی کشمکش اندوہ عشق کی دل بھی اگر کیا تو وہی دل کا درد تھا احباب چاره سازئي وحشت نه کرسکړ, زنداں میں بھی خیال بیابال نورد تھا یه لاش بی کفن اسد خسته جان کی هی حق مغفرت ڪري عجب آزاد مرد تھا شمار سیحه مرغوب ست مشکل پسند آیا تما شائی سک کف بردن سد دل سند آبا به فيض بيدلي نوميدئي جاويد آسان هي کشائش کو همارا عقدهٔ مشکل یسند آبا هوائي سر گل آئينه بي مهرئي قاتل که انداز بخوں غلتیدن بسمل یسند آیا

جراحت تحفه، الماس ارمغان، داغ جگرهديه مباركباد اسد غم خوار جان دردمند آيا هي په وه لفظ که شرمندهٔ معنی نه هوا سنزهٔ خط سی ترا کاکل سرکش نه دیا په زمرد بهی حریف دم افعی نه هوا مين ني چاهاتها كه اندو ه وفاسي چهو ثوب و هستمگر مزی مرنی په بهی راضي نه هو ا دل گزرگاه خیال می وساغر هی سهی گر نفس جادهٔ سر منزل تقوی نه هوا هون ترى وعده نه كرنى مين بهى راضي كه كبهي گوش منّت کش گلمانگ تسلّی نه هوا کس سی محرومی قسمت کی شکایت کیجی همزنی چاهاتهاکه مرجائیں سووه بهي نه هو ا

ستائشگر هی زاهد اسقدر جس باغ رضوانکا وه آک گلدسته هی هم بیخود و نکی طاق نسیانکا بیاں کیا کیجئی بیداد کاوشهائی مژگاں کا که هر آک قطرهٔ خوں دانه هی تسبیح مرجانکا نه آئی سطوت قاتل بھی مانع میری نالوں کو

لیا دانتوں میں جو تنکا ہوا ریشہ نیستانکا دکھاؤں گا تماشا دی اگر فرصت زمانی نی مرا ہر داغ دل اک تخم ہی سرو چراغانکا کیا آئینہ خانی کا وہ نقشہ تیری جلوی نی کری جو ہرتو خورشید عالم شنمستا نکا

مري تعمير مين مضمر هي آک صورت خرابي کي هيو لي برق خرمن کا هي خون گرم دهقا نکا

اوگا هي گهر مين هي سو سنزه ويراني تماشاكر مدار اب کھو دنی پر گھاس کی ھے مدی دربانکا خوشي ميں نهاں خول گشته لا كھوں آرزو ئيں هس چراغ مرده هوں میں بی زباں گور غریبانکا ھنوز ا*ک پر*تو نقش خیال یار باقی ھی۔ دل افسر ده گویاحجره هی پوسف کی زندانکا بغل میں غیر کی آج آپ سوئ هیں کہیں ورنه سبب کیا خواب میں آکر تبسم هائ بنهانکا نہیں معلوم کس کس کا لہو بانی ہوا ہو گا قیامت هی سرشک آلوده هونا تبری مژگانکا نظر میں هي هماري جادة راه فنا غالب که به شیرازه هی عالم کی اجزائ پریشانکا ہوگا یک بیاباں ماندگی سی ذوق کم میرا حباب موجـهٔ رفتار هي نقش قـدم

محبت تھی چمن سی لیکن اب یہ بی دماغی ھی که موج بوی گل سی ناک میں آتاهی دم میرا سرایا رهر · عشق و ناگزیر اُ لفت هستی عمادت برق کی کرتا هوں اور افسوس حاصل کا بقدر ظرف هي ساقي خمار تشنه کامي بهي جو تو دریائی می هی تو میں خمیازه هوںساحل کا محرم نہیں ھی تو ھی نواھائ راز کا 📗 بان ورنه جو حجاب هي پرده هي سازكا رنگ شکسته صبح بهار نظاره هی یه وقت هی شگفتن گلهای ناز کا تو اور سوڈی غیر نظرہائی تیز تیز میں اور دکھہ تری مژہھائی دراز کا

صرفه هي ضبط آه مال ميرا وگرنه مال طعمه هوں ایک هی نفس جاں گداز کا هیں ہم که جوش باد سی شیشی اچهل رهی هر گوشهٔ بساط هی سر شیشه باز کا کاوش کا دل کری هی تقاضا که هی هنوز ناخن په قرض اس گره نيم باز کا تاراج كاوش غم هجران هوا اسد سينه كه تها دفينه كي هائ رازكا زم شاهنشاء میں اشعار کا دفتر کھلا ركهمو بارب! به در گنجينهٔ گوهي كهلا شب هوڤي پهرانجم رخشنده کا منظر کهلا اس تکلف سی، که گو با بتکده کا در کهلا گرچە ھون دىوا نەيركيون دوست كاكھاۋن فريب استیں میں دشنه پنہاں هاتهه میں نشتر کھلا

گونه سمجهون اسكى باتين گونه ياؤن اسكابهيد پریه کیا کہ ہی کہ مجھہ سی وہ پری پیکر کھلا هي خيال حسن معرب حسن عمل كا سا خيال خلد کا آک در هی میری گور کی اندر کهلا منه نه کھلنی پرهی وہ عالم که دیکھا هے نہیں زلف سی بڑھکرنقاب اس شوخ کی منہ پر کھلا درمه رهنی کو کہا اور کہه کی کسا بھر گا جتنی عرصی من مرالینا هوا بستر کهلا كيوں اند هيري هي شب غم؟ هي بلاؤں كانزول آج ادهر هي كو رهيكا ديده اختر كهلا كيارهون غربت مس خوش جدهو حوادثكا مه حال نامه لا تا هي وطن سي نامهبر آکثر کھلا اسکی امّت میں هوں میری رهیں کام بند واسطى جس شەكى غالىي ئكنىدىي دركهلا

🎉 قطعه 👺

شب که برق سوز دل سی زهرهٔ ابر آب تها شعلة حوّاله هي آك حلقة گرداب تها واں کرم کو عذر بارش تھا عناں گیر خرام كريى سي يال ينبة بالش كف سيلاب تها واں خود آرائی کو تھا موتی پرونی کا خمال بال هجوم اشک مال تار نگه نامات تها جِلُوهُ گُل نی کیاتھا واں چراغاں آب جو یاں رواں مژگان چشم ترسی خون ناب تھا باں سر پرشور ہی خوابی سی تھا دیوار جو وان وه فرق ناز زیب بالش کمخواب تها ياں نفس كرتا تھا روشن شمع بزم بى خو دي حلوة كل وال بساط صحبت احباب تها

فرش سی تاعرش واں طوفاں تھا موج رنگ کا یاں زمیں سی آسماں تک سوختن کا باب تھا ناگہاں اس رنگ سی خونابه ٹپکانی لگا دل که ذوق کاوش ناخن سی لذّت یاب تھا

نالهٔ دل میں شب انداز اثر نایاب تھا تھا سپند بزم وصل غیر گو بیتاب تھا مقدم سیلاب سی دل کیانشاط آھنگ ھی! خانهٔ عاشق مگر ساز صدائ آب تھا نازش ایّام خاکستر نشینی کیا کھوں پہلوئ اندیشه وقف بستر سنجاب تھا کچہه نه کی اپنی جنون نارسانی ورنه یاں فرّه ذرّه روکش خورشید عالم تاب تھا آج کیوں پروا نہیں اپنی اسپروں کی تجھی!

یاد کرو ه دن که هر اک حلقه تیری دام کا انتظار صید میں آک دیدهٔ بی خواب تھا میں نی روکا رات خالب کو وگرنه دیکھتی آسکی سیل گریه میں گردوں کف سیلاب تھا

ایک ایک قطری کا مجھی دینا پڑا حساب خون جگر ودیعت مژگان یار تھا اب میں ھوں اورما تم یک شہر آرزو تھا توڑا جو تو نی آئینه تمثال دار تھا گلیوں میں میری نعش کو کھینچی پھرو کہ میں جاں دادہ ھوائ سر رھگزار تھا موج سراب دشت وفاکا نه یوچھه حال

هر ذرّه مثل جوهر تيغ آبدار تها

کم جانتی تھی ہم بھی غم عشق کو پراب دیکھا تو کم ہوئی پہ غم روز گار تھا ۱۴ ۱۴ ۱۲ الله مونا بس که دشوار هي هم کام کا آسان هونا آدمي كو بھى ميسر نہيں انسان هونا گریه چاهی هی خرایی مری کاشانی کی درو دیوار سی ٹیکی هی ساماں هونا اوائ دیوانگئی شوق که هردم مجمهه کو آپ جانا اُ دھر اور آپ ھی حیراں ھونا جلوه از بس که تقاضائ نّگه کرتا هی جوهر آئينه بهي چاهي هي مثر گان هو نا عشرت قتلگه اهل تمنّا مت پوچهه عید نظاره هی شمشر کا عربال هونا ليگشي خاک ميں هم داغ تمنّائ نشاط تو هو اور آپ به صدر نگ کلستان هو نا

عشرت پارهٔ دل زخم تمنّا کهانا لذّت ريش جُكر غرق عكدان هونا کی مری قتل کی بعداس نی جفاسی توبه های اس زود بشمال کا بشمال هونا حیف اُس چار گره کپڑی کی قیمت غالب جس کی قسمت میں هو عاشق کا گریباں هو نا شب خمار شوق ساقي رستخيز انداز. تها تا محيط باده صورت خانة خميازه تها یک قدم و حشت سی درس دفتر امکان کهالا جاده اجزای دو عالم دشت کا شرازه تها مانع وحشت خرامي هائ ليلي كون هي؟ خانهٔ مجنون صحراگرد می دروازه تها يوچهه مت رسوائي انداز استفنائ حسن دست مرهون حنا رخسار رهن غازه تها

نالهٔ دل نی دئی اوراق لخت دل به باد بادگار ناله اک دیوان بی شرازه تها زخم كى بهر نى تلك ناخن نه بره آئيں كر كيا؟ بی نیازی حدسی گزری بنده برور کب تلک هم كهين كي حال دل اور آپ فرمائس كي "كيا؟" حضرت ناصح گر آئیں دیدهٔ و دل فرش راه كوئي مجهكويه تو سمجها در كه سمجها ئس كي كيا؟ آج و ان تيغ و كفن با ندهي هوي جاتاهون مين عذر میری قتل کرنی میں و ماب لائیں گی کیا؟ گر کیا ناصح نی هم کوقید اچها یوں سہی يه جنون عشق كي انداز چهك جائس كر, كا؟ خانه زاد زلف هيں زنجيرسي بهاگيں گي كيو ن؟ هي گرفتار و فازندان سي گهيرائين گي کيا؟

هی اب اس معموری میں قحط غم اگفت اسد هم نی یه ماناکه دلّی میں رهیں کھائیں گی کیا ؟ یه نه تهی همار*ي قسمت که و*صال یار هوتا آگر اور جیتی رهتی یهی انتظار هوتا ترى وعدى يرجئي هم تو به جان جهوث جانا که خوشی سی مرنه جاتی اگر اعتبار هوتا؟ تري نازكي سي جاناكه بندهاتها عهد بودا کبھی تو نہ توڑ سکتا آگر استوار ہوتا کوٹی میری دل سی پوچھی تری تیرنیم کش کو يه خلش كهاںسي هو تي جو جگر كي پار هو تا؟ په کهار کې دوستي هي کهبني هين دوست ناصح؟ كوئي چاره ساز هوتا، كوئي غم گسار هوتا رگسنگ سی ٹیکتا و ملہو که پھر نه تھمتا جسی غم سمجهه رهی هویه اگرشرار هوتا

آگرچه جان گسل هي په کهان بچين که دل هي؟ غم عشق أكر نه هوتا غم روزگار هوتا كهور كس سي مين كه كياهي، شب غم بريبلاهي مجهی کیا برا تها من اگر ایک بار هوتا! هوئ مركى هم جورسوا هوئ كيون نه غرق دريا؟ نه کبهی جنازه اُثهتا، نه کهیں مزار هوتا أُسي كون ديِّكهه سكتا، كه يگانه هي و ميكتا جو دوئي کي بو بھی ھو تي تو کہيں دو چار ھو تا یه مسائل تصوّف، به ترا سان خالی تجهيهم ولي سمجهتي جونه باده خوار هو تا! نشاط كار

間の中国のの例とはないないないのでの間をの間を

او ازش هائ في جا ديکهتا هوپ شکایت ہائ رنگیں کا گلاک محاما جاهتا هوك تفافل هائ تمكير آزما ڪيا فروغ شعلة خس يک نفس هي هو س كو ياس نامو س و فا كما نفس موج محيط بي خودي هي تغافلھائی ساقی کا گلا ڪيا دماغ عطر پيراهرن نهير هي غم آوارگی های صبا دل هر قطره هي ساز انا البحر هم اوس کي هيں همارا پوچھنا ڪيا محابا كيا هي مين ضامن ادهر ديكهه شہدان نگہ کا خونیہا کے

س بر ای غارت کر جنس وفا سرخ شکست قیمت دل کی صدا کیا ڪس ني جگر داري کا دعويٰ شكيب خاطر عاشق بهلا كيا يه قاتل وعدة صر آزما كيون به كافر فتنـهٔ طاقت ربا كـــــا بلائ جاں ھی نالی اس کی هربات عبارت كما، اشارت كما، ادا كما! در خور قهر وغضب جب كوثي هم سانه هو ا يهر غلط كيا هي كه هم ساكوئي بيدانه هو ا بندگیمیں بھی وہ آزادہ وخود بیں ھیں کہ ہم الثي بهر آئ، در كعبه أكروا نه هوا سب کو مقبول ھی دعویٰ تری پکتائی کا روبرو کوئی ىت آئىنە سىما نە ھوا

کم نہیں نازش همنامی چشم خوبال تبرا بیمار براکیا هی گر اچها نه هوا؟ سینی کا داغ هی و مناله که لب تک نه گیا خاًک کارزق هی و ه قطر ه جو دریا نه هو ا نام کا میری هی جو دکهه که کسی کو نه ملا کام میں میری ھی جوفتنہ کہ بریانہ ھوا هر بن موسى دم ذكر نه ثيكي خونناب! حمزه کا قصّه هوا عشق کا چرچانه هوا قطرى مى دجله دكهائي نه دى اور جزو مى كل! کھیل او کوں کا ہوا دیدہ بینا نہ ہوا تھی خبر گرم کہ غالب کی اڑیں گی پرذی دیکھنی هم بھی گئی تھی په تماشا نه ہوا

اسم اهموه جنون جولان كدائ بي سرو ياهين کہ سے منحهٔ میر گالف آهو بشت خار ابنا يئى نذر كرم تحفه هي شرم نارسائي كا بخوں غلتیدهٔ صدرتگ دعوی مارسائی کا نه هو حسن تماشا دوست رسو ابی و فائی کا ده میر صد نظر ثابت هے دعوی دارسائی کا زکو'ة حسن دي اي جلوهٔ بينش که مهر آسا چراغ خانهٔ درویش هو کاسه گدائی کا نه مارا جانکر بیجرم قاتل تىرى گردن پر رها مانند خون سكنه حق آشنائي كا تمنّای زبالے محو سیاس بی زبانی هی مثاجس سي تقاضا شكوة بي دست ويائي كا وهي اکبات هي جو پانفس وار نکهت گل هي

چمن کا جلوه باعث هی مری رنگس نواثی کا

دهان هربت پيغاره جو زنجير رسوائي عدم تک بیوفا چرچاھی تیری بیوفائی کا ندى نامي كو اتناطول عالب مختصر لكهدي كه حسرت سنيج هو نعرس سنمهاي جدائي كا كرنة اندوه شب فرقت ساك هو جائبكا بی تکــاّف داغ مه مهر دهاں هوجائیگا زهره گرایسا هی شام هجر مین هو تاهی آب پر تو مهتاب سیل خانمان هو جائلگا لی تو لوں سوتی میں اسکے بانو ںکابوسہ مگی ایسی باتونسی وه کافر بدگماں هوئیگا دل كو هم صرف و فاسمجهي تهي كيا معلوم تها یعنی به پهلی هی نذر امتحان هو جائیگا سبكىدلمان هي جَكَّه ترى جوتو راضي هوا مجهه په گويا اک زمانه مهربان هو جا ئيگا

كر نگاه كرم فرماني رهي تعليم ضبط شعله خس میں جیسی خوں رگ میں نہاں هوجائیگا باغ میں مجہه کو نه لیجا ورنه میري حال پر هرگل ترایک چشم خوں فشاں هو جا ٹیگا وای گر مىرا ترا انصاف محشىر مىں نه هو اب تلک تو به توقع هی که و ان هو جائیگا فائده کیا سوچ آخر توبهی داناهی اسد. دوستي نادان کي هي جي کا زيان هو جائيگا درد منّت ڪش دوا نه هوا جمع ڪرتي هو کيوں رقيبوں کو؟ آک تماشیا هوا، گلا نه هم ڪهاں قسمت آزمانی جائيس تو هي جب خنيجر آزما نه

کتنی شیریں هیں تیری لب، که رقیب گالیال کھا کی بی مزا نہ ہوا خرگرم ان کی آنی کی آج هي گهر مير بوريا نه هوا کيا وه نمرود ڪي خدائي تهي؟ بندگي مير مرا بهلا نه هوا جان دي، دي هوڻي اسي کي تھي حق تو یه هی که حق ادا نه هوا زخم گر دب گیا لهو نه تهما کام گر رک گیا روا نه رهزني هي ڪه دل ستاني هي! لي کي دل ، دل ستاب روانه هو ا کچہ ، تو پژهئی که لوگ کهتی هیں آج خالب غن سرا نه هوا

كله هي شوق كو دل مين بهي تنكَّيُّ جاكا گہر میں محو ہوا اضطراب دریاکا به حانتا هو ل که تو اور باسخ مکتوب مگر ستمزده هول ذوق خامه فرساکا حنائ پائ خزاں هي بهار اُگر هي يهي دوام کلفت خاطر هی عیش دنیا کا غم فراق میں تکلیف سیر باغ 🖟 دو مجهی دماغ نهیں خندہ های سیحا کا ھنوز محر*مي ح*سر · کو ترستا ھوں کری هي هر بن مو کام چشم بينا کا دل اسکو پہلی هي ناز و ادا سي دی بيڻهي همیں دماغ کہاں حسن کی تقاضا کا نه کهه که گریه به مقدار حسرت دل هی مري نگاه ميں هي جمع وخرچ درياكا

فلک کو دیکہہ کی کرتا ہوں اسکویاد اسد جفا میں اس کی ھی انداز کارفرما کا المان الله عبرت سي نفس برار هو ا قطرهٔ مي بس كه حبرت سي نفس برار هو ا خط جام می سراسر رشتهٔ گوهر هوا اعتبار عشق کی خانه خرایی دیکهنا غیر نی کی آہ لیکن وہ خفا مجھیر ہوا جب به تقریب سفر بارنی محمل باندها تیش شوق نی هر ذری یه آک دل باندها اهل بینش نی به حیرت کدهٔ شوخی وناز جوهر آئینه کو طوطی بسمل باندها یاس و امید نی یک عربده میدان مانگا

عجز همّت ني طلسم دل سائل باندها

نه بندهی تشنگی ذوق کی مضموں نالی گرچه دل کهول کی در یا کو بھی ساحل باندها

میں اور بزم می سی یوں تشنہ کام آؤں گر میں نی کی تھی تو بہ ساقی کو کیا ہواتھا

هي ايک تير جس ميں دونوں چهدي پڙي هيں

وه دن گئی که اپنا دل سی جگر جداتها در ماندگیمیں نمالی کچهه بن پژی تو جانوں جب رشته بی گره تھا ناخن گره کشا تھا

گهر همارا جونه روتی بهی تو و بران هوتا بحر گر بحر نه هوتا تو بیابال هوتا

تنگئي دل کا گله کيا په وه کافر دل هی

که اُگر تنگ نه هوتا تو پریشاں هوتا

بعد یک عمر ورع بار تو دیتا باری

كاش رضوان هي درياركا دربان هوتا

نه تها كچهه توخدا تها كچهه نه هو تا تو خدا هو تا

ڈبویا مجھکو ہونی نی نہ ہوتا میں تو کیا ہوتا

هواجب غم سي يور بي حس تو غم كياسر كي كثني كا

نه هوتاگر جداتن سی تو زانو پر دهرا هوتا

هوئي مدّت كه غالب مركبا پرياد آتا هي

وه هراک بات پر کهنا که یوں هوتا تو کیا هوتا

المالة ا

یاں جادہ بھی فتیلہ ھی لالی کی داغ کا

بی می کسی هی طاقت آشوب آگہی

كهينچا هي عجز حوصله ني خط اياغ كا

بلبل کی کارو باریه هیں خندہ های گل كہتى هيں جس كو عشق خلل هي دماغ كا تازه نہیں ھی نشہ فکر سخن مجھی ترياكي قديم هولب دود چراغ كا سو بار بند عشق سی آزاد هم هوثی پر کیا کریں که دل هي عدو هي فراغ کا بی خون دل هی چشم میں موج نگه غبار یه میکده خراب هی می کی سراغ کا باغ شگفته تبرأ بساط نشاط دل ابر بہار خمکدہ کس کی دماغ کا وه مري چين جبين سي غم پنهال سميجها راز مکتوب به بربطئ عنواں سمجها يك الف بيش نهين صيقل آئينه هنوز چاک کرتا هون میں جب سو ، که گر سان سمجها

اسىاب كرفتارى خاطرمت بوجهه اسقدر تنگ هو ا دل که میں زنداں سمجها مدكماني ني نه چاها اسي سركوم خرام رخ په هرقطره عرق ديدهٔ حيران سمجه عجزسی اپنی په جاناکه و هبد خو هوگا نبض خس سي تپش شعلةُ سوزاں سمجها سفر عشق میں کی ضعف نی راحت طلبی هرقدم سائی کو میں اپنی شستاں سمجھا تهاکر بزاں مزؤ بارسی دل تا دم سرگ دفع پیکاں قضا اسقدر آساں سمجھا دل دباجانكي كون اسكو وفادار اسشه غلطي كي كه جوكافر كومسامان سمجها پهر مجهی دیدهٔ تریاد آیا الله دلجگرتشنهٔ فریاد آیا دملياتهانهقيامت في هنوز يهر ترا وقت سفريادآيا

سادگی های تمنّا یعنی پهر وه نیرنگ نظر یاد آیا عذروا ماندگی ای حسرت دل الله کرتاتها جگریاد آیا زندگی بو به بهی گزرهی جاتی کیون ترا راهگزریاد آیا کیاهی رضوان سی لا آئی هوگی گهر تر اخلد مین گریاد آیا آه وه جرأت فریاد کهان! دل سی تنگ آکی جگریاد آیا پهرتری کوچی کوجاتاهی خیال دل کم گشته مگریاد آیا کوئی و برانی سی و برانی هی دشت کو دیکهه کی گهریاد آیا مین نی مجنون په لو کین مین است سنگ انهایا تها که سریاد آیا سنگ انهایا تها که سریاد آیا

هوئي تاخير تو كچهه باعث تاخير بهي تها آپ آتى تهي مگر كوئي عنان گير بهي تها تم سي بيجاهي كاگله مين كچهه شائبه خوبي تقدير بهي تها اس مين كچهه شائبه خوبي تقدير بهي تها

aranamentaria da a como entre en estado en estado en estado en entre en el entre en el entre en el entre en el تو مجهی بهول کما هو توبتا بتلادون كبهي فتراك مين ترى كوئي نخيد بهي تها قيدمين هي تري وحشيكو و هي زلف كي ياد هاں کچھہ آک زہج گرانیاری زنجیر بھی تھا بجلى آک كوندگئى آنكھوں كى آگى توكيا بات كرفى كهمال لب تشنة تقرير بهي تها يوسف اسكوكهو ل او ركيجهه نه كهي خير هوئي كُرِيَّكُرْ بِمِنْهِي تو مِين لائق تعزير بهي تها دیکهکر غیرکو هوکیوں نه کلیجا نهندا ناله كرتا تها ولى طالب تاثير بهى تها پیشی مین عیب نهاس رکهئی نه فرهاد کو نام هم عي آشفته سرو غين وه جوان مير بهي تها هرتهی مرنی کو کهری پاس نه آیانه سهی آخراس شوخر کی ترکش میں کوئی تیر بھی تھا

پکژیجاتی هیںقرشتونکی لکھی پرناحق آدمی کوئی همارا دم تحریر بھی تھا ریختــه کی تمھیں استاد نہیں ھو غالب

كَهْتَى هِين أَكُلِي زَمَانَى مِين كُوثِي مُيرِبهِي تَهَا

لب خشک درتشنگی مردگال کا

زیارت کده هول دل آزردگال کا

همه نا امیدي، همه بدگهاني،

میں دل ہوں فریب وفاخوردگاںکا ۱۹۰۱ کا ۱۹۰۱

تودوست كسيكابهي ستمكرنه هواتها

اوروںپەھىوەظلمكەمجھە پرنەھواتھا

چھوڑا مہ نخشب کی طرح دست قضا ٰی

does in some induser in the income

خورشید هنوز اسکی برابر نه هواتها

a responding the second of the contract

توفيق به اندازة همّت هي ازل سي آنکهوں میں هی وه قطره که کوهرنه هواتها جب تک که نه دیکها تهاقد بار کا عالم مين معتقد فتنة محشر نه هوا تها میںساده دل آزر دکے ٔ پارسی خوش هوں یعنی سبق شوق مکـرّر نه هوا تها دریای معاصی تنک آبی سی هوا خشک میرا سر دامن بهی ابهی تر نه هوا تها جاريتهي اسد داغ جگرسي مري تحصيل آتشکده جآگیر سمندر نه هوا تها شبكه وممجلس فروزخلوت ناموستها رشتــة هر شمع خار كسوت فانوس تها مشهدعاشقسي كوسون تكجوا كتيهيحنا كسقدريارب! هلاكحسرتيابوستها

حاصل الت نه دیکهاجز شکست آرزو دل به دل بیوستهٔ گویا آک لب افسوس تها کیا کروں بیماري عم کي فراغت کا بياں جو که کهایاخو ب دل بی منّت کیموس تها آئینه دیکهه اپنا سامنه لیکی ره گئی صاحب كو دل نه ديني په كتنا غرورتها قاصدكي ايني هاتهه سي گردن نه مار ئي اس کی خطا نہیں تھی یہ میراقصورتھا عرض نیاز عشق کی قابل نہیں رھا جس دل په نازتها مجهي و دل نهين رها جاتا هوں داغ حسرت هستي لييءً هويءً هوںشعم کشته در خو رمحفل نهار رها

مرنی کی ای دل اور هی تدبیر کرکه میں شایان دست و بازوی ٔ قاتل نهبرے رہا بررویٔ شش جهت در آئینــه باز هی یاں امتساز ناقص و کامل نہیرے رہ و اکر دیے میں شوق فی بند نقاب حسن غیر از نگاہ اب کوئی حائل نہیر 🔾 رہا گومین رها رهین ستم های ٔ روزگار لکن تری خیال سی غافل نہیں رہا دلسي هو اي کشت و فامت کئي که وال حاصل سوای حسرت حاصل نهیس رها بداد عشق سی نهیں درتا مگر اسد جس دليه نازتها مجهي وه دل نهين رها رشك كهتاهي كه اسكاغترسي اخلاصحيف عقل کہتی ہی کہ وہ بی مہر کس کا آشنا

ذرّه ذرّه ساغي ميخانة نبرنگ هي کردش مجنوں به چشمکهای ٔ لیلی ٔ آشنا شوقهم سامال طراز نازش ارباب عجز ذره صحرا دست کا وه قطره دریا آشنا میں هوں اور آفت کا تکڑاو ، دلوحشی که هی عافیت کا دشمن اور آوارکی کا آشنیا شکوء سنج رشک همدیگر نهر هناچاهئی مبرا زانو مونس اور آئیسنه تبرا آشنا ربط یک شرازهٔ وحشت هیں اجزائ بهار سنزه بنگسانه، صبا آواره، کمل نا آشسنا كوهكن نقاش مك عثال شهرين تها أسيار سنگ سی سر مارکرهووی نه پیدا آشنا ذكر اس بري وشكا أور أيهر بيان اينا بن گیا رقیب آخرتها جو رازدان اینا

می و مکیوں بہت یدی بزم غیر میں یارب آجهی هوا منظور ان کو امتحال اینا منظر آک بلندی پر اور هم بناسکتی عرش سی ادهر هو تا کاش که مکال اینا دی و مجس قدر ذلّت هم هنسی میں نالینگی باری آشنا نکلا ان کا پاسبال اپنا درد دللکهو لک تک؟ جاؤل انکودکهلادون انگلماں فکاراینی خامہ خوبچکاں اپنا گھستی گھستی مٹ جاتا ، آپ نی عبث بدلا ننک سجدهسی مبری سنگ آستان اینا تاکری نه غمّازی کر لیاهی دشمر ۰ کو دوست کی شکایت میں ہم نی همزبـان اپنا هم کہاں کی داناتھے کس ھنرمین پکتاتھی بی سبب هو آنها ری دشمن آسمان اینا

سرمهٔ مفت نظرهوں مري قيمت به هي كه رهي چشم خريدار په احساں ميرا

رخصت ناله مجهی دی، که مبادا طالم

تیری چهریسی هو ظاهرغم پنهان میرا

غافل به وهم ناز خود آراهی ورنه یاں

بی شانهٔ صب نہیں طرّہ کیا کا

بزمقدحسى عيش تمنّانه ركهه كه رنگ

صید زدام جسته هی اس دام گاه کا

رحمت أگر قبول کری، کیا بعید ہی

شرمند دي سي عذر نه کرناگسناه کا

مقتل کوکس نشاطسی جاتاهوں میں که هی

پر گل خیال زخم سی دامن نگاه کا

جاں در هو ائ تک نگه گرم هي اير يروانه هي وكيل ترى داد خواه كا جور سی باز آئ پرماز آئیس کیا كهتي هين «هم تجهكومنه دكهلائين كيا» رات دن گردش میں هیں سات آسماں هور هي گا کچهه نه کچهه گهيراڻين کيا لأگ هو تواس كوهم سمجهيں لگاؤ جبنه هو كچهه بهي تو دهوكا كهائين كيا هولیے کوں نامه بر کی ساتهه ساتهه يارب اپني خط كو هم بهنچائير كيا؟ موجخوں سرسي گزرهي کيوں تهجائ آســتان يار سي ائهه جائس كيا؟ عمر بھر دیکھا گئی مرنی کی راہ م گئی پر دیکھیی ٔ دکھلائبر

پرچهتی هیں وه که « عالب کون هی »؟
کوئی بتـ لاؤ که هم بتــ لائیی کیا!

لطافت بی کثافت جلوه پیداکر نهیں سکتی

چمن زنگار هي آئينه باد بهاري کا

حريف جوشش دريانهين خودداري ساحل

جهاں ساقی هوتو باطل هی دعوی هو شیاري کا

عشرت قطره هي دريا مين فناهو جانا

دردکا حد سی گزرناهی دوا هو جانا

تجهسی قسمت میں مری صورت قفل ابحد

تھالکھا بات کی بنتی ھی جدا ھو جانا

دل هوا کشمکش چارهٔ زحمت میں تمام

مث گیا گھسنی میں اس عقدہ کا واہو جانا

اب جفا سي بھي ھيں محروم ھم اللہ اللہ اس قدر دشمن ارباب و فيا هو جانا! ضعف سی گریه مبدّل به دم سرد هوا باور آیا همیر یانی کا هوا هو جانا دلسی مثناتری انگشت حنائی کاخسال هوگا گوشتسي ناخن كاجداهو جانا ھی مجھی ابر بہاری کا برس کر کھلنا روتی روتی غم فرقت میں فنیا ہو جانا کر نہیں نکہت ال کو نری کو چی کی هوس کوں هي گردره جولان صاهو جانا تاكه تجهه يركهل اعجاز هوائ صيقل دىكھە برسات مىن سىز آئىنى كاھو جانا بخشى هر حلوة كل ذوق تماشا عالي چشم کو چاهسی هررنگ میں واهو جانا

رديف (ب)

يهر هو آوقت كه هو بال كشا موج شراب دى بط مى كودل و دست شـنا موج شراب يوچهه مت وجه سيه مستي ارباب چمن ساية تاك مين هوتي هي هوا موج شراب جو هوا غرقهٔ می بخت رسا رکهتا هی سر سی گزری په بهی هی بال هما موج شراب هي به برساتوه موسم كه عجب كياهي أكر موج هستی کوکری فیض هو ا موج شراب جس قدر روح نباتي هي جگر تشنهٔ ناز دی هی تسکیر بدم آب بقا موج شراب بس که دوڑی هي رگتاک ميں خوں هو هوکر شہیر رنگ سی ہی بال کشا موج شراب

موجهٔ گل سی چراغان هی گزرگاه خیال هی تصوّر مین زیس جلوه عاموج شراب نشه کی پردی مین هی محو عاشای دماغ بس که رکهتی هی سرنشو و عاموج شراب ایک عالم په هین طوفانی کیفیت فصل موجه سره نوخیز سی تا موج شراب شرح هنگامهٔ هستی هی زهی موسم گل رهبر قطره به دریاهی خوشا موج شراب هوش از تی هین می جلوهٔ گل دیکهه اسد. پهر هوا وقت که هو بال کشا موج شراب

帮 特 特

افسوس که دندان کاکیا رزق فلک نی جن لوگوںکی تھیدرخورعقدکھرانگشت

كافي هي نشاني نري چهلّى كانــه دينـــا

خالی مجھی دکھلاکی بوقت سفر انگشت لکھتاھوں اسمسوزش دلسی سخن گرم تارکھے نہسکے کوئی مری حرف پر انگشت

رهــاگر ڪوڻي تا قيامت سلامت

پھر آک روز مرناھی حضرت سلامت

جگر کومری، عشق خونابـه مشـرب

لڪهي هي خداوند نعمت سلامت

على الرَّغم دشمن ، شهيد وفا هور

مبارک مبارک، سلامت سلامت

. نهبی گر سرو برگ ادراک معنی، تماشائ نیرنگ صورت سلامت مندكئين كهولتي هي كهولتي آنكهين فال یار لای ٔ مری بالس په اسی پرکس وقت ٔ آمدخطس هواهي سردجو بازار دوست دودشمع كشته تهاشا يدخط ر خسار دوست ای دل نا عاقبت اندیش، ضبط شوق کر كون لاسكتاهي تاب جلوة ديدار دوست خانه ويران سازي حرت تماشا كبجئي صورت نقش قدم هو سرفتهٔ رفتار دوست عشق میں سداد رشک غیرنی مارا مجھی كشتةدشين هور آخركر جهتها بمار دوست

چشم ماروشن که اس بی دردکادل شادهی دیدهٔ پرخوں همارا ساغی سر شار دوست غريون كرتاهي مبرى پرسش اسكى هجرمين بى تكلف دوست هو حسى كو ئى غمخوار دوست تاكه مين جانونكه هي اسكي رسائي وان تلك مجهكو دبتا هي يام وعدة ديدار دوست جب كه مين كرتا هو ل اينا شكوة ضعف دماغ سركري هي وه حديث زلف عنبربار دوست چیکی چیکی مجهکو رو تی دیکهه باتاهی أگر هنس کی کرتاهی بیاں شوخی گفتار دوست مہر بانیھای دشمن کی شکایت کیجیے یا بیـــاں کیجی سپاس لذّت آزار دوست يه غزل اپني مجهي جي سي پسند آئي هي آپ هی ردیف شعر می نالسه زیس تکرار دوست

ردیف (ج)

گلشن میں بندو بست به رنگ دگر هی آج
قری کا طوق حلقهٔ بیرون در هی آج
آثاهی ایک پارهٔ دل هر فغال کی ساتهه
تار نفس لمند شکار اثر هی آج
ای عافیت کناره کر ای انتظام چل
سیلاب گریه در پی دیوار و در هی آج
لو هم مریض عشق کی بیاردارهیں
اچھا آگر نه هو تو مسحا کا کیا علاج؟

رديف (چ)

·計·措·提

نفس نه انجمن آرزوسی باهر کهینچ اگر شراب نهیں انتظار ساغر کهینچ

کمال گرمي ٔ سعي ٔ تلاش ديد نه پوچهه برنگ خارمری آئینه سی جو هر کهینچ تجهی بهانهٔ راحت هی انتظار ای دل کیاهی کس نی اشاره که نازیستر کهدنیج؟ تری طرف هی به حسرت نظارهٔ نرگس به کورٹي دل وچشم رقيب ساغر کھينچ به نيم غمزه اداڪر حق وديعت ناز نیام پردهٔ زخم جگرسی خنجر کهینچ مری قدح میں هی صهبای آتش پنهاں بروی ٔ سفره کباب دل سمندر کهنچ 14 11 14 ردف (د) ن غمزی کی کشا کسسی چهٹامیری بعد باری آرام سی هیں اهل جفا میری بعد

ب شنفتگی کی کو ٹی قابل نه رها هوځي معزولي ٔ انداز و ادا مىرى ىعد شمع بجهتي هي تواسمين سي دهوان ا ثهتاهي شعلهٔ عشق سیه پوش هوا میری بعد خوں هے دل خاک میں احوال بتاں، پریعنی انكى ناخن هوي عناج حنا مبرى بعد در خور عرض نہیں جو هر سداد کو جا نگه ناز هي سر مي سي خفا مري بعد هي جنون اهل جنون كيليي، آغوشو داع چاک هو تاهی گریبانسی جدا میری بعد کون هو تاهی حریف می مرد افگن عشق؟ هی مکرر لب ساقی په صلا مىرى ىعد غم سي مرتاهو ركه اتنانهيں دنيا ميں كوڤي که کری تعزیت مهر و وفا مبری ىعد

بلاسی، هیں جو به پیش نظر در و دیوار نگاه شوق کوهیں بال و پر در و دیوار وفور اشک نی کاشانی کا کیا یـه رنگ که هو گئی مری دیوار و در در و دیوار نهیں هی سایه که سن کر نوید مقدم یار گئی هیں چند قدم پیشتر در و دیوار هوئی هی کس قدر ارزائی می جلوه!

که مست هی تری کوچی میں هر درو دیوار جو هی تجهی سر سودائ انتظار، تو آ!

هجوم كريه كا سامان ك كيا مين ني؟ که گر بری نه می بانون پردر و دروار وہ آرہـا مری ہمسائی میں تو سائی سی هوی ٔ فدا در و دیوار پر در و دیوار نظرمیں کھٹکی ھی بن تیری گھر کی آبادی همیشه روتی هیں هم دیکهه کر درودیوار نه يو چهه ني خودي عش مقدم سلاب که ناچتی هیں یژی سر بسىر در و دیوار نه كهه كسى سى كه غالب، نهين زماني مين حریف راز محمت، مگر در و دیوار کھر جب بنا لیا تری در پر کہے بغیر جاني گا اب بھي تو نه مرا گھر کھي بغير كهتي هيں جب رهي نه مجهي طاقت سخن

«جانوں کسی کی دل کی میں کیونکر کہی بغیر؟»

ا کام اس سی آیژا هی که جسکا جهان میں ليوي نه كوئي نام «ستمكر» كهي يغير جيمين هي کچهه نهين هيهماري و گرنه هم، سر جائی بار هی، نه رهیں پر کہی بغیر چهو ژو نگا میں نه اس بت کافر کا پوجنا چھوڑی نہ خلق گو مجھی کافر کہی بغیر مقصدهی ناز و غمزه ولی گفتگو مین کام بنتا نهیں هي، باده و ساغي كہم بغير بهرا هوں میں تو چاهیی دونا هو التفات سنتا نہیں ھولے بات مکر کہے بغیر الله به كو حضورمين تو بار بار عرض ظاهر هي تبرأ حال سب ان يركهي بغير ۱۱۰۱۱ ۱۱ کیوں جل گیانہ تاب رخ یار دیکےگر کیوں جل گیانہ تاب رخ یار دیکےگر جلتا هوں اپنی طاقت دیدار دیکھکر

آتش پرست کہتے ہیں اہل جہاں محھے سر گرم ناله های شرر بار دیکهکر كما آبروي عشق جهاك عام هو جفا رکتا ہوں تم کو بی سبب آزر دیکھکر آتا ہے میری قتل کو پر جوش رشک سے م تاهو ں اس کی هاتهه میں تلو ار دیکھکر ثابت هو اهي كردن مينا يه خون خلق لرزی هی موج *می تري رفتــار دیکهکر* واحسر تاكه يارنى كهينجا ستمسى هاتهه هم کو حریص لذت آزار دیکهکر یک جاتی هیں هم آپ متاع سخن کی ساتهه لیکرے عیار طبع خریدار دیکےکمر زنار بانده، سيحه صد دانه تور دال رَهرو چلی هی راه کو هموار دیکهکر

ان آبلوں سے مانون کی گھیرا گیاتھا میں جی خوش هواهی راه کو پرخارد یکهگر كالدكمان هي مجهسي كه آئيني مال مرى طوطی کاعکس سمجھی ہی زنگار دیکھکر گرني تھي هم په برق ٹیجلّی نه طور پر دىتى ھىں يادە ظرف قدح خوار دېكھكر سر بهوژنا وه غالب شوریده حال کا باد آگا مجھی تری دیوار دیکے مکر 사 수 사 사 المرزتا هي مرادل زحت مهر در خشاں پر میں هوں و مقطرة شبنم كه هو خاربيابان پر نەچھورى حضرت بوسفنى يار بھى خانەآرائي سفيدي ديده يعقوب كي پهرتي هي زندان پر فناتعليم درس بيخودي هون اس زمانيسي كه محنون لام الف لكهتا تها ْد يو ار ديستان پر

فراغت كسقدر رهتي مجهى تشويش مرهمسي بهم کر صلح کرتی پارههای دل عکدان پر نهين اقليم الفت مين كوئي طومار ناز ايسا که پشت چشم سی جمکی نه هو وی مهر عنواں پر مجهر اب، دیکهکر ابر شفق آلوده، باد آبا که فرقت میں تری آتش برستی تھی گلستاں پر بجز پر واز شوق ناز کــا باقی رهــا هوگا؟ قىامت آک ھو ائ تند ھے خاک شهيداں پر نه الر اناصح سي الله السيكيا هو الكراسني شدّتكي -همارا بھی تو آخر زور حلتا ھی گرساں پر هی بس که هراک انکی اشاری می نشان اور کرتی هیں محست توگذر تا هی گماں اور يارب! وه نه سمحهم هي نه سمحدنها كي مرى ات دي اوردل ان کو جو نهدي مجهکوزياں اور

ابروسي هي ڪيا اس نگه ناز کو ييوند ھے تیر مقرر مگر اس کی ھی کہاں اور تم شہر میں ہو تو ہمیں کیاغم جب انہیں گی لی آئیں گے بازار سی جاکر دل و جاں اور هر چند سبک دست هوی بت شکنی میں هم هین تو ابهی را ه میں هی سنگ گراں اور هي خون جگرجوش مين، دل كهولكي روتا هوتی جو کئی دیدهٔ خونابه فشاں اور مرتا هوں اس آو ازیہ، هرچند سر اڑجای ٔ جلاد کولیکن و ه کهه جائیں که «هاں او ر!» لو كون كوهي خورشند جهان تاب كاد هوكا هرروز دکھاتاھوں میں اک داغ نہاں اور لتنا، نه أكر دل عمين دينا، كوئي دم چين کرتا، حونه مرتا، کوئی دن آه و ه فغاں اور

ياتى تهس جب راه، تو چژه جاتى هيس نالى رکتی هی مری طبع، تو هو تی هی رواں اور هیں اوربھی دنیا میں سخنور بہت اچھی كهتي هين كه تالب كاهي اندار بيان اور تغیّر آب برجا ماندہ کا پاتاھی رنگ آخر نه کی سامال عدش و جاه نی تدبیر و حشت کی هوا جام زمردبهي مجهي داغ پلنگ آخر جنون کی دستگیری کس سی هو گر هو نه عریانی گریبان چاک کا حق هو گیاهی میری گردن بر برنگ ڪاغذ آئش زده، نرنگ بي تابي هزار آئینه، دل باندهی هی بال یک تبیدن

ستمکش مصلحت سی هول که خوبال تجهه په مرتی هیل تکلف برطرف مل جائ گا تجهه سا رقیب آخر المالیان

لازم تهاكه ديكهو مرارسته كوئي دن اور تنهاگئي كيوں اب رهو تنهـاكوئې دن اور

مٹ جائی گا سر ، گرٹرا پتیمر نه کھسی گا هوں دریه تری ناصبه فرساکوئی دن اور آئ ہو کل اور آج ہی کہتی ہو کہ جاؤں ماناكه همىشه نهين، اچها ، كوئي دن اور جاتی هوئ کهتی هو قیامت کو ملی*ں گی* كاخوب! قيامت كاهي كو ما كوئي دن اور هاں ای فلکّ پیر جو ان تھا ابھی عارف كما تبرا بگؤ تا جو نه مرتاكوئي دن اور تم ماہ شب چاردہم تھی مہی گھر کی مهر كيون نه رهاگهر كاوه نقشه كوئي دن اور تم کون سی ایسی تھے کھری داد و ستد کی كر تا ملك المـوت تقاضا كوئي دن اور مجهه سي تمهين نفرت سهي، نيّر سي لرُ ائي، بچوں کا بھی دیکھا نہ تماشا کوٹی دن اور

گزري نه بهر حال يه مدّت خوش و نا خوش
کرنا تها جواں مرگ گذارا کوئي دن اور
ناداں هو جو کهتی هو که کیوں جیتی هیں نے الب
قسمت میں هی مرنی کی تمنّا کوئي دن اور

رديف (ز)

فارغ مجهی نه جان که مانند صبح و مهر
هی داغ عشق زینت جیب کفن هنوز
هی ناز مفلسان زر از دست رفته پر
هون گل فروش شوخی داغ کهن هنوز
می خانهٔ جگر مین یهان خاک بهی نهین
خیازه کهینچی هی بت بیداد فن هنوز

عريف مطلب مشط من مدين سدين سه دعا قبول هو ينرس كه عمر خندر شراز إ نه هو به هرزه بيابال نورد م هم وجود هنوز تبري تصور عني هي تصييه ۾ فرائز وصال جلوه تماشا هي پر دسانج کرائي۔ كه ديجي آئينة الاكان لايم يروان هر ایک ذره عاشق هی آشیدب برست کئی نه خاک مورئ بر هوائی جلم د از نه پوچهه وسعت مي خانه جنوب 👭 🔻 جهان يذكاسة كردون هي ايك خه كانداز وسعت سعن كرم ديكيه كه سر تاسر خاك کزری هی آبله پا ایر کهر بار هنوز

یک قلم کاغذ آتش زده هی صفحهٔ دشت نقش یا میں ہی تپ گرمی رفتار ہنوز کیوں کر اس بت سی رکھوں جان عزیز كيا بهن هي مجهي ايمان عزيز دل سی نکلا، به نه نکلا دل سی ھی تری تیر کا پیکاٹ عزیز ناب لای هي بني گي غالب واقعه سخت هي اور جان عزير 41-41-41-نه گل نفمه هول نه پردهٔ ساز میں ہوںے اپنی شکست کی آواز تو، اور آرائش خم ڪاکل، مس، اور اندیشه های دور و دراز

هم هیرِب اور رازهائ سینه گداز كرفتار الفت صياد ور نه باقي هي طاقت پرواز وه بهنی دن هو که اس ستمگر سی ناز كهينچوك بجائ حسرت ناز ے دل میں مری وہ قطرۂ خوں جس سي مژگاں هوئي نه هو گلباز ای ترا جلوه! یک قلم انگیز ای ترا ظلم! سر به هوا جلوه گر ، مبارک هو ريزش سيجدة حسان مجهكو يوچها تو كيمه غضب نه هوا اسه الله خان تمام هوا ای دریغا!وه رند شاهدباز ۱۲ ۱۲ ۱۲ ۲۲ ردیف (س)

مژده، امی ذوق اسیری! که نظر آتا هی دام خالی قفس مرغ گرفتار کی باس جگر تشنهٔ آزار تسلّی نه هوا جوی خون هم نی بهائی بن هر خارکی باس مندگئین کهولتی هی کهولتی آنکهین، هی!هی! خوب وقت آئ تم اس عاشق بیارکی باس مین بهی رک رک کی نه مرتا جوزبان کی بدلی دشنه آک تیز ساهوتا مری غم خوارکی باس دهن شیر مین جا بیشهیئ لیکن ای دل! دهن شیر مین جا بیشهیئ لیکن ای دل!

دیکهه کر تجهکو، چمن بس که نمو کرتا هی خود به خود پهنچی هیگل گوشهٔ دستارکی پاس مرگیاپهوژکی سر غالب و حشی هی! هی! بینهنا اس کا وه آکر نری دیوارکی پاس بینهنا اس کا وه آکر نری دیوارکی پاس بینهنا ردیف (ش)

نه لیوی گر خش جوهر طراوت سبزهٔ خطسی لگادی خانهٔ آئینه میں روئ نگار آتش فروغ حسن سی هوتی هی حلّ مشکل عاشق

نه نکلی شمع کی با سی، نکالی گرِنه خار، آتش

付 符 符 份 ·

رديف (ع)

جادهٔ ره خور کو وقت شام هی تار شعاع چرخ وا کرتاهی ماه نو سی آغوش و داع

رخ تگسار سی هی سوز جاودانیٔ شمع هوئي هي آتش گل آب زندگاني شمع زبان اهل زباں میں هي مرگ خاموشي يه بات برم ميں روشن هوئي زبانئ شمم کری هی صرف به اعای شعله قصّه عام به طرز اهل فنا هي فسانه خوانيَّ شمع غم اسکو حسرت پروانه کا هی ای شعله . تری لرزنی سی ظاهر هی ناتوانی ٔ تری خیال سی روح اهنزاز کرتی هی به جلوه ريزيُ باد و به پرفشانيُ نشاط داغ غم عشق کی بهار نه پوچهه شگفتگی هی شهید گل خزانی شمع جلی هی دیکهه کی بالین یار پر مجهکو نه کیوں مودل په مری داغ بدگانی شمم

ردیف (ف)

بیم رقیب سی نهیں کرتی و داع هوش مجبور یاں تلک هوئ ای اختیار حیف جلتاهی دل که کیوں نه هم اک بارجل گئی ای ناتمامی نفس شعله بار حیف این ناتمامی نفس شعله بار حیف

ردیف (ک)

زخم پر چھژ کیں کہاں طفلان ب پر وا نمک کیا مزہ ہوتا آگر پتھر میں بھی ہوتا نمک

گرد راه یارهی سامال ناز زخم دل و رنه هوتاهی جهال میں کسقدر پیدا نمک

مجهكو ارزاني رهي تجهكو مبارك هوجيو

نالهٔ بلبل کا درد اورخندهٔ گل کا نمک

شور جولاں تھاکنار بحر پر کسکا کہ آج گرد ساحل هی به زخم موجهٔ دریا نمک داد دیتاهی مری زخم جُگر کی واه وا يادكرتاهي مجهي ديكهيهي وهجس جانك چھوڑکر جانا تن مجروح عاشق حیف ھی دل طلب كرتاهي زخيراور مانگين هين اعضا نمك غير كي منت نه كهنتجو نكا يي توفير درد زخم مثل خندۂ قاتل ہی سر تا یا نمک يادهين نهال تجهي وهدن كه وجددوق مين زخم سي كرتائو مين يلكون سي چنتا تها عك آه کو چاهیئ انک عمر اثر هون تک کون جیتاهی تری زلف کی سرهونی تک دام هر موج میں هي حلقة حد کام برنگ دیکھیں کیا گزری می قطری به گہر مون تک

عاشمي صبر طلب اور تمنّا بيتاب دل کا کیارنگ کروں خو ن جگر هو نی تک هم نی مانا که تغافل نه کروگی لیکن خاک هو جائیں گی هم تم کو خبر هو نی تک پرتو خور سی هی شبنم کو فنا کی تعلیم میں بھی هوں ایک عنایت کی نظر هو فی تک يک لظر بيش نهيں فرصت هستي غافل گرمیٔ بزم هی آک رقص شرر هو نی تک غم هستی کا اسم، کس سی هو جزمرگ علاج شمع هر رنگ میں جلتی هی سحر هونی تک 出 語 出 ردیف (گ) گر تجهکوهی یقین اجابت دعا نه مانگ یعنی بغیر یک دل بی مدّعا نه مانگ

آتاهی داغ حسرت دل کا شمار یاد مجهسي مرى كنه كاحساب اى خدا نه مانگ ردىف (ل) هي کس قدر هلاک فريب وفائ گل بلسل کے کاروبار یہ میں خندہ ہائ گل آزاديُ نسيم مبارک ڪه هر طرف نونی یژی هیں حلقهٔ دام هوای گل جوتھا سو موج رنگ کے دھو کی میں مرگیا ای وائی نالهٔ لب خویس نوائی گل خوشحال ُاس حريف سيه مستكاكه جو ركهتا هومثل سابة كل سر به بائ كل ايجاد ڪرڻي هي اسي تيري ليئ بهار میرا رقیب هی نفس عطر سائ گل

شرمنده رکھتی ہیں مجھی باد بہار سی مینائ ے شراب، ودل فی هوائ گل سطوت سي تيري جلوءً حسن تحيوركي خوں هي مري نگاه ميں رنگ ادائ گا. تىرى ھى جلوى كاھى يە دھو كاكە آج تك بی اختیار دوڑی ہی گل، درقفائ گل غالب مجھی ھی اس سی ہم آغوشی آرزو جير كا خيال هي كل جيب قيائ كل ردين (م) غم نهين هو تاهي آزادون كوييش ازيك نفس برق سی کرتی هیں روشن شیم ماتم خانه هم محفلیں برہم کری ھی گذیجفہ باز خیال هیں ورق ًگردانئ نیرنگ یک بتخانه هم

راو حو دیک حیاں ، هنگامه سدافی نهیں هیں چراغان شبستان دل پروانه هم ضعف سي هي في قناعت سي يه تر ک جستجو هين وبال تكنه كاه همت مردانه هم دائم الحسر اس مين هي لا كهون عنّائين اسك. جانتی هیں سینهٔ پرخوں کو زنداں خانه هم به ناله حاصل دل بستگی فراهم کر متاع خانـهٔ زنجیر جز صدا معلوم مجهکو دیار غیر میں مارا وطن سی دور ركهه لي مرى خدانى مريبيكسى كى شرم و وحلقهائ زلف كيس مين هين، اي خدا رکهه لیجو میری دعوی و ارستگی کی شرم

رديف (ن)

وه فراق اور وه وصال کهارے

وه شب و روز وماه وسال کهال

فرصت کار و بار شوق *ڪسي* ذوق ٽظّارۂ حمـــال ک*هال*ـــ

دل تو دل وه دماغ بهی نه رها

شور سودائ خطّ وخال کهال

تھي وہ اک شخص کی تصّور سی

اب وه رعنائي خيال کهال

ایسا آسال نہیں لہو رونا

دل میں طاقت جگر میں حال کہالے

هم سي چهوئا قار خانه عشق واں جو جاویں گڑہ میں مال کہار فكر دنسا مين سر كهياتا هول میں کہاں اور یہ وبال کہائے مضمحل هو گئي قوي غالب. وه عناصر میں اعتدال کہاں کی و فا ہم سی تو غیر اسکو جفا کہتی ہیں هو تي آئي هي که اڇهو س کو سرا کيتي هيں آج هم اپنی پریشانی خاطر اُلیی کہنی جاتی تو ہیں پر دیکھئی کیا کہتی ہیں آگلی وقتوں کی هیں یه لُوَگا نہیں کچہ بنه کہو جو می رئنسه کو اندوه ربا کهتی هیں دل مىل آجائ هي هوتي هي جو فرست غشر سي اور پیمر کون سی نالی کو رساکهتی هس

هی پری سرحد ادر آک سی اینا مسحود قِيل كو اهل نظر قبله عاكيتي هين پائ افگار په جبسي تجهي رحم آيا هي خار رہکو تری ہم مہرگیا کہتی ہیں آک شر ردلمس هي اسسي کوئي گهرائيگا کيا آگ مطلوب هي همکو جو هو اکهتي هيں ديكه منى لاتي هي اس شوخ كي نخوت كيارنگ اسکی هربات په هم نام خدا کهتی هیں وحشت وشينته آب مرثبه كيهوين شايد مركبا غالب. آشفته نوا كهتي هين آبرو کیا خاک اس گلکی که گلشن میں بہیں ھے گر ساں ننگ پیراھن جو دامن می*ں نہ*یں مفسى ائ كر مه كحيه ماقى مرى ن من مها ر نگ هو که اژ گاحو خوں که دامن میں نہ

| The Confession of the Mather Confession Confession Andrew Confession of the Conf

هو گئی هیر جم اجزای تکاه آفتاب ذرّی اسکی گھر کی دیواروں کے دوزن میں نہیں کیا کھوں تاریکئ زندان غم اندھبر ھی پنبه نور سبح سی کم جسکی روزن میں نہیں رونق هستي هي عشق خانه ويرأن سازسي المجمن بي شمم هي گربرق خرمن مين سان زخم سلواني سي مجهير چاره جوئي كاهي طعن غر سمحها هي كهلذت زخم سوزن مين سهن یس که هیں هم آک بهار نازکی ماری هوئی جلوء کل کی سواگر داینی مدفن میں نہیں قطره قطره آک هيوليٰ هي نئي ناسورکا خوں بھی ذوق در دسی فارغ مری تن میں نہیں لى ْكَـنِّي ساقي كي نخوت قلزم آشامي مري موج می کی آج رک میناکی کردن میں نہیں

هو فشار ضعف میں کیا نا توانی کی عود؟ قدكىجهكني كيبهي كنجايش مرى ننمين نهين تهي وطن ميں شان كيا نحالب كه هو غربت ميں قدر ؟ بی تکلف هوں وہ مشت خس که گلخن میں نہیں 11 14 14 عهدی سی مدح ناز کی باهر نه آسکا گراک ادا هو نو اسی اپنی قضا کهوں حلقى هين چشم هائ كشاده بهسوئ دل هر تار زلف کو نگه سرمه سا کهوں میں اور صد هزار نوائ جگر خراش تواور ایک وہ نه شنیدن که کیا کہوں ظالم مری گماں سی مجھی منفعل نه چاہ هي هي! خدانه كرده تجهي في وفاكهون!

提 格 格

میر راں هو کے بلالو مجھے چاهو حس وقت میں گیا وقت نہیں ہوں کہ پھر آبھی نہ سکوں ضعف مين طعنة اغباركا شكوه كما هي؟ بات کچهه سر تو بهیں هیکه انها بهی نه سکون زهر ملتا هي نهين مجهكو سيمكر ورنه کیاقسم هی تریملنی کی که کها بهی نه سکوں هم سی کهل جاؤ به وقت می پرستی ایک دن ورنه هم چهیژینگی رکهکرعذر مستی ایک دن غرَّهٔ اوج بنائ عالم امكال نه هو اس بلندي کي نصيبو ن مين هي پستي ايک دن قرض کی پیتی تھی می لیکن سمیحتی تھی کہ ہاں رنگ لائیگی هماری فاقه مستی ایک دن نغمه های غم کو بهی ای دل غنیمت جانی نی صدا هو جائنگا به ساز هستی ایک دن

هم پر جفا سی ترک وفاکا گماں نہیں آک چھیڑ ہیوگر نہ مراد امتحاں نہیں کس منہسیشکر کیجی اس لطفخاص کا

ی شعر یبه یی اور پائی سخن در میاں نہیر پر سش هی اور پائی سخن در میاں نہیر

هم كو سنم عزيز، سنم گر ڪو هم عزيز

نا مهربان نهیں هی، اگر مهربان نهیں

بوسه نهيں نه ديجيي دشنام هي سهي

آخر زبان تو رکھتی ہوتم گردھاں نہیں المرید ال

🔏 قطمه 💸

هرچند جاں گدازئ قہر وعتاب هی هرچند پشت گرمي ً تاب وتواں نہیں

حار، مطرب ترانهٔ «هل من مزيد » هي لب پرده سنج زمزمهٔ الامال نهين خنجرسی چیرسینه آگر دل نه هو دونیم دل میں چھری چیھومژ و گرخوں چکاں نہیں هی ننگ سینه دل آگر آتش کده نه هو هی عار دل نفس اگر آذرفشان نهین نقصان نهيں جنوں ميں ملاسي هو گهر خراب سوگز زمیں کے بدلی ساماں گراں نہیں کہتی ہو کیا لکھا ھی تری سرنوشت میں گو با جبیں به سیجدهٔ بت کا نشاں نہیں یاتاهوں اس سی داد کیے ماں پنی سنحن کے میں روح القدس أگرچه مرا همزبان نهیں جاں هي بهائ بوسه ولي کيوں کہي انهي؟ غالب کو جانتا هی که وه نیم جاں نہیں

دشت نوردي ڪوئي تدسر ایک چگرهی مری پانوں میں زیجیر: دشت میں دوڑ ائی هی مجھکو کہ جہاں جاده غير از نگهٔ ديدهٔ تصوير لذَّت آزار رهي جاني هي حادة راه وفاحز دم نومبدئ جاوید گوارا رهبو خوش هو رگر ناله زروني کش تاثير ركه جاناهي جهان زخم سراچها هو جاي لذّت سنگ به اندازهٔ تقریر جب کرم رخصت بی باکی وگستاخی دی كوئي تقصر بجز خجلت تقصر فالسب ادنا مه عقمده هي بقول ناسخ « آپ بی بهره هی جومعتقد میر نهیں # 41 41

مت سردمک دیده میں سمجھویه نگا هیں هیں جمع سویدائ دل چشم میں آهیں برشكال ديدة عاشق هي ديكها چاهي كهل ً كُنْي مانند گل سو جا سي ديو ار چمن الفت گل سی غلط ہی دعوی وارستگی سرو هي با وصف آزادي گرفتار چمن جال سیاری شجر بید سلطنت دست ہے دست آئی ھی تري سامال وجود پر تو

ورنه مرجاني مين كيچهه بهيد گردش رنگ طرب سی ڈر ہی۔ غم محرومي جاويك کہتی میں جیتی میں امید په لوگ هم ڪو جيني کي بھي اميد الله الله الله جهاں تیرا نقش قدم دیکھتی هیں خیابان خیابان ارم دیکھتی هیں دل آشفتگاں خال کنج دھن کے سويدا مين سبر عدم ديكهتي هين تری سروقامت سی اک قد آدم قیامت کی فتنی کو کم دیکھتی ہی*ں* تماشا كر اى محو آئينه دارى ُجھی کس 'مُنّا سی ہم دیکھتی ہیں

سراغ تف ناله لى داغ دل سى كه شب روكا نقش قدم ديكهتي هين بناكر فقيرون كاهم بهيس أالب تماشای اهل کرم دیکھتی هیں ملتى هي خوي ارسى نار التهاب مين کافر هو لگرنه ملتی هو راحت عذاب میں كسسى هون كيا بتاؤن جهان خراب مين شهائ هجر کو بهی رکهون گرحساسمین تا پهر نه انتظار میں ندند آئ عمر بهر آنی کاعید کرگئی آئ حو خواب میں قاصدكي آتى خط أك اور لكهه ركهون میں جانتا ھوں جووہ لکھیں گے جواب میں المجهه تک کب ان کی برمهی آتاتها دور جام ساقی نی کحمیه ملانه دیا هو شراب میں

جو منکر وفا ہو فریب اس یہ کیا چلی کیوں بدگاں هوں دوست سی دشمن کے باب میں میں مضطرب هو ں و صل میں خو ف رقدے سی ڈالا ھی تم کو وہم نی کس پیچ وتاب میں میں اور حظّ وصل، خداساز بات هي، جاں نذر دینی بھول گیا اضطراب میں هي تيوري چڙهي هوئي اندر نقاب کي هي آک شکن پڙي هوئي طرف نقاب ميں لاکھوں لگاؤ ایک چرانا نگاہ کا لا كهور بناؤ ايك بكرنا عتاب مين وہ نالہ دل میں خس کی برابر جگہ نہ یائ جس ناله سی شگاف یژی آفتاب میں وه سحر مدّعا طلبي مير_ نه کام آئ سیحر سی سفینه روان هو سراب مین

غالب چهئى شراب پراب بهى كبهى كبهى بیتا هون روز ایر و شب ماهتاب مین کل کے لیے کرآج نہ خسّت شراب میں به سوء ظن هي ساقي كو ثر كي باب مين میں آج کیوں ذلیل که کل تک نه تھی پسند گستاخی فرشته هماری جناب میں حال کیوںنکلنی لگتی هی تن سی دم سماع کر وہ صدا سمائی ہے جنگ و ریاب میں رومیں هي رخش عمر کہاں ديکھئي تھمي ی هاتمه باک پرهی نه یاهی رکاب مین اتنا هي مجهكو اپني حقيقت سي بعد هي جتناکه و هم غیر سی هوں پیچ و تاب میں اصل شهود و شاهد و مشهود ایک هی حبران هون بهر مشاهده مي كدر حساب من

هی مشتمل نمود صور پر وجود بحر يال كيا دهرا هي قطره وموج وحباب مين شرم اک ادائ ناز هي، اپني هي سي سهي هال كتني بى حيجاب كه هال يول حيجاب ميل آرایش حمال سی فارغ نہیں ھنوز يدش نظر هي آئدنه دائم نقاب مين هي غيب غيب جسكوسيجهي هين همشهود هين خوابمين هنوز جوجاً كيهين خوابمين غالب نديم دوستسي آئي هي بوئ دوست مشفول حق هول بندگی بو تراب میں حىران ھون دل كوروۋن كەيدىئون جگركو مان مقدور هو تو ساتهه رکهو ن نوحه گرکو میں چهو ژا پهرشک ني که تري که, کانام لوپ هرآکسي پوچهتاه ورکه جاؤر کدهر کومين؟

حانا د؛ ا رقبب کی در بر هزار بار ای کاش! حانتا نه تری رهگذر کو مبر هی کیا جو کس کی باند هیئ، میری بلا ڈری کیا جانتا نہیں ہوں تمھاری کمر کو میں ؟ لو وه بهی کهنی هیر که په بی ننگ و نام هی به جانتا آگر تو لثاتا نه گهر کو مبر چلتا هو رتهو ژی دور هر اک تنزرو کی ساتهه پهیچانتا نهیں هوں ابھی راهبر کو میر خواهش کو احمقوں نی پرستش دیا قرار کیا ہو جتا ھو ں اس بت سداد گر کو مبر _ يهر يي خو دي مال بهول گيا راه کو ي مار جاتا وگرنه ایک دن اپنی خبر َ کو میں اپنی په کر رها هوں قیاس اهل دهر کا سمجها هوں دلیذیر متاع هنر کو میں

غالب، خدا کری که سوار سمند ناز دیکھوں علی بھادر عالی گھر کو میں ذکر میرا به بدي بهی اسی منظور نهیر_ غىركى بات بگژجائ تو كىچىپە دور پهىر وعدة سير گلستان هي، خوشا طالع شوق مثردۂ قتل مقدّر ہی جو مذکور نہیں شاهد هستی مطلق کی کمر هی عالم لوگ کہتی ہیں کہ ہی پر ہمیں منظور نہیر قطره اینا بهی حقیقت میں هی دریا لیکن هم کو تقلید تنک ظرفئ منصور نہیر عسر ت! اي ٔ ذوق خر ايي ، كه و ه طاقت نه رهي عشق پر عربدہ کی گوں تن رنجور نہیر ظلم كر ظلم! أكّر لطف دريغ آتا هو تو تغافل میں کسی رنگ سی محمور نہ

میں جو کہتا ہوں کہ ہم لینگی قیامت میں تمہیں کس رءو نت سی و ه کهتی هیں که « هم حور نهیں » صاف دردي کش پيانهٔ جم هيں هم لوگ واي وه باده كه افشردهٔ أنكور نهس هوں «ظہوری» کے مقابل میں خفائی عالی، مىرى دعوى يەيە حسّت مى كە مشهور نهاس ناله جز حسن طلب، ايسم ايجاد، نهين هي تقاضاي جفا ، شكوء بيداد نهان عشق و مز دو رئ عشرت که خسر و ، کیاخو ب! هم کو تسلیم نکو نامی فرهاد نمیں کم نهیں و ه بهی خرابي میں، په و سعت معلوم دشت میں هي مجھي وه عيش که گهر ياد نہيں اهل بینش کوهی طوفان حوادث مکتب لطمهٔ موج کراز سیلیْ استاد

وائ محروميُّ تسليم! و بدأ حال وفا!! جانتا هي ڪه همي طاقت فرياد نهي*ن* رنگ عمکین گل ولاله پریشاں کیوں هی؟ گر چراغان سر رهگزر باد نهیں سید گل کے تلی بند کری ھے گلے۔ مژده ای مرغ که گلزار میں صیّاد نہیں نفي سي ڪرتاهي اثبات تراوش گويا دي هي جاي دهن اسكو دم ايجاد « نهس » کم نہیں جلوہ گری میں تری کو چے ہی بہشت یهی نقشه هی ولی اسقدر آباد نهیں كرنى كس منهسي هو غربت كي شكايت غالب تم کو ، مهری مارات وطر · یادیهان دو نو ں جہان دی کے و مسمجھے یہ خوش رہا بال آیژی به شرم که تکر از کیا کر

تھک تھک کی ہے مقام یہ دوچار رہ گئی تیرا یتا نه یائس تو ناچار کیا کر بر کیا شمم کی نہیں ھیں ھواخواہ اھل برم هوغم هي جالگداز توغمخوار کيا کرير _ ؟ ہو گئی ہی غیر کی شیریں بیانی کار گر عشق کا اسکو گماں ہم بی زبانوں پر نہیں قيامت هي كه سن ليلي كادشت قيس مين آنا تعصّب ی و د بولایون بهی هو تاهی زمانی میں دل نازک په اس کی رحم آتاهی مجھی غالب نه کر سر گرم اس کافر کو الفت آزمانی میں دل لگا كرلگ گيا اس كو بھي تنها بيثهنا باری اپنی بی کس کی هم نی یائی داد یال

ہیں زوال آمادہ اجزا آفرینش کی تمام مهر گردوں هي چراغ رهگذار باد ياں یه هم جوهجر میں دیوار و در کو دیکھتی هیں كبهي صباكو، كبهي نامه بركو، ديكهتي هين و ﴿ آَيُّ كُهُرِ مِينَ هُمَارِي! خداكي قدرت هي!! كبهيهم انكو كبهي اپني گهر كوديكهتي هيں نظر لگی نه کهیں اس کی دست وبازو کو یه لوگ کیو ن مری زخم جگر کو دیکهتی هیں تری جو اهر طرف کله کو کیا دیکهاں هم اوج طالع لعل و ً گهر کو دیکھتی ہیں نہیں کہ مجھکو قیامت کا اعتقاد بہیں شب فراق سی روز حزا زیاد نهبر

کوئی کہی کہ شب مہ میں کیا برائی ھے بلاسی آج اگر دن کو ابر و باد نہیں حو آؤں سامنی انکی تو می حیا نه کہیں جو جاؤں و اں سی کہان کو تو خبر باد نہیر كهي جو ياد بهي آتا هور مين تو كهتي هين كه آج بزم میں كچے په فتنهٔ وفساد نهبر_ علاوه عیدکی ملتی هی اوردن بهی شراب گدائ کوچهٔ می خانه نامراد نهیر جهاں میں هو غم و شادي بهم همين كياكام دیاهی هم کو خدانی وه دل که شاد نهیر تمانکی وعدی کاذ کران سی کیوں کرو 🔐 🛒 مه کیا که تم کهواوروه کهیں که یاد نهیر از الما المرتبي الماري المرتبي هم بھي مضموں کي هوا باندهتی هير

آه کا کس ن اثر دیکھا ھی هم بهي آک اپني هوا باندهتي هير تبری فرصت کی مقابل، ای عمر برق کو یا به حنا باندهتی هبر هستی سی رهائي معلوم اشک کو بی سر ویا باندهتی نشئهٔ رنگ سی هی واشد گل مست کے ىند قبا باندھتى ھىر غلطی های مضامیر مت پوچهه لوگ نالی کو رسا باندهتی اهل تدبير كي واماندگياك! • آبلوں پر بھی حنا باندھتی ھیں ساده برکار هیں خوبان فالسم هم سي پيان وفا باندهتي هين

زمانه سخت کم آزار هی بجان اسد،
وگرنه هم تو زیاده توقع رکهتی هیر
دائم پژا هوا تری در پر نهیں هوں میں
خاک ایسی زندگی په که پتّهر نهیں هوں میں
کیوں گردش مدام سی گهبرا نه جای دل
انسان هوں پیاله وساغر نهیں هوں میں
یارب! زمانه مجهکو مثانا هی کس لئیی؟
در چاهئی سزا میں عقوبت کی واسطی

آخر گذاهگار هون کافر نهین هون مین کس و اسطی عزیز نهین جانتی مجهی ؟ لعل و زمرد و زر و گوهر نهین هون مین رکهتی هوتم قدم مری آنکهون سی کیون درینع ؟

رتبی میں مہر و ماہ سی کمتر نہیں ہوں میں

كرتى هو مجهكو منع قدم بوس كس لئى؟ کیا آسمان کی بھی برابر نہیں ہوں میں عالب وظیفه خوار هو دو شاه کو دعا و د دن گئی که کهتی تهی نو کر مهیں هو ن میں مب کهان، کچهه لاله و گلمین نمایان هو گئین خاک میں کیا صورتیں هونگی که پنهاں هو گئیں یاد تھیں ہم کو بھی رنگارنگ بزم آرائیاں ليكن اب نقش ونگار طاق نسيان هو گئين تهیں بنات النعش گردو ں دن کو پر دی میں نہاں شب كو انكي دل مين كيا آئي كه عن مان هو گئيس؟ قىد مال بعقوب نى لى گونه بوسف كى خبر لیکن آنکهس روزن دیوار زندان هوگئیں ب رقبمون سي هون ناخوش پر زنان مصرسي هي زليخا خوش كه محو ماه كنعاں هو گئيں

جوئ خوں آنکھوں سی بہنی دو ، کو ہے شام فراق میں به سمیچهو نگاکه شممین دو فروزان هو گئیں ان بری زادوں سی لیں گی خلد میں هم انتقام قدرت حق سی یہی حوریں آگرواں مو کئیں نینداس کی هی، دماغ اس کاهی، راتیں اس کی هیں تىرى زلفىن جىل كى بازو پر پريشان ھو كئين میں چمن میں کیا گیا گھیا دیستاں کھل گیا ملیلین سن کر مری نالی غزل خوان هو گئیں و هنگاهي کو ن هوئي جاتي هين پارب دل کي پار ؟ جومري كو تاهي قسمت سي هڙ كنان هو آگئان بس که رو کامیں نی، اور سینی میں ابھریں ہے . مبري آهن بخية چاک گڏيين هو گئين واں گیا بھی میں توان کی کانیوں کا کیا جواب یاد تهان جتنی دعائین صرف دربان هو گئین

جاں فراهی باده، جس کی هاتهه میں جام آگیا سب لکیریں هاتهه کی گویارگ جاں هو گئیں هم موحد هیں همارا کیش هی ترک رسوم ملّتیں جب مث گئیں اجزائ ایماں هو گئیں رنج سی خوگر هوا انساں تو مث جاتا هی رنج مشکلیں مجھبر پڑیں اتنی که آساں هو گئیں یوں هی گر روتارها اللہ تو ای اهل جہاں دیکھنا ان بستیوں کوتم که ویراں هو گئیں

دیوانگی سی دوش په زنار بهی نهیب یعنی هماری جیب میں آک تار بهی نهیں دل کو نیاز حسرت دیدار کرچکی دیکها تو هم میں طاقت دیدار بهی نهیں ملنا ترا آگر نهیں آساں تو سهل هی دشوار تو یهی هی کے دشوار بهی نهیں

بی عشق عمر کث نہیں سکتی ھی اور یہاں طاقت مقدر لذّت آزار بھی نہیں شوريدگيكهاتههسي هيسر وبالدوش صحرامی،ای خدا اکوئی دیوار بھی نہیں كنيجايش عداوت اغيار أك طرف بال دل میں ضعف سی هوس بار بھی مہیں در ناله هائ زارسی مری، خداکو مان آخر نوایٔ مرغ گرفتار بھی نہیں دل میں هي رار کي صف مژ گان سي رو کشي حالانكه طاقت خلش خار بهي نهين اس سادگے یه کون نه مرجائ ای خدا لڑتی میں اور ہاتھہ میں تلوار بھی تہیں ديكها اسد كوخلوت وجلوت مين بارها دیوانه گر نہیں ھی تو ہشیار بھی نہیں

ها هي زخم کوئي بخيي کي در خور مري تن مين هوا هي تار اشک ياس رشته چشم سوزن مين هوئي هي مانع ذوق تماشا خانه ويراني کف سیلاب باقی هی برنگ پنیه روزن میں وديعت خانة في داد كاوش هائ مژگاں هوں نگن نام شاهد هي مري هر قطره خون تن مين ساں کس سی هو ظامت گستری میری شیستانکی شب مه هو جو رکهدین پنیه دیوار ونکی روزن میں نكوهش مانع بي ربطيُّ شور جنوں آئي هو اهي خندهٔ احباب بخيه جنب و دا من مين ھوی اس مہروش کی جلوۃ تمثال کے آگے یرافشاں جو هر آئینه میں مثل ذرّہ روزن میں نه جانوں نیک هوں باید هوں پر صحبت مخالف هي جوگل هوں تو هوں گلخن میں جو خس هوں تو هوں گلشن میں

هن ارو ں دل دئي جوش جنون عشق بي مجهكو سسه هو كرسو بداهو كما هر قطره خو بن مين المداد زندانيَّ تاثير الفت هائُ خوباں هو خم دست نوازش هوگیاهی طوق گردن میں مزی جہان کی اپنی نظر میں خاک نہیں سوائ خون جگر سوجگر میں خاک نہیں مگر غيار هوي پر هوا آژا ليجاي وگرنه تاب و تو ان بال و پر میں خاک نہیں مه کس بهشت شمائل کی آمد آمد هے؟ که غیر حِلوِهٔ گل ره گزر میں خاک نہیں بهلاا سی نه سهی کچهه مجهی کو رحم آتا اثر مری نفس بی اثر میں خاک نہیں خمال حلوة گل سي خراب هال مي کش شراب خانه کی دیوار ودرمیں خاک نہیں

هو اهوں عشق کی غارت گری میں شر منده سوائ حسرت تعمیر گھر میں خاک نہیں هماری شعر هیں اب صرف دل لگی کی اسد کھلاکه فائدہ عرض هنر میں خاک نہیں دل هي نوهي ١٨ منگ وخشت دردسي بهرنه آي كيون؟ روئيں گي هم هزار بار کوئي هميں ستاي کيوں؟ بهان، حرم بهان، در بهان، آستان بهان بینهی هیں رہ گزر په هم غیر همیں اثهای کیوں؟ جب وه جمال دل فروز، صورت مهرنيم روز آپ هي هونظاره سوز پر دي هي منه چهياي کيون؟ دشنهٔ غمز و حالب ستان، ناوک نازیی بناه تیراهی عکس رخ سهی سامنی تیری آی کیور، قیدحیات و بندغم اصل میں دو نوں ایک هیں ھو ت سی پہلی آدمی غم سی نجات پای کیوں؟

حسن اوراس به حسن ظن ره گئی بوالهوس کی شرم اپنی په اعتماد هی غیر کو آزمای کنوں وان و ه غر و رعز و نازیان به حجاب پاس وضع راه میں هم ملیں کہاں؟ بزممیں وہبلائ کیوں؟ هاں وہ نہیں خدا پرست، جاؤ وہ بی و فاسہی جسکوهودین و دل عریز اسکی گلیمیں جای کیوں فالر خسته كي بغير كون سي كام بند هين روئبي زار زار كياكيجئسي هائ هائ كيون؟ غنجة ناشكفته كو دور سي متدكها كه يون بوسي کو پوچهتا هو ن مین مندسی مجهی بتاکه بون پرسش طرز دل بری کیجئیی کما که بن کهی اسكى هراك اشارىسى نكلى هي يه اداكه يون رات کی وقت می پیبی ساتهه رقبب کولیتی

آئ و دیاں خدا کری پر نه کری خداکه موں

غىر سى رات كيابني ؟ په جوكها توديكهيئ سامنی آن بیثهنا اور به دیکهنـ بزم میں اسکے روبہ روکیوں نہ خموش بیٹھئے اسکيتو خامشي ميں بھي ھي يہي مدّعا که يو ں میں نی کہا کہ بزم ناز چاہیئ غیرسی تہی سن کی ستم ظریف نی مجهکو اثهادیاکه یو ں مجهسی کها جویارنی جاتی هیں هوش کس طرح دیکھکی میری ہی خو دی چلنی لگی هوا که یوں کب مجھی کوئ بارمیں رہنی کیوضع یادتھی آئمینه دار بن گئی حیرت نقش پاکه یوں گر ترى دل مين هو خيال و صل مين شوق كازو ال موح محبط آب میں ماری هی دست ویا که یون جو به کهی که ریخته کیوں که هور شک فارسی، گفتهٔ خالب ایک بار پژهکی اسی سناکه یون

رديف (و)

حسد سی دل آگرافسرده هی گرم تماشا هو که چشم تنگ شاید کثرت نظاره سی و ا هو به قدر حسرت دل چاهیی دوق معاسی بهی بهروریک گوشهٔ دا من گرآب هفت در یا هو آگروه سرو قد گرم خرام ناز آجاوی کف هرخاک گلشن شکل فری ناله فرسا هو

کعبی میں جا رہا تو نہ دو طعنہ کیا کہیں
بھو لاہوں حقّ سحبت اہل کنشت کو ؟
طاعت میں تا رہی نہ می و انگبیں کی لاگ
دوزخ میں ڈال دو کوئی لیکر بہشت کو
ہوں منحرف نہ کیوں رہ ورسم ثواب سی ؟
ثیڑھا لگا ہی قط قلم سرنوشت کو

نهال ب کچهه اپنی سعی سی لهنا بهیں مجھی خرمُن جلی آگرنه ملخ کهای کشت کو الحرار سته اس سی هیں که محبت هی کیوں نه هو و ارسته اس سی هیں که محبت هی کیوں نه هو کیجی هماری ساتهه عداوت هی کیوں نه هو چهوژانه مجهه میں ضعف نی رنگ اختلاط کا هي دل په بار نقش محبت هي کيوں نه هو هي مجهكو تجهسي تذكره غير كا كله هرچند بر سبیل شکایت هی کیوں نه هو یمدا هوئی هی کہتی هس هر درد کی دوا يوں هو تو چارۂ غم ¦الفت هي کيوں نه هو دُالا نه ني کسي ني ڪسي سي معامله اینی سی کهینیچتا هوں خجالت هی کیوں نه هو هي آدمي بجائ خود اک محشر خسال

هم انجمن سمجهتي هيں خلوت هي کيوں نه هو

هنُكَامهُ زبوني همّت هي انفعال حاصل نه کيجي دهرسي عبرت هي کيون نه هو وارستگی بهانـهٔ بیگانگی نهیر اپنی سی کرنه غیر سی و حشت هی کیوں نه هو مثتاهي فوت فرصت هستي كا غم كوثي عمر عزیز صرف عبادت هی کیوں نه هو اس فتنه خوکی در سی اب انهتی سین اسا اسمیں هماری سر په قیامت هي کیوں نه هو قفس میں هوں گراچهابهی نهجانیں میری شیون کو مراهونا براکیاهی نوا سنجان گلشن کو ؟ نهين گرهمدمي آسان نه هو پهرشک کيا کرهي ؟ نه دي هوتي خدا يا آرزوي دوست دشمن کو نه نَكلا آنكيه سي تهري أك آنسواس جراحت پر کیاسدنی میں جسنی خوں چکاں مثر گان سوزن کو

خدا شہ مائ هاتهوں کو که رکھتے هيں کشاکش ميں کبھی میری گریباں کو کبھی جاناں کی دا من کو ابھی هم قتلگه کا دیکھنا آساں سمجھتی میں نهیں دیکھا شنا و رجوئ خوں میں تبری توسن کو ھوا چرچا جو میری یانوں کی زنجبر بننی کا کیابیتاب کاں میں جنش جو هر نی آهن کو خوشی کیا کھنت پر میری اگر سومار ابر آوی سمجتها هورگەڈھونڈھیھیابھیسی برقخرمن کو وفا داری به شرط استواری اصل ایماں هي مری بت خانه میں تو کعی میں گاڑو بر همن کو شهادت تهيمري قسمت مين جودي تهييه خومجهكو جہاں تلوار کو دیکھا جھکا دیتا تھا گردن کو نەلثتادن كو تو كب رات كو يوں بى خبرسو تا؟ رها کھٹکا نه چوري کا دعا ديتا هوں رهن ن کو

سخن کیا کہہ نہیں سکتی کہ جو یا ھوں جو اھر کی جَگر کیاهم نہیں رکھتی کہ کھودیں جاکی معدن کو مرىشاه سليان جاه سى نسبت نهين الله فريدون وجم و كيخسرو وداراب وبهمن كو دهو تاهوں جب میں پینی کو اس سیم تن کی پانؤ رکھتا ھی ضدسی کھینچ کی با ھر لگن کی پانو دي سادگي سي جان پڙول کو ه کن کي پانؤ ههات! کوں نه ٹوٹ گئی پیرزن کی پانؤ۔ بھاگی تھی ہم بہت سواسی کی سزاھی بہہ ہو کر اسر دابتی ہیں راہزن کی پانؤ من هم کی جستجو میں بھرا ھوں جودور دور تن سی سوا فگار هیں اس خسته تن کی پانؤ الله ري ذوق دشت نوردي ڪه يه نه مرگ هلتي هيں خو دبه خورد مري اندر كفن كي پانؤ

هی جوش کل بهار میں یاں تک که هر طرف اڑے هوئ الجهتي هير مرغ چمن کي پانؤ شب کو کسی کی خواب میں آیانه هو کہیں دکھتی ہیں آج اس بت نازک بدن کی پانؤ نال مری کلام میں کیوں کرمن انه هو ؟ يىتاھوں دھو كى خسر وشريں سخن كى پانۇ و اں اسکو هول دل هي تو ياں ميں هوں شر مسار يعني په ميري آه کي تائير سي نه هو اپنی کو دیکھتا نہیں ذوق سٹم کو دیکھہ آئىنــه تا كه ديدهٔ نخچير سي نه هو والب پہنچ کر جو غش آتا ہے جم ھی ھم کو صدرد آهنگ زمیں بوس قدم هی هم کو

دل کو میں اور مجھی دل محو وفا رکھتاھی ُکس قدر ذوق گرفتاري هم هي هم کو ضعف سي نقش يي مور هي طوق گردن تیری کو چی سی کہان طاقت رم هی هم کو جان کر کیجی تغافل که کچهه امید بهی هو يه نگاه غلط انداز تو سم هي هم كو رشک هم طرحی و درد اثر بانگ حزیں نالهٔ مرغ سحر تیغ دو دم هی هم کو سر اڑانی کے جو وعدی کومکرر چاھا هنس کی ہولی که تری سرکی قسم هی هم کو دل کی خوں کرنی کی کیاو جه ؛ و لیکن ناچار پاس بی رونقیٔ دیده اهم هی هم کو تم وہ نازک که خموشی کو فغاں کہتی ہو هم و ه عاجز که تغافل بهی ستم هی هم کو

K ichar 🖟

لكهنؤ آنى كا باعث نهين كهلتا يعني هوس سیر و نماشا سو وه کم هی هم کو مقطع سلسلهٔ شوق نهیں هي يه شهر عنم سير نجف و طوف حرم هي هم كو

ليهُ جاتي هي كهين ايك توقع إلى جادهٔ ره کشش کاف کرم هی هم کُو

تم نجانو تم کو غیرسی جو رسم و راه هو مجهکو بھی پوچھتی رہو تو کیا گناہ ہو

بچتی نہیں مواخذۂ روز حشر سی

قاتل آگر رقیب هی تو تم گواه هو

كيا وه بهي بي گنه كشو حق ناشناس هير؟

ماناكه تم بشر نهين، خورشيد وماه هو

أبهرا هوا نقاب میں هي ان كى ایک تار مرتا ہوں میں کہ یہ نہ کسی کی نگاہ ہو جب می کده چها، تو پهراب کیاجگه کی فید؟ مسجد هو، مدرسه هو، کوئی خانقاه هو سنتی هاں جو بہشت کی تعریف، سب درست لیکن خدا کری وه ترا جاوه گاه هو السه بهی گرنه هو تو کچهه ایسا ضرو ایس دنیا هو یا رب! اور مرا بادشاه هو گئی و م بات که هو گفتگو ، تو کیوں کر هو کہی سی کچہہ نہ ہو ابھر کیو، تو کدوں کر ہو هماری ذهن میں اس فکر کاهی نام وصال که گرنه هو تو کهاں جائیں، هو تو کیوں کر هو ادب هی اور یهی کشکمش، تو کیا کیتبہی حیاهی اور یهی گو مگو، تو کیرں کر هو

تم ہیں کہو کہ گزارہ صنم پرستوں کا بتوںکي هواگرايسي هيخو ، توکيوںکرهو الجهتي هو، تم، أكر ديكهتي هو آئينه جوتمسي شهر مين هو رايک دو تو کيون کر هو جسی نسیب هو روز سیاه میرا سا وه شخص دن نه کہی رات کو تو کیوں کر ہو همیں یھر ان سی امید، اور انہیں هماری قدر هماري بات هي پو چهي*ن* نهوه توکيو*ن کر* هو غلط نه تها همرے خط پر گماں تسلّی کا نه مانی دیدهٔ دیدار جو، تو کیوں کر هو يتاؤ آس مڙه کو ديکيکر هو محيکو قرار بهندش هو رگ حان مین فرو تو که و رک کر هو مجهى جنوں نهين ال ولي به قول حضور "فراق بارمين تسكين هو تو كيون كرهو؟ "

کسی کو دی کی دل کوئی نواسنج فغاں کیوں ہو؟ نه هو جب دل هي سيني مين، تو پهرمنه مين زبان كيون هو؟ و ه اپني خو نه چهوژين کي، هم اپني و ضع کيوں بدليں سبک سر بن کی کیا پوچهاں که همسی سر گراں کیوں هو؟ کیا غم خوارنی رسوالگی آگ اس محبت کو نه لاوی تاب جو غم کي وه ميرا راز دار کيوں هو ؟ وفا کیسی ؟ کہاں کا عشق ؟ جب سر پھوڑ نا ٹھیرا تو پهرایسنگ دل تیرا هی سنگ آستان کیوں هو؟ قفس میں مجھسی روداد چمن کہتی نه ڈر همدم گري هي جس په کل بجلي، و مميرا آشياں کيوں هو؟ يهه كهه سكتي هو هم دل مين نهين هين پريه بتلاؤ كه جب دلمين عهين تمهو، توآنكهون سي مهال كيون هوا غلط هي جذب دل كاشكوه، ديكهو جرم كس كاهي؟ نه کهدندچو گرشم اینی کو کشا کش در میان کیون هو؟

یہ فتنہ آدمی کی خانہ ویرانی کوکیا کے ہی ؟ هوئی تم دوست جس کی دشمن اُس کا آسماں کہوں ہو؟ یہی هی آز مانا، توستانا کس کو کہتی هیں؟ عدو کی هولیئ جب تم، تو مبرا امتحاں کیو ں هو؟ کہا تم نی، که کیوں هو غیر کے ملنی میں رسوائی بجا کہتی هو، سیچ کہتی هو، پھر کہ<u>ت</u>و که ها*ں کیوں هو* نكالا چاهنا هي كام كيا طعنوں سي تو خيال تري يي مهر کهني سي وه تيجهير مهر بان کيو ن هو ر هيئ اب ايسي جگه چل کړ، جهاں کوئی نه هو هم سخن کوئی نه هو اورهم زباں کوئی نه هو بی در و دروار سا آک گهر ننا با چاههی^م کوئي هم سايه نه هو اور پاسبان کوئي نه هو يژيئ گر مار تو ڪوئي نه هو بيمار دار اور آگر مرجائيي تو نوحه خوان کوئي نه هو

رديف (ه)

از مهر تا به ذرّه، دل و دل هی آئنه طوطی کوشش جبت می مقابل هی آئنه

هی سبزه زار هر در و دیوار غمکده

جس كي بهاريه هو پهراس كيخزان نه پوچهه

ناچار بی کسي کي بھي حسرت اڻھائي دڙ ال ءُ سيسي هي ها

دشواري ره وستم همرهاں نه پوچهه

ردیف (ی)

صدجلوه رو به رو هي جو مژگاں اثهائي طاقت کهاں که دید کا احداں اثهائي

هی سنگ پر برات معاش جنون عشق

يعني هنوز منَّت لَمُفلان الهائبي

دیوار بار منّت مزدور سی هی خم ای خانمان خراب نه احسان اثهائی یا میری زخم رشک کو رسوا نه کیجی يا بردة تبسّم بنهاك أنهائي مسجد کی زیر سایه خرابات چاهئی بهوں یاس آنکمه قبلهٔ حاجات چاهئی عاشق هوئ هيں آپ بھي آک اور شخص پر آخر ستم کی کچہہ تو مکافات چاہئی دی داد ای فلک دل حسرت پرست کی هاں کتیبه نه کچه تلافع مافات چاهئی سکھے میں مار راز ر کے لئے ہم مصوری تقریب کچهه تو بهر ملاقات چاهئی مي سي غرض الاحلامي كس دوسياه كو اک گورد پېځودي مجهي دن رات چاهئي

هی رنگ لاله و گل نسریر جداجدا هر رنگ میں بهار کا اثبات چاهئی

سر پائ خم په چاهئي هنگام ، خودي رو سوئ قبله وقت مناجات چاهئي يعني به حسب گردش پيمانهٔ صفات عارف هميشه مست مئ ذات چاهئي نشو و نما هي اصل سي خالي فروع کو خاموشي هي سي نکلي هي جو بات چاهئي

بساط عجز میں تھا ایک دل یک قطرہ خوں وہ بھی سو رہتا ہی بہ انداز چکیدن سرنگوں وہ بھی رہی اس شوخ سی آزردہ ہم چندی تکلّف سی تکلّف بر طرف، تھا ایک انداز جنوں وہ بھی خیال مرگ کب تسکیں دل آزرده کو بخشی مری دام تمنّا میں هی اک صیدزبوں وه بهي نه کرتاکاش ناله ، مجهکو کیا معلوم تها ، همدم! که هو گا باعث افزایش درد درول و ، بهي نه اتنا برش تیغ جفا پر ناز فرماؤ مری دریائی، تابی میں هی اک موج خوں وه بهی مئی عشرت کی خوا هشساقی گردوں سی کیا کیجی مئی عشرت کی خوا هشساقی گردوں سی کیا کیجی می دل میں هی اک دو چار جام واژگوں وه بهی مری دل میں هی شالب شوق و صل و شکوه هجرال خدا و ه دن کری جواس سی میں یه بهی کهوں وه بهی خدا و دن کری جواس سی میں یه بهی کهوں وه بهی

هی بزم بتاں میں سخن آزردہ، لبوں سی تنگ آئ هیں هم ایسی خوشامد طلبوں سی هی دور قدح وجه پریشانی صہبا یک بار لگا دو خم می میری لبول سی

رندان در می کده گستاخ هین، زاهد!

زنهار نه هونا طرف ان ب ادبون سی
بیداد و فا دیکهه! که جاتی رهی آخر
هر چندمری جان کو تها ربط لبون سی
تا هم کو شکایت کی بھی باقی نه رهی جا
سن لیتی هین گو ذکر همارا نهین کرتی
دال احوال سنا دینگی هم انکو
و مین تی اکیا؛ که ترا غم اسی غارت کرتا
و مین تی اکیا؛ که ترا غم اسی غارت کرتا
و موجو رکھی تھی هماک حسر ت تعمیر سوهی

غم دنياسي كر پائي بهي فرصت سرائهاني كي

کهلی گاکس طرح مضمون مری مکتوب کا یارب! قسم کھائی ھی اس کافر ن کاغذ کے جلان کی ليثنا پرنيان مين شعلة آتش ڪاآسان هي ولى مشكل هي حكمت، دل مين سوز غم چهياني كي انهیں منظور اپنی زخمہوں کا دیکہہ آنا تھا ا اُھی تھی سیر گل کو ، دیکھنا شوخی بہانی کی هماري سادگي تهي، التفات ناز پر مرنا ترا آنا نه تها ظالم، مگر تمهید جانی کی لکد کوب حوادث کا تحمّل کر نہیں سکتی مري طاقت که ضامن تھي بتوں کي نازاڻھاني کي كهور كيا خوي ً اوضاع ابنائ زمان فالسي بدي کي اس ، جس سي هم ، کي تھي بارها نيکي حاصل سی هاتهه دهو بیشهه ای آرزو خرامی دل جوش گريه مين هي ڏو ۽ هو ي اسامي

اس شمع کی طرح سی جس کو کوئی بجهادی ميں بھي جلي هوؤں ميں هوں داغ نا تمامي كياتنگ هم ستمزدگان كا جهان هي! جہے میں کہ ایک بیضہ مور اسمان ھی هي ڪائنات کو حرکت تيري دوق سي برتو سی آفتاب کی ذرّی میں جانے ھی حالاں کہ ھی یہ سیلی ٔ خارا سی لالہ رنگ غافل کومیری شیشی په می کا گمان هی أكم أس في كرم سينة اهل هوس مين جا آوی نه کیوں بسند؟ که تهنڈا مکان هي کیا خوب تم نی غیر کو بوسه نہیں دیا! بس چپ رهو هماری بهی منه میں زبان هی أبيئها هي جو كه ساية ديوار يار مير

فرمان رواقی کشور هندوستالت

هستی کا اعتبار بھی غم نی مثادیا کس سی کھوں کہ داغ جگر کانشان ہی میں میں باری اعماد وفا داری اس قدر السمیں خوش ہیں کہ نامہر بان ہی دردسی میری ہی تجھکو تی قراری ہائ ہائ

کیا هوئی ظالم تری غفلت شعاری هائ هائ تیری دل میں گرنه تها آشوب غم کا حوصله تیری دل میں گرنه تها آشوب غم کا حوصله تونی پهر کیون کی تهی میری غم گساری ؟ هائ هائ کیوں مری غم خوار گی کا مجمه کو آیاتها خیال ؟ دشمنی اپنی تهی میری دوست داری هائ هائ عمر بهر کا تونی پیمان وفا باندها تو کیا ؟ عمر کو بهی تو نهیں هی پائ داری هائ هائ زهرلگتی هی مجهی آب و هوای زندگی زهرلگتی هی مجهی آب و هوای زندگی یعنی مجهی آب و هوای زندگی

گل فشاني هاي ناز جلوه كوكيا هو گيا؟ خاک پر هوتي هي تيري لاله کاري هائ هائ شرم رسوائي سي جا چهينا نقاب خاک مير ختم هي الفت کي تجهير پرده داري هائ هائ خاک میں ناموس پیمان محبت مل گئی اتهه گئی دنیا سی راه و رسم یاري های ٔ های هي تيغ آزما کا کام سي جاتا رها دل یه اک لگنی نه پایا زخم کاری های ٔ های کس طرح کائبی کوئی شب های تار بر شکال هی نظر خو کردهٔ اختر شهاری های های گوش مهجور بیام ' و جشم محروم جمال ایک دل' تس پریه نا امید واری هائ هائ عشق نی پکژ انهتها ، غالب، ابهی و حشت کارنگ ر ه گياتهادل ميں جو کچمهدوو قخواري هائ هائ

سر گشتگي ميں عالم هستي سي ياس هي تسکیں کو دی نوید که مرفی کی آس هی ليتا نہيں مرى دل آوارہ كے خبر ابتک و مجانتاهی که میری هی پاس هی كيجي بيان سرور تي غم كهان تلك هر مو مری بدن یه زبان سیاس هی هي،وه غرور حسن سي بيگانه وفا هر چند اس کي ياس دل حق شناس هي یی جس قدر ملی شب مهتاب میں شراب اس بلغمي مزاج کو گرمي هي راس هي هراک مکان کو هی مکین سی شرف اسمید مجنوں جومرگیا هي، توجنگل اداس هي

المراقع والمعالم المعالم المعا

خوش هوں كه ميري بات سمهجني محال هي

کس کوسناؤں حسرت اظھار کا گلہ

دل فرد جمع و خرچ زباں هائ لال هی کس پردی میں هی آئنه پرداز ای خدا

رحمت که عذر خواه لب بی سوال هی هی هی خدانه خواسته وه اور دشمنی!

ای شوق منفعل! یه تجهی کیا خیال هی؟

مشکیں لباس کعبہ علی کی قدم سی جاں

ناف زمین هی نه که ناف غزال هی

وحشت په ميري عرصهٔ آفاق تنگ تها

دریا زمین کو عرق انفعال ھی ھستی کیمتفریب میں آجائیو اسٹ

黃鹂桐湖坡 鼠鼠 國新鄉 人名西斯德 从一大的人

عالم تمام حلقة دام خيال هي

تم اینی شکوی کی باتیں نه کھود کی یو چھو حذر کرو مری دل سی که اس میں آگ دبی هے. دلایه درد والم بهی تو مغتنم هی که آخر نه گریهٔ سحري هی نه آه نیم شي هی ایک جا حرف وفالگها تها سوبهی مث گیا ظاهراکاغذ تری خط کا غلط بر دار هی جي جلي ذوق فناکي نا تمامي يرنه کيو**ں**؟ هم نہیں جلتی نفس ہر چند آتش بار ہے۔ آگ سي ياني ميں بجهتي وقت اڻهتي هي صدا هر كوئي درماندگي مين نالي سي ناچار هي هي وهي بدمستي هر ذره کا خو دعذر خواه خس کے جلوی سی زمیں تا آسماں سر شار ھی مجهسي مت كهه تو همين كهتاتها ايني زندگي زندگی سی بھی مراجي ان دنوں بيزار ھی

آنکهه کی تصویرسر نامه په کهینچی هی که تا نیمهه کی تصویرسر نامه په کهینچی هی که تا نیمهه کهل جاوی که اس کو حسرت دیدار هی پینس میں گزرتی هیں جو کو چی سی وه میری کندها بهی کهاروں کو بدلنی نهیں دیتی مری هستی فضائ حیرت آباد عنّا هی جسی کهتی هیں ناله وه اسی عالم کا عنقا هی خزال کیا، فصل گل کهتی هیں ناله وه اسی عالم کا عنقا هی وهی همیں، قفس هی، اور ماتم بال و پر کا هی وفائ دلبرال هی اتفاقی، و رنه ای همده!

كف افسوس ملنا عهد تجديد تمنّا هي

نه لائي شوخيُّ انديشه، تاب رنج نوميدي

رحم کر ظالم، که کیا بو د چراغ کشته هی نبض بيمار وفا دود چراغ ڪشت دل لگي کي آرزو بيچين رکھتي ھي هميں ور نه پار بی رو نقبی سود چراغ کشت سرمه تو کهوی که دود شعلهٔ آواز هی يبكر عشّاق، ساز طالع نا ساز هي نالہ گو یا گردش ستّارہ کی آواز ہی دست گاه دیدهٔ خونبار مجنون دیکهنا ىك ساماں جلو ه گل، فرش يا انداز هي الرال الم المراد المرا مبری وحشت تری شهرت کییجی نه تعلّق هم سی

مبري هوني مين هي ڪيا رسواتي ؟ ای وہ مجلس نہیں خلوت ھی سہی هم بهی دشمر . تو نهیں هیر اینی غير ڪو تجھسي محبت ھي سھي هستی هی سی هو کچهه هو آگہی گر نہیں غفلت ہی سہی هر، چند که هی برق خرام دل کی خوں کرنی کی فرصت ہی سہی هم ڪوئي ترک وفا ڪرتی هيں ؟ نه سهی عشق، مصببت هی كچهه تو دى اى فلك نا انصاف آه و فرياد ڪي رخصت هي هم بھي تسليم کي خو دُالينُگي بی نیازی تری عادت

يار سي چهيڙ چلي جاتي اسيد گر نهیں وصل تو حسرت هي سهي هي آرميدگي ميں نکوهش بجا مجھي صبح وطن هي خنده دندان نما مجهي ڏهو نڏهيهي اس مغني آتش نفس *کو جي* جس کی صدا هو جلوهٔ برق فنا مجھی مستانه طي كروں هوں ره وادئ خيال تا باز گشت سی نه رهی مدّعا مجھی كرتا هي بسكه باغ مين تو في حجا بيان آني لگي هي نکهت کل سي حيا مجهي کهلتا کسی په کیوں مری دل کا معامله شعروں کی انتخاب نی رسو اکیا مجھی

46 45 46

زندگی اپنی جب اس شکل سی گزری غالب هم بھی کیا یاد کریں گی کہ خدار کھتی تھی، اس بزم میں مجھی نہیں بنتی حیا کیے ً ىىثھا رھا أگرچە اشارى ھوا كےہے ً دل هي تو هي سياست در بان سي دُر گيا میں اور جاؤں در سی تری بن صداکیے ً رکهتایهر و رهو رخر قه وستّحاده رهن می مدّت هوئی هے دعوت آپ و هواکئی ، صرفه هي گزري هي هو گرچه عمر خضر حضرت بھی کل کہیں گی کہ ہم کیا کیا کیے '؟ مقدور هو تو خاک سی پوچهوںکهایلئیم تو ، وه گنج هائ گران مایه کیا کیی ؟ کس روز تهمتیں نه تراشا کیی عدو ؟ کس دن هماری سریه نه آری چلاکیئ |

صحبت میں غیر کی نه پڑی هو کہیں به خو ديني لگا هي يو سه بغير التيجا کييځ ضدکی هی اور بات، مگر خو بری نہیں بھولی سی اس نی سیکڑوں وعدی وفا کیئ غالی ، تمهیں کہو کہ ملی گا جو اب کیا؟ مانا کہ تم کہا کیئ اوروہ سنا کیئ رفتار عمر قطع ره اضطراب هي اس سال کی حساب کو برق آفتاب ھی مینائی می هی سرو نشاط بهار سی بال تدرو جلوهٔ موج شراب هي زخمي هواهي پاشنه پائي ثبات ڪا نی بہاً گنی کی گوں، نہ اقامت کی تاب ہی جاداد باده نوشئ رندان هي شش جهت غافل گماں کری ہی کہ گدتی خراب ہی

نظاره كيا حريف هو اس برق حسن كا جوش بہار جلوی کو جس کی نقاب ھی میں نا مراد دل کی تسلّی کو کیا کروں ما ناکہ تیری رخ سی نگہہ کا میاب ہی گذرا اسد مسرت پیغام یار سی قاصديه مجهكورشك سوال وجوابهي دیکھنا قسمت که آپ اپنی پهرشک آجائی هی میں اسی دیکھوں بھلاک مجھسی دیکھا جائی ھی هاتهه دهو دلسي يهي گرمي گر انديشي مين هي آنگینه تندی صهنا سی نگهلا جای هی غیر کو پارب!وه کیوں کرمنع گستاخی کری گر حیابهی اسکو آتی هی تو شرماجائ هی شوق كويه لت كه هردم ناله كهينچي جائي دلکی و ه حالت که دم لینی سی گهبر اجای هی

دور چشم بد تری بزم طرب سی واه وا نغمه هو جاتاهي والگر ناله ميرا جائ هي گرچه هی طرز تغافل برده دار راز عشق پر هم ایسی کهویٔ جاتی هیں که و ، پاجایٔ هے، اس کی بزم آر ائیاں سن کر دل رنجور یاں مثل نقش مدّعائ غير بيڻها جائ هي هو کی عاشق و ہ پري رخ اورنازک بن گيا رنگ کھلتا جائ ھی جتنا کہ اڑتا جائ ھے. نقش کو اس کی مصوّر پر بھی کیا کیا ناز ھیں! كهينچتاهي جسقدرا تناهي كهنچتا جاي هي سايه ميرا مجهسي مثل دود بهاگي هي اسيد پاس مجمهه آتش به جان کی کسسی نهمر ا جای هی گرم فریاد رکھا شکل نہالی نی مجھی تب امان هجرمین دی بر دلیالی نی مجھی

نسیه و نقد دو عالم کی حقیقت معلوم لى ليا مجهسى مري همّت عالي نى مجهى كثرت آرائي وحدت هي پرستاري وهم كرديا كافر أن أصنام خيالي في مجهى هوس گـل کا تصوّر میں بھی کھنٹکا نہ رہا عجب آرام دیا بی پرو بالي نی مجھی كارگاه هستى ميں لاله داغ ساماں ِ هى برق خرمن راحت خون گرم دهقاں هي غنحه تاشكفتن ها برك عافيت معلوم با وجود دامعي خواب گل پريشاں هي هم سي رنج بي تايي كس طرح اثها يا جايُ؟ داغ پشت دست عجز شعله خس به دندان هی

اک رها هی درو دیوار سی سبزه آلی هم بیابان میں هیں اور گھر میں بهار آئی هی

سادگی پراس کی مرجانی کی حسرت دل میں هی
اسادگی پراس کی مرجانی کی حسرت دل میں هی
ابس مہیں چلتا که پھر خنجر کف قاتل میں هی
میں نی یه جانا که گریایه بھی میری دل میں هی
گرچه هی کس کس برائی سی ولی با این همه
ذکر میرا مجھسی بہترهی که اس محفل میں هی
اس هجوم نا امیدی خاک میں ملحائیگی
یه جو اک لذّت هماری سعی بی حاصل میں هی
ر نج ره کیوں کھینچیئ ؟ واماندگی کو عشق هی
انهه مہیں سکتا همارا جوقدم منزل میں هی
جلوه زار آئش دوزخ همارا دل سهی

هي دل شوريدة عالم طلسم پيچ وتاب رحم کر اپنی تمنّا پر کہ کس مشکل میں ہی دل سی تری نگاہ جگر تک اتر گئی دو نوں کو آک ادا میںرضا مند کر گئی شق هو گيا هي سينه خوشا لذّت فراغ تکلیف پردہ دارئ زخم جگر گئے وه بادهٔ شبانه کی سر مستیال کهان؟ ا ٹھئی بس اپ کہ لذّت خو اب سحر ٔ ارْتي پهري هي خاک مري کوي بار مين باری اب ای هو ا هوس بال و پر دیکھو تو دل فریبی انداز نقش پا موج خرام يار بهي كيا گل كنز گئي! هر بوالهوس نی حسن پرستی شعار کی اب آبرویٔ شیوهٔ اهل نظر

海南南疆域、海河、南部南山、、南部南山市山水南南南、西州南南南山州市南南南山市、南南南、江河、南南南南山市、南部南山市、南北南山市、南北南山市、南北

نظّاری نی بھی کام کیا وال نقاب کا مستی سی هر نگه تری رخ پر بکهر گئی فردا و دی کا تفرقه یک بار مثگیا کل تم گئی که هم به قیامت گذر گئی مارا زمانی فی اسد. الله خار عهیں و ه ولو لي کهاں، وه جواني کد هرگئي تسکیں کو ہم نہ رو ئیں جو ذوق نظر ملی حوران خلد میں تری صورت مگر ملی اپنی گلی میں مجھکو نہ کر دفن بعد قتل میری پتی سی خلق کو کیوں تبرآگھر ملی ساقی گری کی شرم کرو آج ورنه هم هرشب بياهي كرتي هين مي جس قدر ملي تجهسي تو كديه كلام مهل ليكن اي نديم ميرا سلام كهيّو أكّر ناميه بر ملي

تم کو بھی ہم دکھائیں کہ مجنوں نی کیا کیا فرصت کشاکش غم پنہاں سی گر ملی لازم نہیں کہ خضرکي ہم پیروي کریں ماناکه اک بزرگ همیں هم سفر ملی ای ساکنان کوچهٔ دلدار دیکهنا! تم کو کہیں جو غالب آشفتہ سر مل ڪوئي دن گر زندگاني اور ھي اپنی جي مير هم نی ثها ي اور هي آتش دوزخ مير په گرمي کهال؟ سوز غمهائ نهاني اورهي بار ہا دیکھی ہیں ان کی رنجشیں پر کچهه اب ڪي سر گراني اور هي دی کی خط منه دیکھتا هی نامه بر کیچهه تو پیغـام زبان اور

قاطع أعمار هيں اڪثر نجوم وه بلای آسمانی اور هو چكين اللب بلائين سب عام ایک مرگ ناگهای اور هی ڪوئي اميد بر نہيں آئي ڪوئي صورت نظر نہيں آئي موت کا ایک دن ممیّن هی نیند کیوں رات بھر نہیں آئی آگی آئي تھي حال دل په هنسي اب ڪسي بات پر نہر آئي جانتا هور تواب طاعت وزهد پر طبیعت ادھی نہیں آئی هي کچهها يسي هي بات جو چپ هور ورنه کیا بات ڪر نہاں آتی

Make the control of t و رکه باد کر تی هاس مىرى آواز گر گر نظر نہیں آتا بو بھی ای چارہ گر هیں جہاں سی هم کو بھی کچهه هماري خبر ، هیں.آرزو میں مرنی کی موت آتي ھي پر نهبر کعی کس منه سی جاؤگی الیہ شرم تم کو مگر تہیں ا دل ناداب تجهي هو اکياهي؟ آخر اس درد کي دوا هیں مشتاق اور وہ بیزار یا الهی یه ماجرا

現るる。知道を表生であれる人間をおれたが、されいないできていいをなれてもでいっと

میں بھی منہ میں زبان رکھتا ہوں کاش يو چھو که مڏعا ڪيا ھي؟ جب كه تجهه بن نهين كوئي موجود پهريه هنگامه اي خدا ڪي په پري چهره لوگ کيسي هيں ؟ غمزة و عشوة وادا كيا هي؟ شكن زلف عنبرين كيون هي؟. نگه چشم سرمه سا ڪيا سزه وگل ڪهاں سي آئ هيں ؟ ابرکيا چيز هي؟ هوا ڪيا هي هم كو ان سي وفاكي هي اميد جو نہیں جانتی وفا ڪيا هاں بھلا ڪر ترا بھلا هوگا اور درويش کی صدا ڪيا هي؟

ميں نہيں جانتا دعا ڪيا هي؟ من نی ماناکه کچهه نهیں غالب مفت هاتهه آئ تو برا ڪيا هي کہتی تو ہو تم سب کہ بت غالیہ مو آئ آک مرتبه گهبر آکی کهو کوئي که و و آئ هوں کشمکش نزع میں هاں جذب محبت کچهه کهه نه سکو رپرو ه مری یو چهنی کو آئ هي صاعقه و شعله و سيماب ڪا عالم آناهی سمجهه میں مري آنا نہیں ، گو آئ ظاهر هي كه گهراكي نه بها گن كي نكيرين هاں منہ سی مگر بادۂ دوشینہ کی ہو آئ جلاّد سی ڈرتی ہیں نہ واعظ سی جگھڑتی ه سمجهي هوئي هيں اسي جس بهيس ميں جو آئ

هاں اهل طلب كون سنى طعنه نا يافت دیکھاکہ وہ ملتا نہیں اپنی ہی کو کھو آئ اینا نہیں وہ شیوہ کہ آرام سی بیٹھیں اس در په نهیں بار تو کعبی هی کو هو آئ کی ہم نفسوں نی اثر گریہ میں تقریر اچھی رھی آپ اس سی مگر مجھکوڈ ہو آئ اس انجمن نازكي كيا بات هي خالب هم بھي گئي واں او رتري تقدير کور و آئ پهر کچهه اک دل کوبی قراری هی سينه جويائ زخم ڪاري جگر ڪهو دني لگا ناخر٠ فصل لاله كاري

🎉 قطعه 📡

چشم دلاّل جنس رسوائي

دل خريدار ذوق خواري ه_ي

وهي صد رنگ ناله فرسائي گـــــان

رهي صدگونه اشک باري هي

دل هو ای خرام ناز سی پهر

محشرستان بي قراري هي

جلوه پھر عرض ناز کرتا ھی

روز بازار جاں سپاري هي

پھر اُسي بی وفا په مرتی هیں

پھر وھي زن*دگي هماري ھي* اڻ اڻه اڻ

🎉 قطعه 🎉

گرم بازار فوج داري زلف کی پھر سرشتہ داري دبا يارهٔ جگرنی سؤال ایک فریاد و آه و زاری يهر هوي هي گواه عشق طلب اشک باري کا حکم جاري دل و مژگاں کا جو مقدمه تھا آج پھر اس کي رو بکاري بى خودي ، سبب نهيں غالب کچهه تو هي جس کي پرده داري هي

جنوں مہمت کش تسکیں نه هو گرشاد مانی کی نمک یاش خراش دل هی لذّت زندگانی کی کشاکش هائ هستی سی کری کیاسعی آزادی ہوئی زنجبر موج آپ کو فرصت روانی کی پس از مردن بهی دیوانه زیارت گاه طفلان هی شرارسنگ نی تربت یه مبری گل فشانی کی 생생생 هش هي سزا فريادي بيداد دلبر کي مباداخندهٔ دندال نما هو صبح محشر کی رگ لیلی کو خاک دشت مجنوں ریشگی بخشی آگر بودی بجای دانه دهتان نوک نشتر کی پر پروانه شاید بادبان کشتی می تھا هوئي مجلس کي گرمي سي رواني دورساغر کي كروں بى داد ذوق پرفشاني عرض كما قدرت ؟ کہ طاقت اڑگئی اڑنی سی پہلی میری شہر کی

كهان تكروؤن اسكى خدم كورييجهي قيامتهي مريقسمت ميں ياربكيانه تھي ديوار پتھر كي بی اعتدالیوں سی سبک سب میں ہم ہوئ جتنی زیادہ ہو گئی اتنی ہی کم ہوئ ینهاں تھا دام سخت قریب آشیان کی اڙنی نه پائ تھی ڪه گرفتار ہم ہوئ هستی هماری اینی فنا پر دلیل هی یاں تک مٹی کہ آپ ہی اپنی قسم ہوئ سختی کشان عشق کی یو چهی هی کیا خبر؟ وہ لوگ رفتہ رفتہ سرایا الم ہوئ تسرى و فا سى كما هو تلافى، كه دهر مس تیری سوا بھی ہم پہ بہت سی سم ہوی لکھتی رھی جنوں کی حکایات خوں چکاں هرچند اس میرے هاتهه هماری قلم هوئ

الله ري تبري تندئ خو جس کي پيم سي اجزائ ناله دل میں مری رزق هم هوی ٔ اهل هوس کی فتح هی ترک نبرد عشق جو یانوں اٹھگئی و ھی ان کہ علم ھوئ نالی عدم میں چند هماری سیرد تھی جو واں نه کھنچ سکی سووہ یاں آ کی دم هوی ً چهوژي اسد. نه هم نی گدائي میں دل لکی سائل هويُّ تو عاشق اهل ڪرم هويُّ الطلطة جو نه نقد داغ دل كي كرى شعله پاسباني تو فسردگی نهاں هی به کمین بی زبانی مجهى اس سي كيا توقع ؟ به زمانه جو اني کېهي کو د کې ميں جس ني نه سني مري کهاني

يونهين دكهه كسى كودينانهين خوب ورنه كهتا که مری عدو کو یارب ملی میری زندگانی ظلمت کدی میں میری شب غم کا جوش هی آک شمع هی دلیل سحر سو خموش هی نى مزدة وسال نه نظّارة حال مدّت هوئي كه آشتي چشم و گوش هي می نی کیا هی حسن خودآراکو بی حجاب ای شوق، یاں اجازت تسلیم هوش هی گوهر کو عقد گردن خوبان مین دیکهنا ڪيا اوج پرستارءُ گوهر فروش هي ديدار باده، حوصله ساقي، نگاه مست بزم خيال مي ڪده يي خروش هي

💥 فطمه 🎉

ای تازه واردان بساط هوای دل زنهار! اگرتمهیں هوس نای ونوشهی

ديكهو مجهى، جو ديدة عبرت نكاه هو

ميري سنو جو گوش نصيحت نيوش هي

ساقی به جلوه دشمن ایمان و آگهی

مطرب به نغمه رهزن تمكين و هوشهي

ياشب كوديكهتي تهي كههر كوشة بساط

دامان باغبان و كف گل فروشهي

لطف خرام ساقي وذوق صدائ چنگ

یه جنّت نگاه، و ه فردوس گوش هی

ياصبح دم جوديكهمئي آكر، تو زممين

فی وه سر و روشور نه جوش و خر و ش هی

داغ فراق صحبت شب کی جلی ہو یہ اک شمع رہ گئے ہی سورہ بھی خموش ہی آئی هیں غیب سی یه مضامیں خیال میں عالب صرير خامه نواي سروش نه هوئي گرمري مرني سي تسلّي نه سهي امتحاں اور بھی باقی ہوتو یہ بھی نہ سہی خار خار الم حسرت ديدار تو هي شوق گـل چين گلستان تسلّی نه سهی می پرستان خم می منه سی لگای هی بنی ایک دن گرنه هوا بزم میں ساقی نه سهي نفس قیس که هی چشم و چراغ صحرا گر بهیں شمع سیه خانهٔ لیلی نه سهی ایک هنگامی په موقوف هي گهر کي رونق نوحةً غم هي سهي نغمة شادي نه

的复数多用的名称形式含化的名称 医克克茨氏测定器 语言 使用吸引的人的复数形式含的的复数形式

نه ستایش کی تمنّا نبه صلی کی پروا گر نهیں هیں مری اشعار میں معنی نه سهی عشرت صحبت خوبال هي غنيمت سمجهو نه هوفي عالم أگر عمر طبيعي نه سهي عجب نشاط سي جلاد كي ڇلي هين هم آگي کهاینی سائسی سریانوں سی هی دو قدم آگی قضا ني تها مجهى چاها خراب باده الفت فقط"خراب،،لکھابس،نہ چلسکاقلم آگی غم زمانه نی جهاڑي نشاط عشق کي مستي و گرنه هم بھی اٹھاتی تھی لذّت الم آگی خداكي واسطى دا داس جنون شوقكي دينا که اس کی دریه پهنتیجتی هیں نامه برسی هم آگی يه عمر بهر جو پريشانيان اڻهائي هين همني . عهاري آئيو ، اي طرّه هائي خه به خم آگي

دل و حگر میں پر افشاں جو ایک موجۂ خوں هی هم اپنی زعم میں سمجھی ہوئ تھیاس کو دم آگی قسم جنازی په آنی کي ميري کهاتی هيں غالب همیشه کهاتی تھی جو میری جان کی قسم آگی شکوی کی نام سی ٹی مہر خفا ہوتا ہی یه بھی مت کہه که جو کہتی تو گلا ہوتا می پر هو سمی شکوی سی يون راگ سی جيسی باجا آک ذرا چھیڑیئی پھر دیکھیی کیا ہوتا ہی گو سمجهتا نہیں پر حسن تلافی دیکھو شکوۂ جور سی سر گرم جفا ہوتا ہی عشق کي راه ميں هي چرخ مکوک کي وه چال سست رو جیسی کوئی آبله پا هوتا هۓ کیوں نه نهمریں هدف ناوک بیداد که هم آپ اُنھا لاتی ہیں گر تیر خطا ہوتا ہے

خوب تھا پہلی سی ہوتی جو ہم اپنی بدخواہ کہ بھلا چاہتی ہیں اور برا ہوتا ہی نالہ جاتا تھا پری عرش سی میرا اوراب لب تک آتاہی جو ایسا ہی رسا ہوتا ہی

خامه میراکه وه هی بار بد بزم سخن شاه کی مدح میں یوں نغمه سرا هوتا هی ای شهنشاه کو آکب سپه و مهر علم تیری اکرام کا حق کس سی ادا هوتا هی سات اقلیم کا حاصل جو فراهم کیجی تو وه لشکر کا تری نعل بها هوتا هی هر مهینی میں جوبه بدرسی هوتا هی هلال

استان در تری مه ناصه سا هوتا هی

میں جو گستاخ ہوں آئین غزل خوانی میں یه بھی تیرا ہی کرم ذوق فزا ہوتا ہی ركهيو غالب مجهى اس تلخ نوائي مين معاف آج کچهه در د مری دل مین سوا هوتا هی هن ایک بات یه کهتی هو تم که تو کیا هی تمهیں کھو کہ یہ انداز گفتگو کیا ہے؟ له شعله مین به کرشمه نه برق مین به ادا کوئی بتاؤ که وه شوخ تند خو کیا هی؟ یه رشک هی که وه هوتا هی هم سنخن تم سی وگرنه خوف بد آموزي عدو کيا هي؟ چیک رها هی بدن پر لهو سی بیرا هن هماري جيب كواب حاجت رفو كيا هي؟ جلاهی جسم جہاں دل بھی جل گیا هوگا كريدتي هو جواب را كهه حستحوكا هم.؟

رگوں میں دوڑتی پھرنی کی ہم نہیں قائل جبآنكهه هيسينه ثيكاتو يهرلهوكيا هيء و ، چیز جسکی لی،هم کوهو بهشت عزیز سوای بادهٔ گل فام مشک بو که هی؟ پیوں شراب آگرخم بھی دیکھ اوں دو چار یه شیشه و قدح و کوزه و سبو کیا هی؟ رهی نه طاقت گفتار اوراگر هو بهی تو کس امید په ده<u>ت</u>ي که آرزو کیا هي؟ هوا هي شه كا مصاحب يهري هي اتراتا و گرنه شهر مین الی کی آبروکیا هی؟ میں انہیں چھیڑوں اور کیچہہ نہ کہیں چل نڪلتي جو مي ڀيئي هو تي قهر هو يا بلاهو جو ڪچهه هو

بري قسمت مير غم گر اتنا تها دل بھی یارب کئی دیی ہوتی آهي جاتا وه راه پر غالب کوئي دن اور بھي جي هوٽی آنکه مری جان کو قرار نہیں ھی طاقت بی داد انتظار نہیں دیتی هیں جنّت، حیات دهر کی بدلی نشهٔ به اندازهٔ خمار گریه نکالی هی تري زم سی مجهکو هایٔ! که رونی به اختبار هم سی عبث هی گمان رنجش خاطر خاک میں عشّاق کی غبار نہیں دل سي اثها لطف جلوه هاي معاني غير گل آئدنه بهار

قتل كاميرى عهد توكيا هي بارى وای! اگر عهد استوار نهیر هو تو نی قسم می کشی کی کھائی ہی غالب تيري قسم كا كچهه اعتبار نهير هي المرابع المرا که تار دامن وتار نظر می*ں* فرق مشکل ہ_ی فوئ زَخم سي مطلب هي لذّت زخم سوزن كي سمجهیومتکه پاسدر دسی دیوانه غافل هی وه كل جس كلستان مين جلوه فر مائي كرى چئکنا غنچهٔ دل کا صدای خندهٔ دل هی يا به دا من هو رها هو ن بس كه مين صحرا نورد خاريا هير جوهر آئينة زانو مجهى

دیکھنا حالت مری دل کی هم آغوشی کی وقت ھے نگاہ آشنا تیرا سر ھر مو مجھی هو رسر ایاساز آهنگ شکایت کچهه نه پوچهه ھے یہی بہتر کہ لوگوں میں نہ چھیڑی تو مجھی جاں کالید صورت دیوار میں آونہ سائی کی طرح ساتهه پهریس سرو و صنوبر تو اس قد دل کش سی جو گـل زار میں آوی تب ناز گراں مائگئ اشک بجا ھی حب لخت جگر دیدهٔ خوں بار میں آوی دی مجھکو شکایت کی اجازت که ستمگر! کچهه تجهکو مزه بهی مری آزار میں آوی اس چشم فسوں گر کا اگر یای اشارہ طوطی کی طرح آئنہ گنتار میں آوی

كانتونكى زبان سوكهه كئى بياس سى بارب آک آمله یا وادئ پرخار میر _ آوی مرحاؤں نه کيور پرشکسي ؟جب وه تن نازک آغوش خم حلَّقةً زنار مير آوي غارت گر ناموس نه هو گر هوس زر کوں شاہد گل باغ سی بازار میں آوی تب چاک گریباں کامن، هی دل نالاں جب آک نفس الجها هو اهر تار میں آوی آتش کده هی سینه مرا راز بهای سی ای وای اگر معرض اظهار میں آوی كنجينة معنى كاطلسم اسكو سمجهتي جولفظ که شال مری اشعار میں آوی اس سي مبرامه خورشيد حمال اچهاهي

بو سه دیتی نهیں اور دل په هي هر لحظه نگاه حي ميں كہتى هيں كه مفت آئ تو مال احها هي اور بازار سي لي آئ أگر ثوث گا ساغر جم سي مراجام سفال اچها هي في طلب ديس تو من اس مين سوا ملتا هي وه گداجس كونه هو خوى سوال اچها هي ان کی دیکھی سی جو آجاتی ھی منہ پر رونق وه سمجهتي هل كه بماركا حال اچها هي دیکھئے یانی میں عشاق بتوں سی کیا فیض؟ اک بر همن نی کها هی که به سال اچها هی هم سخن تیشی نی فرهاد کوشبرین سی کیا جس طرح کا که کسی میں هو کمال اچها هی قطره در يا مس جو مل جائ تو دريا هو جائ كام اچها هي وه جس كاكه مآل اچها هي

خضم سلطال كوركهم خالق أكبرسر سبز شاہ کی باغ میں یہ تازہ نہال اچھا ہی هم کو معلوم هی جنّت کی حقیقت لیکن دلكي خوش ركهني كوغال يه خيال اچهاهي غیر لیں محفل میں بوسٹی الجالم کے هم رهيں يون تشنه لب پيغام ڪي خستگی کانم سی کیا شکوه ؟ که به ہتھکنڈی ہیں چرخ نیلی فام کی خطالكهين كي گرچه مطلب كچهه نه هو ہم تو عاشق ھیں تمہاری نام کے رات یی زمزم په می اور صبح دم دهری دهبی جامهٔ احرام کی دل کو آنکھوں نی پھنسا یا، کیا مگر يه بھي حلقي هيں تمهاري دام ڪي؟

شاہ کے ہی غسل صحت کی خبر دیکھیے کب دن پھریں حمّام کی عشق في غالب نكمّا كر دما ورنه هم بھي آدمي تھي کام کي 물 생생 생 الله اندازسي بهارآئي كه هوي مهرومه تماشائي 🔏 قطعه 💸 دیکھوای ساکنان خطّهٔ خاک اس کو ڪهتي هيں عالم آرائي که زمین هو گئی هی سر تا سر . روڪش طح چرخ مينائي

سبزی کوجب کـهیں جگهه نه ملي بن گیا روئ آب پر ۰

سزه و گل کی دیکھنی کی لی چشم نرگس ڪودي هي بينائي ھي ھوا ميں شراب ڪي تاثير باده نوشی هیی باد پیمائی كيوںنه دنيا كو هو خوشى المالي شاه دير_ دار ني شفا پائي له اله اله تغافل دوست هوں ميرا دماغ عجز عالي هي آگر پهلو تهي کيجي تو جاميري بهيخالي هي رها آباد عالم اهل همّت کی نه هونی سی بهريهي جس قدرجام وسبومي خانه خالي هي کب وه سنتاهي ڪهاني ميري.

خلش غمزهٔ خواب ریز نه پوچهه ديكهه خوك نابه فشاني کیا ساں کر کی مراروئیں گی یار؟ مگــر آشفته بيـــاني هوں زخود رفتهٔ بیدای خیال بهول جانا هي نشاني هي مقابل ميرا رک گيا ديڪهه رواني ميري قدر سنگ سر ره رکهتا هول سخت ارزاں ھی گرانی میری باد ره بی تا بی هول صرصر شوق هي باني دھن اس ڪا جو نه معلوم ھوا ڪهل گئي هيچ مداني prig to those exections and those in expense, the content of the c

كرد راضعف ني عاجز غالب ننگ پيري هي جواني ميري نقش نا زبت طنّاز به آغوش رقیب مائى طاؤس في خامة ماني مانكي ہو وہ ید خو کہ نحتر کو نماشا جانی غم و افسانه كه آشفته بياني مانگي وہ تپ عشق تمنّا ہی که پھر صورت شمع شعله تا نبض جگر ریشه دوانی مانگی گلشن کو تری صحبت از بسر که خوش آئی هی هر غنچي کا گل هو نا آغُوش کشائي هي وان كنگر استغنا هر دم هي بلندي پر باں نالی کو اور الٹا دعوای ٔ رسائی ہے

از بس که سکھا تا ہی غم ضبط کی اندازی جوداغ نظر آیا اک چشم نمائی ہی

جس زخم کي هو سکتي هو تدبير رفو کي
لکهه ديجيو يارب!اسي قسمت مبن عدوکي
اچها هي سر انگشت حنائی کا تصوّر
دل مين نظر آتي تو هي اک بوند لهوکي
کيون ڈرتی هو عشاق کي بی حوصلگي سي

یاں تو کوئی سنتا نہیں فریاد کسوکی دشنی نی کبھی منہ نہ لگا یا ہو جگر کو

خنجرنی کبهی بات نه پوچهي هو گلوکي صد حيف!وه ناکام که آک عمرسي فالسب

حسرت میں رہی ایک بت عربدہ جوکی

سماب یشت گرمی آئینه دی هی، هم حیران کیی ٔ هوی ٔ هیں دل بی قرار کی آغوش گل کشوده برای وداع هی ای عندلیب! چل که چیی دن بهارکی هي وصل هيجر، عالم تمكين وضبط مين معشوق شوخ و عاشق دیوانه چاهیئ اسلبسى مل هي جائيگا بوسه كبهي توهان شوق فضول و جرأت رندانه چاهییٔ چاهیئ اچهوں کو جتنا چاهیی یه اگر چاهیں تو پھر کیا چاهیئ صحبت رندان سي واجب هي حذر جاي مي اپني کو ڪهننچا چاهيئ

چاهنی کو تىرى كيا سمجها تهادل؟ باری اب اس سی بھی سمجھا چاہیے ً چاک مت کر جس ، ایام گل کچهه ادهرکا بھی اشارا چاهیئ دوستي ڪا پرده هي بيگانگي منه چهپا نا هم سی چهوژا چاهیئ دشمنی نی مبری کھویا غیر کو کس قدر دشمن هي ؟ ديکها چاهيي ً اپني رسواڻي ميں کيا چلتي هي سعي يار هي هنگامه آرا چاهيئ منحصر مرنی یه هو جس کی امید نا اميدي اس کي ديڪها چاهيئ غافل أن مه طلعتوك كي و اسطى

چا هنی والا بهی اچها چاهیی

چاهتی هیں خوب رو ہوں کو آپ کی صورت تو دیکھا چاہیئ هر قدم دورئ منزل هي نمايان مجهسي مىرى رفتار سى بھاگى ھى بياباں مجھسى درس عنوان تماشا به تغافل خوش تر هی نگه رشتهٔ شیرازهٔ مژگا<u>ن مجهسی</u> وحشت آتش دل سي شب تنهائي ميں صورت دود رهاسایه گریزاں مجھسی غم عشاق نه هو سادگی آموز بتاب کس قدر خانهٔ آئینه هی ویراں مجھسی اتر آبله سي جادة صحرائ جنوب صورت رشتهٔ گو هر هی چراغاں مجهسی ع خودی بستر تمهد فراغت هو حو پر هی سای کی طرح میراشستان

شوق دیدار میں گر تو مجھی گردن ماری هو نگهه مثل *گ*ل شم_{ه،} پریشان مجهسی بی کسی های شب هجر کی حسرت هیهی سایه خورشید قیامت مین هی پنهاں مجهسی گردش ساغر صد جلوهٔ رنگین تجهسی آئینه دارئ یک دیدهٔ حیراب مجهسی نگهه گرم سي آک آگ نيکتي هي اسيد هی چراغاں خس و خاشاک گلستان مجهسی نکته چس هي غم دل. اس کو سنائ نه بني كما بني بات جهاك بات بنائ نه بني میں بلاتا تو هوں اس کو مگر ای حذبهٔ دل اس به بن جائ كچهه ايسى كه بن آئينه بني كهىلسمىچها هى كېس چهوژنه دى بهول نه جائ کاش یوں بھی ہو کہ بن مبری ستائ نہ بنی

غیر پهرتاهي ليي يوں تري خط کو که آگر کوئي يو چهي که په کياهي تو چهپاي نه بني اس نزاکت کا برا هو وه بهلی هیں تو کیا هاتهه آئين تو انهين هاتهه لگائ نه يني کهه سکی کون که به جلوه گري کس کی هی پر ده چهو ژاهي و ه اس ني که انهاي نه بني موت کی راره نه دیکهو ن؟ که بن آئ نه رهی تم کو چاهوں؟ که نه آؤ تو بلای نه بنی يو حيه و وسم سي گراهي كه انهاي نه انهي کام وه آٺ پڙا هي که بنائ نه بني عشق پر زور نہیں ہی یہ وہ آتش خالہ که لگائ نه لگی اور بجهائ نه بنی

ک کی خواهش آگر وحشت به عربانی کری صبح کی مانند زخم دل گریبانی کری جلوي کا تبري و ه عالم هي که گر کيجي خيال دىدة دل كو زبارت گاه حراني كري هی شکستن سی بهی دل نو مید یارب کب تلک آب گینه کوه پر عرض گران جانی کری می کده گرچشم مست ناز سی یای شکست موی شدشه دیدهٔ ساغی کی مرگانی کری خطّ عارض سي لكهاهي زلف كو الفت في عهد یک قلم منظور هی جو کچهه پریشانی کری وه آکی خواب میں تسکین اضطراب تودی ولی مجھی تیش دل مجال خواب تودی کری هی قتل لگاوٹ میں تیرا رو دینا نري طرح کوئي تيغ نگهه کو آب نو دی

دکھاکی جنبش لب ھی تمام کر ہم کو نه دی جو بوسه تو منه سی کهیں جواب تو دی پلادی اوک سی ساقی جو هم سی نفرت هی ساله گر نهس دیتا نه دی شراب تو دی اسدخوشي سي مرى هاتهه يانو بهول كئي کہا جو اس تی ذرا میری پانوں داب تو دی تیش سی مری وقف کشمکش هر تار بستر هی مرا سر رنج بالیں ھی مراتن بار بستر ھی سرشک سربه صحرا داده نو ر العین دا من هی دل بی دست و یا افتاده بر خو ر دار بستر هی خوشا اقبال رنجوري عيادت كوتم آئ هو فروغ شمع بالين طالع بيدار بستر هي امه طوفال كاه جوش اضطراب شام تنهائي شعاع آفتاب صبح محشر تار بستر هی

ابھیآتي ھيبوبالش سي اس کيزلف مشکي*ن* کي هماري ديد كو خواب زليخا عار بستر هي كهون كيادلكي كيا حالت هي هجريارمين غالب کہ بی تابی سی ہر آک تار بستر خار بستر ہی خطر هي رشتهٔ الفت رگ گر دن نه هو جائ غرور دوستی آفت هی تو دشمن نه هو جائ سمجهه اس فصل میں کو تاہئ نشو و نما خالب آگر گل سر و کی قامت یه بیراهن نه هو جا*ی*

هرچند هر ایک شی میں تو هی

پر نجهسی تو کوئی شی نهیں هی

هال کهائیو مت فریب هستی

هرچند کہیں که هی، نهیں هی

شادی سی گزرکے ه غم نه هو وی

اردی جو نه هو تودی نهیں هی

کیوں رد قدح کری هی زاهد؟

می هی یه مگس کی قی نهیں هی

هستي هي نه کچهه عدم هي الي. آخر تو کيا هي ؟ اي « نهيس هي »

M. M. M.

نه پوچهه نسخهٔ مرهم جراحت دل کا

كه اس ميں ريزۂ الماس جزو اعظم هي

بہت دنوں میں تغافل کی تبری پیداکی وهاک نگه که بظاهر نگاه سی کم هی هم رشک کو اپنی بھی گوارا نہیں کرتی مرتی هیں ولی ان کی تمنّا نہیں کرتی در برده انهیں غیر سی هی ربط نهانی ظاهر کا یه پرده هی که پروانهیں کرتی يه باعث نوميدي ارباب هوس هي نال کو براکهتی هواچها نهیں کرتی از از کا خط پياله سرا سر نگاه گلچير هي کبھی تو اس دل شوریده کی بھی داد ملی که ایک عمر سے حسرت پرست بالیں ہے

بجاهی گر نه سنی نالهای بلبل زار که کوش کل نم شبنم سی پنبه آگیں هي اسدهی نزع میں ، چل بی وفا! برای خدا مقام ترک حجاب و وداع تمکیس هی كيون نه هو چشم بتان محو تغافل، كيون نه هو؟ یعنی اس بمار کو نظّاری سی پرهیز هی سرتی مرتی دیکھنی کی آرزو رہ جائ گی وای ناکامی که اس کافر کا خنیجر تیز هی عارض گل دیکهه روی بار باد آیا است جوشش فصل بهاری اشتباق انگیز هی الله الكراس كو بشر هي كما كهيي ديا هي دل أگراس كو بشر هي كما كهيي هوا رقیب تو هو نامه بر هی کیا کہیے

یه ضد که آج نه آوی اور آئ بن نه رهه قضّا سی شکو ہ ہمیں کس قدر ہی کیا کہیی رهے هے يوں گهونی گه که کوئی دوست کواب أكر نه كيسي كه دشمن كا گهر هي كما كيسي؟ زهی کر شمه که يوں دی رکھا هي هم کوفريب که بن کهی هی انهین سب خبر هی کیا کهیی؟ سمجهه کی کرتی هیں بازار میں وہ پر سش حال كه به كهي كه سر ره گذر هي كياكهيي؟ غمهن نهين هي سر رشته وفاكا خيال هماري هاتهه مين كچهه هي، مگر هي كيا؟ كهيي انہیں سوال په زعم جنوں هي کيوں لڑيي؟ همیں جواب سی قطع نظر ھی کیا کہیں؟ حسد سزائ کال سخن هي کيا کيجي ستم بہائ متاع هنر هي كيا

کہا ھی کس نی کہ غالب برا میں لیکن سوائ اسکی که آشفته سر ھی کیا کہیے

دیکهکر در پرده گرم دا من افشانی مجهی
کر گئی وابستهٔ تن میری عربانی مجهی
بن گیا تیغ نگاه یار کا سنگ فساب
مرحبا میں، کیا مبارک هی گراں جانی مجهی
کیوں نه هو بی النفائی ؟ اس کی خاطر جمع هی
جانتا هی محو پرسش های پنهانی مجهی
میری غم خانی کی قسمت جب رقم هونی لگی
میری غم خانی کی قسمت جب رقم هونی لگی
بد گماں هو تاهی وه کافر نه هوتا کاشکی
اس قدر ذوق نوائی مرغ بستانی مجهی

اس قدر ذوق نوائ مرغ بستاني مجھی وائ واں بھي شور محشرنی نه دم لینی دیا لی گیا تھا گور میں ذوق تن آساني مجھی

وعده آني کا وفا کيجي، په کيا انداز هي تمنی کیوں سونپی هی میری گهرکی در بانی مجھی هان نشاط آمد فصل بهاري، واه! وأ!! يهر هواهي تازه سودائ غن ل خواني مجهي دی مری بھائی کو حق نی از سر نوزندگی مبرزا يوسف هي شالب يوسف ثاني مجهي سبحة زاهد هوا هي خنده زير لب مجهى هی کشاد خاطر وابسته در رهن سخن تها طلسم قفل ابجد خانهٔ مكتب مجهى يارب! اس آشفتگي كي دادكس سي چاهئي؟ رشک آسائش یه هی زندانیوں کی اب مجھی طبع هي مشتاق لڏت هاي حسرت کيا کروں؟ آرزو سي هي شكست آرزو مطلب مجهي

دل لگاکر آپ بھی غالب مجھی سی ہو گئی عشق سی آتی تھی مانع میرزا صاحب مجھی چمن میں خوش نوایان چمن کی آز مایش ہے قدو گسو میں قیس و کو ہ کن کی آز مایش ھے جهاں ہم هیں وهاں دار ورسن کی آزمایش هے کہ یں گئے کو ہ کن کی حو صلی کا امتحاں آخر هنوزاس خسته کی نیروی تن کی آزمایش هی نسيم مصر كوكيا پيركنعان كي هو اخواهي؟ . اسی یوسف کی بوی پیرهن کی آزمایش هی و ه آمایزم میں، دیکھو! نه که تو پھر که غافل تھے شکیب و صبر اهل انجمن کی آزمایش هی رهى دل هى مين تير اچها، جگركى بار هو بهتر غرض شست بت ناوک فگن کی آزمائش ہی

نهیں کچهه سبحهٔ وزنار کی بهندی میں گرائی وفاداري ميں شيخ وبرهمن کی آزمايش هي دزاره ای دل وابسته بی تابی سے کیا حاصل ؟ مگر پھرتاب زلف پرشکن کی آزمایش ھی رگ و بی میں جب آتری زهرغم تب دیکھئی کیاهو؟ ابھی تو تلخیٰ کام ودھرن کی آزمایش ھی وه آئين كي مريكهر؟ وعده كسا؟ ديكهنا غالب نئی فتنوں میں اب چرخ کہن کی آزمایش ہی كبهي نيكي بهي اسكي جي مين گرآجائ هي مجهسي جفائیں کرکی اپنی یاد شر ماجائ هی مجھسی خدایا جذبهٔ دل کی مگر تاثیر الثی هی كه حتنا كهينجتاهون اور كهنجتا جائي هي مجهسي وه بدخو، اور مبرى داستان عشق طولاني عمارت مختصر قاصد بھے گھیرا جائی ہی مجھسی

ادهر وه بدگرانی هی ادهر یه ناتوانی هی نه پوچهاجائهی اسی نه بولاجائهی هی به پوچهاجائهی اسی نه بولاجائهی هی محهسی سنبهلنی دی مجهی ای نا امیدی! کیاقیامت هی که دامان خیال یار چهو نا جائ هی مجهسی تکلف بر طرف نظارگی میں بهی سهی لیکن وه دیکهاجائ کب یه ظلم دیکها جائ هی مجهسی هوی هیں پانوں هی بهلی نبر دعشق میں زخمی نه بها گاجائ هی مجهسی نه نه بها گاجائ هی محجهسی قیامت هی که هو وی مدعی کا هم سفر نالی و مکافر جو خدا کو بهی نه سون پا جائ هی مجهسی

ز بس که مشق تماشا جنوں علامت هی کے شاد و بست مثره سیلی ندامت هی نه جانوں کیوں که مثی داغ طعن بدعهدي نم جمهدی که آئنه بهی ورطهٔ ملامت هی

به پیچ و تاب هوس سلک عافیت مت توژ نگاہ عجز سے رشیتہ سیلامت ہے وفا مقابل و دعوائ عشق بي بنياد حنوں ساخته و فصل کل قسامت هي **特特特** لاغراتناهو س كه كرتو بزم مي حادي محهي مىرا ذمّە دىكىھكى گركوئى ئىلادىمجھى كياتعجب هيكهاسكوديكهكر آجائ رحم؟ واں تلک کوئی کسی حیلی سی پہنچادی مجھی منه نه د کهلاوی نه د کهلا پر به انداز عتاب کھول کریر دہ ذرا آنکھیں ھے دکھلا دی مجھی ياںتلک ميري گرفتاريسي وه خوش هے كه ميں زلف گرین جاؤں تو شانی میں الجھادی مجھی

بازیچـهٔ اطفال هی دنـیا مری آگی هوتا هی شب و روز نماشــا مری آگے، آک کھیل ھی اور نگ سلیاں مری نزدیک اک بات هی اعجاز مسیحا مری آگے, جز نام نهیں صورت عالم مجھی منظور جز وهم نهیر هستی اشیا مری آگی هو تاهی نهال گر دمین صحر امری هوتی گهستاهی جبس خاک یهدر یامری آگی متيوچهكه كيا حال هيميراتري پيچهي تو دیکھکہ کیا رنگ ھی تیرامری آگی سے کہتی هوخودیں وخودآر اهو ں، نه کیو سهوں؟ ينها هي بت آئينه سيا مري آگي بهر دیکھیے انداز کل افشانی گفتار رکهدی کوئی پیمانه و صهبا مری آگی

نفر ت کا گماں گے: ری ھے میں رشک سی گے: را کیوں کو کہوں لونام نه ان کا مری آگے، ا عاں مجھے روکی ہے تو کہدنیجے ہے مجھی کفر کعبه مری پیچهی هی کلیسا مری آگی، عاشق هوں په معشوق فریبي هی مر اکام مجنوں کو برآکہتی ہی لیلا مری آگی خوش هوتی های برو صل مای دو برمن نهای جاتی آئی شب ہجراں کی نمنّا مری آگی ھیموجزن آک قلزم خوں کاش یہیہو آتا هي ابھي ديکھيي ؑ کياکيا مري آگي گوهاته كو جنش نهس آنكهو سمس تو دمهي رهنی دو ابھی ساغرو مینا مری آگی هم پیسشه وهم مشرب وهم راز هی میرا غالب کوبرا کیوں کہو اچھا مری آگی

و ب جو حال تو كهتي هو مدعا كهيي تمهیں کہو کہ جو تم یوں کہو تو کیا کہیے؟ نه کهیوطعن سی پهرتم که هم ستمگرهیں مجهى تو خوهي كه جو كچه كهو بجاكهيي وهنیشتر سہی پر دل میں جب اثرجائ نگاه نازگو پهر كون نه آشنا كهيى؟ ذربعة راحت جراحت بيكال و ه زخم تیغ هی جس کو که دل کشاکهیی جو مدعی بنی اس کی نبه مدعی بنی جو ناسزا کہی اس کونہ ناسزا كهيں حقيقت جاں كاهي مرض لكهيي کہیں مصبت نا سازی ً دو ا کبھی شکایت رنج گراں نشیر کیجی ڪيهن حکانت صبر

رهے نه جان تو قاتل کو خوں بھادیے کثی زبان تو خنجر کو مرحاکہی . بهس نگار کو الفت نه هونگار تو هی روانی ٔ روش و مستی ٔ اداکی بهان بهار کو فرصت نه هو بهار توهی طراوت چمن و خو بي هواڪهيي سفینه جب که کناری په آلگا غالب خداسي كياسم وجورنا خداكهميُ؟ و نی ہے اور عشق میں بنیاک هوگئی دھویؑ گئی ہم اتنی کہ بس پاک ہو ؓ گئی سرف بهائ می هوی آلات می کشی تھىيەھىدوحسابسويوںپاكھوگئى رسوای دهر گوهوی آوارگی سیتم باری طبیعتوں کی تو چالاک ہوگئے،

كهتاهي كون نالة بليل كوني اثر يردىمس كلكيلا كهجكر چاك هوگئي

يوچهيهمي كياوجو دوعدم اهل شوق كا؟

آپ اپنی آگ کی خس و خاشاک هو گئی

كن كئي تهي اسسى تغافل كاهم كله کی ایک هی نگاه که بس خاک هو گئی

اسرنگسي اڻهائي کيل اسي ايسيل کي نعش دشمن بهی جس کو دیکه کی غمناک هو گئی

日 州 州 نشهها شاداب رنگ و سازهامست طرب

شیشهٔمی سرو سبز جوی ٔ بار نفمه هم.

همنشين مت كهه كه برهم كرنه بزم عيش دوست واں تو میری نالی کوبھی اعتبار نفمہ ھی

عرض ناز شوخی دندان برای خندههی دعوی معتت احباب جای خندههے هي عدم مين غنچه محو عبرت انجام كل یک جهان زانو تامل در قفای ٔ خندهه. كلفت افسردگي كو عيش بال حرام و رنه دندان در دل افشر دن بنائ خندهه. سوزش باطن كيها احباب منكرورنه بان دل محيط گر به ولب آشناي څنده هي حسن ، پرواخر بدار متاع جلومهی آئينه زانوئ فكر اختراع جلوههي تا كجا، اي آگهي! رنگ تماشا باختن؟ چشم واگردیده آغوش و داع جلوه هی

جب تک دهان زخم نه پیدا کریکوی مشكل كه تجهسي راه سخن واكري كوثي عالم غبار وحشت مجنوں هي سربه سر ک تک خسال طراهٔ لیلا کری کوئی افسردگی نہیں طرب انشای التفات هاں در د بن کی دل میں مگر جاکری کوئی رو ، سي، اي نديم! ملامت نه كر مجهي آخر کبھی تو عقدۂ دل و اکری کوئی چاک جگرسی جبره پرسش نه و اهوئي کیافائدہ؟ که جیب کو رسواکری کوئی لخت جگڑسی هی رگ هر خار شاخ کل تاچند باغباني صحرا کري ڪوئي نا کامي نگــاه هي برق نظاره سوز تو وہ نہیں کہ نجھکو تماشاکری کوئی

خشته عي صدف كو هي شكست نقصان نها جنوں سے جو سو داکری کوئی , بر هوئي نه وعدهٔ صبر آز ماسي عمر فرصت کہاں کہ تسری تمنا کری کوئی؟ حشت طبيعت ايجاد ياس خبز به در دوه نهیں که نه سداکری کوئی بىكارى جنوں كوهى سر پيٹني كاشغل جب هاته ثوث جائس تو يهر كاكرى كوئى حسن و فروغ شمع سخن دور هی اسمه يهل دل گداخته يبدا ڪري کوئي ابن مربم هوا ڪري کوئي میری دکھہکی دوا کری کوئی وآئیں پر مدار سھی قاتل کا کیا ڪري کوئی

چال جىسى كىۋى كىالى كا تىر دل ميں ايسي کي جاڪري کوئي بات پر واں زبانے کُٹتی ہی و، كهير اور سنا كرى كوثي مک رهاهوں جنوں میں کیا کیا کچھ کچه نه سمجهی خدا کری کوئي نه سنو گر برا کهی کوثی نه کہو گر برا کری کرئی روک لو گر غلط چلی کوثی بخش دو گر خیاا کری کوثی کوں ھی جو بہاں ھے حاجت مند کسکی حاجت رواکری کوئی كاكا خضر في سكندر سي؟ اب کسی رہنما کری کوئی

جب توقع هي اٺهگئي غالب کيوب کي کا گلا کري کوئي

تمهاري طرز روش جانتي هيں هم كيا هي؟

رقیب پر هی آگر لطف تو ستم کیا هی

سخن میں خامۂ خالر کی آتش افشا ی یقیں ہی همکو بھی لیکن آب اسمیں دم کیا ہی

باغ پاکر خفقانی به ڈراتیا هی مجھی

سايةً شاخ ًكل افعي نظر آتا هي مجهى

جوهر تیغ به سر چشمهٔ دیگر معلوم

هوں میں و مسبز ہ کہ زھر آب اُ گاتا ہی مجھی

مدّعا محو تماشائ شکست دل هي آئنه خاني مين کوئي لبي جاتا هي مجهي

ناله سرماية يكعالم وعالم كف خأك

آسماں بیضہ تمری نظر آتا ہی مجھی

زندگي ميں تو و ه محفلسي اثهاديتي تھي

دیکھوں ابم گئی رکوں اٹھا تاھی مجھی

出事出

روندي هوڻي هي کو کبهٔ شهر يارکي

اترائی کیوں نه خاک سرره گذارکي

جب اس کی دیکھنی کی لیی آئیں بادشاہ

لوگوںمیں کیوں عودنه هو لالهزار کي؟

بھوکی نہیں ہیں سیرگلستاں کی هم ولی

کيوںکرنه کھاڻي که هواهي بهارکي؟

هزاروں خواهشاں ایسی که هرخواهش یه دم نکلی بہت تکلی مری ارمان لیکن پھر بھی کم نکلی دری کیوں مرا قاتل ؟ کیار هی گا اس کی گردن پر؟ و مخوں جو چشم رسی عمر بھریوں دمیدم نکلی تكلنا خلد سي آدم كا سنتي آئ مي ليكر, بهت یی آبر و هو کر تری کوچیسی هم نکلی بھرم کھل جائی ظالم تیری قامت کی درازی کا آگر اس طرّهٔ پرپیچ وخم کا پیچ و خم نکلی مگر لکھو ائی کو ئي اس کو خط تو هم سي لکھو اي " هوڤي صبح اورگهرسي کان پررکهکر قلم نکلي هو في اس دور مین منسوب مجهسی باده آشامي بھر آیا وہ زمانہ جو جہاں میں جام جم نکلی هوڻي جن سي توقع خستگي کي داد پاني کي وہ ہم سی بھی زیادہ خستۂ تیغ ستم نکلی

محدت مین نہیں ھی فرق جدنی اور مرنی کا اسي كو ديكهكر جيتي هين جس كافريه دمنكلي ذراکر زور سینی پر که تیر پرستم نکلی جوو و منکلي دو دل نکلي جو دل نکلي تو دم نکلي خداکی و اسطی پرده نه کعبه سی انها ظالم کهیں ایسانہویاں بہی و هی کافر صنم نکلی کیاں می خانه کادر وازه غالب او رکہاں واعظ پراتناجانتی هیں کل و مجاتا تھاکہ ہم نکلی كومكي هول بار خاطر كر صدا هو جائبي؟ بي تكلف اي شرار جسته! كيا هو جائبي بیضه آسا ننگ بال و پرهی به کنیج قفس از سر نو زندگی هو گر رهـــا هو جائیی

مستی به ذوق غفلت ساقی هلاک هی موج شراب یک مڑہ خواب ناک ھی جز زخم تیغ ناز نہیں دل میں آرزو جیب خیال بھی تری ہا تھوں سی چاک ہی جوش جنوں سی کچھ نظر آتا نہیں اسلا صحر ا ہماری آنکھ میں یک مشت خاک ھی لب عيسي كي جننش كرني هي گهواره جنباني قیامت کشتۂ لعل بتاںکا خواب سنگیں ہے آمد سيلاب طوفاك صدائ آب هي نقش پاجوكان مين ركهتاهي أنگلي جادهسي بزم می وحشت کده هی کس کی چشم مست کا؟ شسى مى نبض پرىينهان هى موج بادهسى

14 11 M

هوں میں بھی تماشائی نیزنگ تمنّا مطلب نہیں کچھ اسسی که مطلب هی بر آوی سیاهی جیسی گر جای ٔ دم تحریر کاغذ پر مريقسمت ميں يو ن تصوير هيشب هاي هجران كي هجوم ناله حبرت عاجز عرض یک افغاں هي خموشى ريشة صدنيستان سي خس به دندان هي تكلّف برطرف عيجاںستان تر، لطف بدخو ياں نُگــاه بی حجاب ناز ، نیغ تیز عریاں هی هوئي يه كثرت غم سي تلف كيفيت شادي که صبح عیدمجهکویدتر از چاک گریبان هی دل و ديس نقد لاساقي سي گر سو دا کيا چاهي

که اس بازار میں ساغر متاع دست گرداں هی

غم آغوش بلا میں یرورش دیتا ہی عاشق کو چراغ روشن اپنا قلزم صر صر کا مرجاں هي خموشيوں ميں تماشا ادا نڪلتي هي نگاه دل سي تري سرمه سا نکلتي هي فشار تنگئ خلوت سي بنتي هي شبنم صبا جو غنیچی کی پردی میں جانکلتی ھی نه يوچيه سينة عاشق سي آب تيغ نگاه که زخم روزن در سی هوا نَکلتی هی جس جا نسیم شانه کش زلف بار هی نافه دماغ آهوئ دشت تتار هي کس کاسراغ جلوه هی حیرت کو ؟ای خدا!

آئمنه فرش شش جهت انتظار

هي ذرّه ذرّه تنگئي جا سي غبار شوق گر دام په هي وسعت صحرا شکار هي دل مدّعی و دیده بنا مدّعا علیه نظاری کا مقدمه یهر روبکار هی چھڑ کی ھی شبہ آئنۂ برگ گل پر آب اى عندليب! وقت وداع بهار هي پچ آپڙي هي وعدۂ دل دار کي مجھي وہ آئی یا نہ آئی یہ یاں انتظار ہے بي پر ده سوئ وادئ مجنوں گزر نه کی هر ذرّی کی نقاب میں دل فی قرار هی ای عندلس یک کف خس بهر آشان طوفان آمد آمد فصل بهار هي دل مت گنوا، خبر نه سهي سير هي سهي ای ب دماغ، آئنه تمثال دار هی

غفلت كفيل عمر و اسد. ضامن نشاط ای مرگ ناگهاں تجھی کیا انتظار ھی آئدنمه كوں نه دوں كه تماشا كهيں جسى ايساكهاں سى لاۋں كەنجىھەساكىس جسى حنہ ت نی لارکھا تری بزم خیال میں گلدستهٔ نگاه، سویدا کهین جسی يهونكا هيكس ني گوش محبت ميں اي خدا! افسون انتظار، تمنّا كهر جسى سر پر هجوم درد غریبی سی ڈالی و ه ایک مشت خاک که صحر اکهاں جسی هی چشم تر میں حسرت دیدار سی نهاں شوق عنان گسیخته، در با کهی جسی درکار ہے شگفتن گل ہای عش کو صبح بهار، ينبه مينا كهير جسى

HIT DIE, THE SOUTH OF THE PROPERTY ARREST GARRIES AND HER WARREST ARREST ARREST AND THE CONTRACTORS AND THE

The first with the largest and the first the first the first section of the first the

غالب برا نه مان جو واعظ برا کہی ایسا بھی کوئی ہیکہ سب اچھاکہیںجسی

شبنم به گل لاله نه خالي ز ادا هي داغ دل بي درد نظر گاه حما

دلخوںشدۂ کشمکش حسرت دیدار تھ

ائینه به دست بت بد مست حنا ه_و شعلی سی نه هو تی هو س شعله نی جو کی

جي کُس قدر افسردَگئيَّ دل په جلا هي

. تمثال میں تیری هی و مشو خی که بصدشو ق

آئینه به انداز گل آغوش کشا هر

قمري كـف خاكستر وبلبل قفس رنّگ

ای ناله نشان جگر سوخته کیا هی؟

خونی تري افسرده کيا وحشت دلکو

معشوقي و بى حوصلكي طرفه بلا هي

محموری و دعوائی گرفتاری الفت دست ته سنگ آمده پیمان وفا هی معلوم هوا حال شهدان گذشته تيغ سنّم آئيــنة تصوير نمــا هي ى پرتو خورشيد جهان تاب ادهر بهي سائ کی طرح هم په عجب وقت پژاهی نا کرده گناهو رکی بھی حسرت کی ملی داد یارب، اگران کرده گناهوں کی سراهی بی گانگی خلق سی بی دل نه هو اللہ كوئمى نهيں تيراتو مري جان خداهي منظور تھی یہ شکل تجلّی کو نور کی قسمت کھلی تری قد و رخ سی ظھور کی أكخوں چكاں كىفن ميں كر وروں بناؤهين يژتي هي آنکهه تري شهيدو په حورکي

واعظ! نه تم يبو نه كسي كو يلاسكو كيابات هي تمهاري شراب طهوركي! ار تاهي مجهدي حشر مين قاتل كه كيون انها گویا ابھی سنی نہیں آواز صور کی آمد بہار كى هىجو بلبل هى نغمه سنيج اڑتی سی آک خبر ہی زبانی طیور کی گو واں نہیں یہوان کی نکالی هوئ توهیں كعىسى ال بتون كوبهي نسبت هي دوركي كيافرض هي كهسب كوملي أيك ساجواب آؤنه هم بھی سیر کریں کوہ طورکی گرمی سهی کلام میں لیکن نه اس قدر کی جس سی بات اس نی شکایت ضرور کی الله اگر سفر مین مجھی ساتھہ لی چلیں حج کا ثواب نذر کروں گا حضور کی

غم کھانی میں ہو دا دل نا کام سہت ھے یه رنج که کم هی می گلفام بهت هی كهتي هوي ساقي سي حيا آتي هي ورنه هي يوں که مجھي درد ته جام بهت هي نی تار کماں میں ھے نہ صنّاد کمیں میں گوشي ميں قفس كي مجھي آرام بهت هي کاز هد کو مانوں که نه هو گرچه ريائي یاداش عمل کی طمع خام بہت ھی هیں اهل خردکس روشخاص په تازاں یابستگی رسم و رہ عـام بهت هی ز مزم هي په چهورو مجهي کياطو ف حرم سي؟ آلوده مه مي جاملهٔ احرام بهت هي هي قهركه اب بهي نه بني بات ، كه ان كو انکار نہیں اور مجھی ابرام بہت ھی

خوں ھوکی حگر آنکہ مسے ٹیکا نہیں ای مرگ رهني دي مجهي بال كه ابهي كام بهت هي هو گا کوئی ایسا بھی که غالب کونه جانی شاعر تو وه اچها هي په بدنام بهت هي مدت هوئی هے دار کو مہاں کئے هو ی جوش قدح سی بزم چراغاں کیو ، هوئ کرتا ہوں جمع پھر جگر لخت لخت کو عرصه هو ا هي دعو ت مڙ گان کيئي هو ئ پھر وضع احتیاط سی رکنی لگا ہے، دم بر سوں هو ي هاں جاک گر ساں کئے ، هوي پھر گرم نالہـای شرر بار ھی نفس مدّت هو تي هي سبر چراغاں کيے ، هو ي يهر يرسش جراحت دل كو چلاهي عشق سامان صدهزار نمكدان كيئ هوئ

بهر دهر رهاهون خامهٔ مر گان به خون دل ساز چمن طرازئ داماں کیے ، ہوئ ما هم دگر هوئ ها دل و ديده يهر رقيب نظّاره و خیال کا ساماں کیے ہوی دل يهر طو اف كوئ ملامت كو جائ هي بندار کا سم کده ویران کیی هوی یھر شوق کررھا ھی خریدار کی طلب عرض متاع عقل و دل و جاں کیئ ہوئ دو ژی هی پهر هرایک گلولاله پرخیال صدگلستان نگـاه كاسامان كيئ هوئ پهر چاهتا هول نامهٔ دلدار کهولنا جاك نذر دل فريبي عنوان كيي هوي ع مانگی هی پهر کسي کولب بام پرهوس زلف سیاه رخ په پریشاں کیے ٔ هوی

چاهی هی پهر کسی کو مقابل میں آرزو سرمی سی تیز دشنهٔ مژگاں کیی ٔ هوی ٔ اک نوبهار ناز کو تاکی هی پهر نگاه چہرہ فروغ می سی گلستاں کیئ ہوئ يھر حىمس ھى كەدريەكسىكىيرى رھيں سر زیں بار منّت درباں کئے هوی جي ڏهونڏهٽاهي پهر و هي فرصت که رات دن بیٹھی رہیں تصوّر جاناں کیے ہوئ المن همان نه چهيژ که پهر جو ش اشک سي بيڻهي هيں هم "هيٿهٔ طوفاں کيئ هوي نوید امن هی بی داد دوست جاں کی لیئ رهي نه طرز سنم كوئي آسمان كي ليي بلا سي گر مڙءَ يار تشنة خول هي رکھوںکچہہ اپني بھي مژگاںخوں فشاںکيليئ

و ه زنده هم هین که هین روشناس خلق ای خضر نہ تم کے چور بنی عمرجاوداں کی لیے ً رها بلا میں بھی میں مبتلائ آفت رشک بلائ جاں ھي ادا تيري اک جہاں کي ليے، فلک نه دو ر رکهه اس سی مجهی که میں هی نمیں دراز دستی قاتل کی امتحال کی لیی مثال یه مري کوشش کی هی که مرغ اسیر کری قفس میں فراہم خس آشیاں کی لیے ؓ گداسمجهکی و مجبتها می جو شامت آی اثھا اور اٹھکی قدم میں نی یاسباں کی لیئ به قدر شوق نهیں ظرف تنگنائ غزل کچیهه اورچاهیی وسعت مری بیاں کی لیی دیا هی خلق کو بهی تا اُسی نظر نه لگی بنا ھی عیش تجمّل حسیں خاں کی لیی

زباں په بار خدا یا ! یه کسکا نام آیا ؟
که میری نطق نی بوسی مری زباں کی لیئ
نصیر دولت و دین اور معین ملّت و ملک
بناهی چرخ برین جس کی آستال کی لیئ
زمانه عهد میں اس کی هی محو آرایش
بنیں گی اور ستاری اب آسمال کی لیئ
ورق تمام هوا اور مدح باقی هی

سفینہ چاھیئ اس بحر بی کراں کے لیے "

ادائ خاص سی غالب، هواهی نکته سر ا صلائ عام هی یار ان نکته داں کی لیبی ً

﴿ قصائل ﴾

66

قصيدة اوّل

(منقبت میں)

ساز مک ذرہ نہیں فیض چمن سی بیکار

سایهٔ لالهٔ بی دغ سویدای بهار مستیٔ باد صبا سی هی بعرض سبزه ریزهٔ شیشهٔ می جوهر تیغ کهسار سبز هی جام زمرد کی طرح داغ پلنگ تازه هی ریشهٔ ناریج صفت رویٔ شرار مستیٔ ابر سی گلیچین طرب هی حسرت

که اس آغوش میں ممکن هي دو عالم کا فشار أ

کوه وصحرا همه معموري شوق بلبل
سونپی هی فیض هواصورت مژگان پتیم
سر نوشت دو جهان ابر به یک سطرغبار
کاث کر پهینکی ناخن توبه انداز هلال
قوت نامیه اسکو بهی نه چهوژی بیکار
کف هر خاک به گردون شده قری پرواز
دام هر کاغذ آتش زده طاؤس شکار
می کدی مین هو آگر آرزوی گلچینی
بهول جایک قدح باده به طاق گل زار
موج گل دهو نده به خلوت کدهٔ غنیجهٔ باغ

گم کری گوشهٔ می خانه میں گر تو دستار کھینچی گرمانی اندیشہ چمن کی تصویر سبز مثل خط نوخیز ہو خط پرکار

لعل سی کی ہی پئی زمزمهٔ مدحت شاہ طوطی سبزهٔ کهسار نی پیدا منقار وہ شہنشاہ کہ جس کی پئی تعمیر سرا چشم جبريل هوئي قالب خشت ديوار فلک العرش هجوم خم دوش مزدور رشتهٔ فنض ازل ساز طناب، مغمار سبزهٔ نه چمن و نک خط دشت لب نام رفعت همت صد عارف و یک اوج حصار واں کی خاشاً ک سے حاصل ہو جسی مک پر کاہ وه رهی مروحهٔ بال پری سی بنزار خاک صحرائی نجف جوهر سر عرفا چشم نقش قدم آئینهٔ بخت بیدار ذره اس گرد کا خورشید کو آئینهٔ ناز گرد اس دشت کے امید کو احرام بہار

آفرینش کو هی و ان سی طلب مستی ناز عرض خمیازهٔ ایجاد هی هر موج غبار الله ایجاد هی هر موج غبار الله الله الله مطلع ثانی کی

فیض سی تیری هی ای شمع شبستان بهار
دل پروانه چراغالب پر بلبل گل زار
شکل طاؤس کری آئینه خانه پرواز
نوق میں جلوی کی تیری به موائ دیدار
تیری اولاد کی غم سی هی بروئ گردوں
سلک اختر میر مه نو مژهٔ گوهر بار
هم عبادت کو ترا نقش قدم مهر نماز
هم ریاضت کو تری حوصلی سی استظهار
مدح میں تیری نهاب زمن مه نعت نبی

جوهن دست دعا آئدنه يعني تاثير یک طرف نازش مژگان و دگرسو غم خار ردمک سی هو عزاخانهٔ اقبال نگاه خاک در کی تری جوچشم نه هو آئنه دار دشمن آل نبي ڪو به طرب خانهٔ دهر عرض خميازة سيلاب هو طاق ديوار دىدە تا دل اسىد آئىنة بك ير تو شوق فیض معنی سی خط ساغر راقم سرشار # # # ﴿ قصيله دويم ﴾ (منقبت میں) دهر جز حلوة بكتائي معشوق نهين

هم کهاں هو تي اگر حسن نه هوتا خودبيں

بى دلى هائى تماشاكه نه عبرت هي نه ذوق بیکسی های عنّا که نه دنیا هی نه دیں هرزه هی نغمهٔ زیروبم هنتی و عدم لغو هي آئنهٔ فرق جنون و تمكين نقش معنى همه خيا زهٔ عرض صورت سخن حق همه يمانهٔ ذوق تحسس لاف دانش غلط و نفع عبارت معلوم در دیک ساغی غفلت هی چه دنیا و چه دیس مثل مضمون وفا باد به دست تسليم صورت نقش قدم خاک به فرق تمکس عشق بی ربطی شیرازهٔ اجرای حواس وصل زنگار رخ آئنهٔ حسن یقین کوه کن گرسنه مزدور طرب گاه رقیب بی ستوں آئنۂ خواب گران شریں

كس في دبكها نفس أهل وفا آتش خبز؟ كس في يا يا اثر نالهٔ دل هاى حزير؟ سامع زمزمهٔ اهل جهان هون لیکن نه سىرو برگ ستايش نه دماغ نفريس كس قدر هرزه سرا هون كه عياداً بالله! یک قلم خارج آداب وقار و تمکیں قش لاحول اكريه اي خامة هذران تحرير! با على عرض كر اي فطرت وسو اس قرير! مظهر فيض خدا جان دل ختم رسل قبلهٔ آل نبی کعبهٔ ایجاد یقس هو وه سرمانهٔ ایجاد جهان گرم خرام هر کفخاک هه و ان گردهٔ تصویر زمین جلوه ير داز هو نقش قدم أس كاجس جا وه کف خاک هي ناموس دو عالم کي اميں

نسبت نام سي اس كي هي يه رتبه كه رهي ابدأ پشت فلک خم شدهٔ ناز زمیر فيضخلق اسكاهي شامل هيكه هوتاهي سدا بوی کل سی نفس باد صبا عطر آگل برّش تیغ کا اس کی ہی جہاں میں چرچا قطع هو جای نه سررشتهٔ ایجاد کهس کفر سوزاس کاو ، جلوه هی که جس سی ثو نبی رنگ عاشق کی طرح رونق بت خانهٔ چیں جال پناها! دل وجال فيض رسانا! شاها! وصي خم رسل تو هي به فتوائ يقين جسم اطهر کوتری دوش پیمبر منبر نام نامي كوترى ناصية عرش نُگير كس سي ممكن هي تري مدح بغير از واجب؟ شعلهٔ شمع مگر شمع په باند هي آئير

استان پرهی تری جوهر آئینهٔ سنگ رقم بندگئی حضرت جبریل امیر تیری در کی لیی اسباب نثار آماده خاکيوں کو جو حداني دے جانو دلو دس تېريمدحت كىلىي ھىي دك و جاں كام و زباں تيري تسليم كو هيل لوح وقلم دست وجبيل کس سی هو سکتی هی مدّاحیً ممدوح خدا! کس سی هو سکتی هی آر ایش فر دوس بریں جنس بازار معاصي اسد الله اساء که سواتىرى كوئي اس كا خريدار نهيں شوخي عرض مطالب مين هي "كستاخ طلب هی تری حو صلهٔ فضل پر از بس که یقین دی دعا کو مری وه مرتبهٔ حسن قبول که اجابت کهی هر حرف په سوبار آمین

غم شبیر سی هوسینه یهان تک لبریز که رهیں خون جگر سی مري آنکهيں رنگيں طبع کو الفت دلدل میں یہ سر گرمي ٔ شوق كهجهان تك چلى اسسى قدم اورمجهسى جبين دِل الفت نسب و سينة توحيد فضا نگه جلوه پرست و نفس صدق گزین صرف اعدا اثر شعلهٔ دود دوزخ وقف احباب گل وسنبل فردوس برير # # # ﴿ قصيله سويم ﴾ (شاه طفركي مدح مين) هان مه نو سنير هم اس كا نام جس کو تو جھک کی کر رہا ھی سلام

دودن آیا هی تو نظر دم صبح یهی انداز اور یهی باری دو دن کهال رها غائب ؟ بنده عاجز هي گردش اڑ کی حاتا کہاں کہ تا روپ کا آسمان ني بچها رڪها تها رحما ای سرور خاص خواص حيّذا اي نشاط عام عوام عذر میں تین دن نه آنی کے لی کی آیا هی عید کا پیغام اس کو بھولانہ چا ہی ٔ ڪھنا صبح جوجائ اور آئ شام ایک میں کیا کہ سب نی جان لیا تبرا آغاز اور ترا

راز دل مجهسی کیوں چھپاتا ہی مجهکو سمیجها هی کیا کهیں نمّام؟ جانتا ہوں کہ آج دنیا میں ایک هی هی امیدگاه انام میں نی ماناکہ تو ھی حلقہ بگوش حانتا هول كه جانتا هي تو تب کہا ھی به طرز ہر تابال کو هو تو هو ای ماه قرب هر روزه بر سبیل دوام تجهه کو کیا یایه روشناسی کا جز به تقریب عید ماه جانتا ہوں کہ اسکی فیض سی تو بھر بنا جاھتا ھی

ماه بن ، ماهتاب بن ، مس کون؟ مجهکو کیا بانث دی گا تو انعام ميراً اينا جدا معامله هي اورکی لیں دین سی کیا ڪام؟ هی مجهی آرزوی بخشش خاص گر تیجهی هی امید رحمت عام جو که بخشی گا تجهکو فرّ فروغ کیا نه دی گا مجھی می گلفام؟ جبكه چوده منازل فلكي کر چڪي قطع تيري ٽيزيُ گام تیری پرتو سی ہولے فروغ پزیر کوی و مشکوی و صحن و منظر و بام ديكهنا مبرى هأمهه مين لبريز اپنی صورت کا اک بلوریر

پھر غزل کی روش یہ چل نکلا ۔

توسن طبع چاهتا تها لگاه ۱۱ ۱۱ ۱۱

💥 غزل 🎉

زهر غم کر چکا نھا میرا کام

تجهکو کسنی کهاکه هو بدنام ؟

می هی پهر کیوں نه میں پیئی جاؤں؟ ۗ

غم سىجب هو گئي هو زيست حرام

بوسه كيسا ؟ يهي غنيمت هي !

که نه سمجهیں وہ لذّت دشنام

کعبہ میں جا بجا ئیں گی ناقوس

اب تو باندها هي دير مين احرام

اس قدح کا هی دور مجهکو نقد

چرخ نی لی هی جس سی گردش و ام

بوسه دینی میں ان کو هے انکار دل کی لینی میں جنکو تھا ابرام چهيئر تا هوں كه انكو غصه آئ كيون ركهون ورنه فالب اينا نام؟ كهه چكا مان توسب كچهه اب توكهه ای بري چهره! ينک تيز خرام! کون هی جسکی در په ناصیه سا هیں مه ومهر و زهرۂ و بهرام؟ تو نهیں جانتا تو مجھسی سر نام شاهنشه بلند چشم و دل بها در شاه مظهر ذوالجلال و الاڪرام طريقة الصاف

جس کا هم فعل صورت اعجاز جس كا هر قول معني الهام بزم میں میزبان قیصر و جم رزم مىرى اوستاد رستم وسام ای ترا لطف زندگی افزا ای ترا عهد فرّخی فرجام چشم بد دور خسروانه شکوه لوحش الله عارفانه كلام جان نثارون مین تبری قنصر روم جرعه خوارون مین تیری مرشدجام وارث ملک جانتی هیں تجھی ایرج و تور و خسرو و بهرام زور بازو میرے مانتی هیں تجھی گیو و گو درز و بیزان و رهام

整确心所行为相称。何是中国国际的关系中国和中国的企业和国际企业和中国的企业和中国的企业和国际企业和企业和企业的企业。

موشكا في ناوك آفریر آبداری صمصام کو تیری تیر غیر هدف تيغ ڪو تيري تيغ خصم نيام رعدکاکر رهی هی کیا دم بند رق کودی رها هی کیا الزام تیری فیل گراں جسد کی صدا تری رخش سبک عنان کا خرام فن صورت گري ميں تيرا گزر گرنه رکهتا هو دستگاه تمام اس کی مضروب کی سروتن سی کوں عامال هو صورت ادغام؟ جب ازل میں رقم پذیر ہوئ

﴿ اور ان اوراق میں به کلک قضا مجملاً مندرج هوى احكام لکھدیا شاہدوں کو عاشق کش لکھدیا عاشقوں کو دشمن کام آسماں کو کہا گیا کہ ڪہیں گنبد تیز گرد نیلی حکم ناطق لکھا گیا کہ لکھیں خال کو دانه اور زلف ڪودام آتش و آب و باد و خاک نی لي وضع سوز و نم و رم و آرام مهر رخشال کا نام خسرو روز ماه تاباں كا اسم شحنة شام تيري توقيع سلطنت ڪو بھي ارقام دى بدستور صورت

كاتب حكم نى بموجب حكم اس رقم ڪوديا طراز دوام ازل سي رواڻي آغاز هو ابد تک رسائي انجام ﴿ قصيله چهارم ﴾ صبح دم دروازه خاور کهلا مهر عالم تاب کا منظر کھلا خسرو انجم کی آیا صرف میں شب كوتها گنجينة گوهر كهلا وہ بھی تھی آک سیمیا کی سی نمود صبح ڪو راز مه و اختر ڪهلا هیں کو آکب کچه، نظر آئی هیں کچهه دېتي هيں دهو کا په بازي گرکهلا

گردوں پریٹرا تھا رات کو موتیوں کا ہر طرف زیور کھلا سبح آیا جانب مشرق نظر اک نگار آتشیرے رخ سر کھلا تھي نظر بندي کيا جب رڏ سحر بادهٔ کل رنگ کا ساغی لا کی ساقی نی صبوحی کی لیئ رکهه دیا هی ایک جام زر کهلا سلطاني هوئي آراسته كعبة امن وامال كا در كهلا تاج زرّ یں مہر تاباں سی سوا خسرو آفاق کی منہ پر کھلا شاہ روشن دل بھادر شہ کہ ہی راز هستی اس پ[،] سر تا سر کھلا

وه که جسکی صورت تکوین میر_ مقصد نه چرخ و هفت اختر ڪهلا وه که جسکی ناخن تاویل سی عقدة احكام بيغمبر كهلا پہلی دارا کا نکل آیا ھے نام اس کی سر هنگوں کاجب دفتر کھلا روشناسوں کی جہائے فہرست ھی وان لکھا ھے جہرہ قیصر کھلا توسن شه میں هي و ه خو يي كه جب تهاں سی وہ غیرت صر صر کھلا نقش یاکی صورتیں وہ دلفریب تو كہى بت خانۂ آزر كھلا مجهه یه فیض تربیت سی شاه کی منصب مهرومه و محور کهلا

لاکھ عقدی دل میں تھی لیکن ہر ایک
میری حد وسع سی باہر کھلا
تھا دل وابستہ قفل بی کلید
کس نی کھولا؟ کب کھلا؟ کیوں کرکھلا؟
باغ معنی کی دکھاؤں گا بہار
مجہسی گرشاہ سخن گستر کھلا
ہو جہاں گرم غزل خوانی نفس
لوگ جانیں طبلۂ عنبر کھلا

کنج میں بیٹھا رہوں یوں پر کھلا کاشکی ہو تا قفس کا در کھلا ہم پکاریں اور کھلی، یوں کون جأئی؟ یار کا دروازہ پائیں گر سےھلا

هم کو هی اس راز داری پر گهمند دوست کا ھي راز دشمن پر ڪھلا واقعی دل پر بهلالگتا تها داغ ز خم ليكن داغ سي بهتر كهلا هاته سي رکھ دي کب ابروني کمان؟ کب کمر سی عمزی کی خنجر کھلا مفت كاكس كو برا هي بدرقه ؟ ره روى مين بردهٔ رهبر كهلا سوز دل کا کیا کری باران اشک؟ آگ بهڙکي مينه آگر دم بهر ڪهلا! نامی کے ساتھ آگیا پیغام مرگ ره گما خط مىرى چهانى بر كهلا ديكهيو قالب سي كر الجهاكوثي ھے ولی یوشدہ اور کافر کھلا

يهر هوا مدحت طرازي كا خيال يهر مه و خورشيد كا دفتر كهلا خامی نی یأتی طبیعت سی مدد بادباں کی اُٹھتی ھي لنگر ڪھلا مدح سی ممدوح کی دیکھی شکوہ يال عرض سي رتبة جوهر كهلا مهر کانیا چرخ چکرؓ ڪھا گیـــا بادشـه کا رایت لشکر کهلا بادشه كا نام ليتا هي خطيب اب علوّ ياية منبر كهلا سَكَّةُ شه كا هوا هي روشناس اب عــــار آبروي زر ڪهلا شاه کی آگی دهرا هی آئنه اب مآل سعى اسكندر كهلا

ملک کی وارث کو دیکها خلق نی
اب فریب طغرل و سنجر کهلا
هو سکی کیا مدح؟ هاں اک نام هی
دفتر مدح جہاں داور کهلا
فکسر اچهی پر ستایش نا تمام
عجز اعجاز ستایش گر کهلا
جانتا هوں هی خط لوح ازل
تم یہ ای خاقان نام آور کھلا
تم کرو صاحبقرانی جب تلک

C , in

(آموں کي تعریف میں)

هان دل درد مند زمنه ساز

کیوںنه کھولی در خزینهٔ راز

خامه کا صفحه پر رواں هونا

شاخ ً گل کا هي ُ کلفشاں هو نا

مجهسي كيا پوچهتاهي كيالكهيئ

نکته هــای خرد فزا لکهیئ

باري آموں کا کچھ بياں هو جائ

خامه نخل رطب فشال هو جائ

آم کا کون مرد میداب هی؟

ثمر و شاخ گوئ و چوگاں هي

تاک کی جی میں کیوں رھی ارماں؟ آي په گوي اور په ميدار آم کی آگی پیش جای خاک پھوڑتا ھی جلی پھیولی تاک نه چلا جب کسی طرح مقدور یه بهی ناچار جي کا کهونا هي شرم سي پاني ياني هونا مجھسی پوچھ، تمہیں خبر کیا ہی آم کی آگی نی شکر کیا ہی نه کل اسمیں نه شاخ و برگ نه بار جب خزاں هوتب آئ اسكي بهار اور دوژائی قیاس کہاں ؟ جان شریل میں یه مثهاس کہاں

حان میں ہوئی کر یہ شرینی کوه کرن با وجود غمگینی جان دینی میں اس کو یکتا جان پروه يوں سهل دي نه سکتا جان نظر آتا هي يوں مجھي يه ثمر که دواخانهٔ ازل میں مگر آتش کل یه قند کا هی قوام شیری کی تارکا هی ریشه نام یا یه هو گا که فرط رافت سی با غبانول ني باغ جنّت سي أنَّكبين كي به حكم رب النَّاس بھر کی بھیجی ھیں سر به مہر گلاس یا لگاکر خضر نی شاخ نبات

مدّتون تک دیا هی آب حیات

تب هوا هي ثمر فشاں په نخل هم کهاں ورنه اور کهاں په نخل تھا ترنج زر ایک خسرو پاس رنگ کا زرد پر کہاں بو باس ؟ آم کو دیکھتا آگر اک بار مهينك ديتا طلائ دست افشار رونق ڪارگاه برگ و نوا نازش دو دمان آب و هو ا رهرو راه خلد كا توشه طوبی وسد ره کا جگر گوشه صاحب شاخ برگ وبار هي آم ناز پروردهٔ بهسار هي آم خاص وه آم جو نه ارزاں هو نوبر نخل باغ سلطال هو

وه كه هي واليُّ ولايت عهد عدل سی اس کی هی حمایت عمد فخر دیں عز شان و جاہ جالال زينت طينت و حمال ڪمال کار فرمای دین و دولت و بخت چهره آرائی تاج و مسند و تخت سانه اس کا هما کا سانه هی خلق پر وہ خدا کے سایہ ھی ای مفیض و جود سایهٔ و نور جب تلک هي نمو د سايه و نور اس خداوند بنده برور كو وارث گنج و تخت و افسر کو شاد و دل شاد و شادمان رکهمو ، اور غالب په مهربان رکهيو،

﴿ قطعات ﴾

(9 (9 (9)

ای شهنشاه فلک منظر بی مثل و نظیر

ای جهان دار کرم شیو ، بی شبه و عدیل

پانوں سی تیری ملی فرق ارادت اورنگ

فرقسی تیری کری کسب سعادت اکلیل

تيرا انداز سخن شانهٔ زلف الهام

تيري رفتار قلم جنبش بال جبريل

تجبهه سي عالم په کهلارابطهٔ قرب کليم

تجهسي دنيامين بچها مائدة بذل خليل

به سخن اوج ده مرتبهٔ معنی و لفظ

بكرم داغ نه ناصيهٔ قلزم و نيل

تا تری وقت میں هو عیش وطرب کی توقیر تا تری عهد میں ہو رنج و الم کی تقلیل أماه في چهوڙ ديا ثورسي جانا باهر زهره ني ترک کما حوت سي کرنا تحويل تبری دانش مری اصلاح مفاسد کی رهین تيري بخشش مري انجاح مقاصدكي كفيل تیرا اقبال ترحم مری جینی کی نوید تیرا انداز تغافل مری مرنی کی دلیل بخت نا سازنی چاها که نهدی مجهکو امان چرخ کج بازنی چاها که کری مجهکو ذلیل يبيجهي ڈالي هي سررشتۀ اوقات ميں گانڻھ پہلی ٹھونکی ھی بن ناخن تدبیر میں کیل تپش دل مهیں بی رابطهٔ خوف عظیم كشش دم نهس ، ضابطة جر ثقبل

در معني سی مرا صفحه لقا کي داژهي غمرو کي زنبيل فکر ميري گهر اندوز اشارات كلی ميري رقم آموز عبارات قليل ميري ابهام په هو تي هي تصدق توضيح ميري اجهال سي کرتي هي تراوش تفصيل نيک هوتي مري حالت تو نه ديتا تکليف جمع هوتي مري خاطر تو نه کرتا تعجيل قلم کون و مکان خسته نوازي مين په دير

كعبة امن وامان عقده كشائي مين يه دُهيل

گئی و ه دن که نادانسته غیروں کی و فاداري

کیاکرتی تھی تم تقریر ہم خامو شرہتی تھی

بس اب بگڑی په کیا شرمندگی جانی دو ملجاؤ قسم لوهم سی گریه بهي کهيں کيو نهم نه کهتي تهي کلکتی کا جو ذکر ڪيا تونی همنشيں اک تیر میری سینی میں مارا که هائ هائ وه سنزه زارهای مطرا که هی غضب وہ نازنیرے بتان خود آرا که های هائ صبر آزما وہ ان کی نگاھیں کہ حف نظر طاقت رباه و. ان کا اشارا که هائ هائ وه میوه های تازه و شرین کے واه وا وہ بادہ ہای ناب گوارا که ہائ ہائ هي جو صاحب کي کف دست په په چکني دُلي زيب ديتا هي اسي جس قدر اچهما كهيي

خامه انگشت به دندان که اسی کالکهمی ناطقه سر به گریبان که اسی کیا کہیئ ههر مكتوب عزيزان كرامي لكهيي حرز بازوی شگہ فان خود آرا کہے مسى آلوده سر أنكشت حسينان لكهيي داغ طرف جگر عاشق شیدا کہیے خاتم دست سلمان كي مشابه لكهيي سہر یستان۔ پری زاد سی مانا کہیے اختر سوختهٔ قیس سی نسبت دیجی خال مشکین رخ دلکش لیلاکهیی حجر الاسود دروار حرم كنجى فرض ناف آهوي سامات ختن کا کہيئ وضع مين اس كو أكر جانيي قاف ترياق رنگ میں سبزہ نوخبر مسیحا کہیے

صومعی میں اسی ٹھیرائیس کر مہر نماز میکدی میں اسی خشت خم صهبا کہیئ كون اسى قفل دركنج محبّت لكهيى؟ كوب اسى نقطة بركار عنا كهسى؟ كدوں اسى كو هي ناياب تصوّر كيجي كدون اسى مردمك ديدة عنقا كهييء؟ كون اسى تكمة سراهر · لىلالكهسى كون اسى نقش يئى ناقبة سلما كهدىء؟ سنده پرو رکے کف دست کو دل کیجیے فر س اور اس چکنی سپاری کو سویدا کہیئ نه يو چهه اس كي حقيقت حضور و الاني مجھی جو بھیجي شي بيسن کي روغني رو ثبي نه کھاتی گہوں نکلتی نه خلد سی ماهر جو کھاتی حضرت آدم یه بیسنی رو ٹی

🔏 سهرا 📡

خوش هوای بخت که هی آج تری سر سهرا
بانده شهزادی جوان بخت کی سر پر سهرا
کیاهی اس چاندسی مکهژی په بهلالگتاهی
هی تری حسن دل افروز کا زیور سهرا
سر په چژهنا تجهی پهبتاهی پرای طرف کلاه
مجهکو درهی که نه چهینی ترا لمبر سهرا
ناؤ بهر کر هی پروی گئی هون گی موتی
و رنه کیون لای هین کشتی مین لگا کرسهرا
سات دریا کی فراهم کیی هون گی موتی
تب بنا هوگا اس انداز کا گز بهر سهرا
رخ په دولها کی جو گرمی سی پسینه نیکا
رخ په دولها کی جو گرمی سی پسینه نیکا

په بهي اک يي ادبي تهي که قباسي بڙ هجائ ً رہ گیا آن کی دامن کی برابر سہرا حی میں اتر ائیں نەموتی كەھمىں ھیں ایک چیز چاهیی پهولول کابهی ایک مقرر سهرا جب که اینی میں سماویں نه خوشی کی ماری کو ندھی بھولوں کا بھلا بھر کوئی کیو نکر سہر ا رخ روشن کی دمک گوہر غلطان کی چمک کیوں نه دکھلای ٔ فروغ مه و اختر سهرا تار ریشم کا نہیں ھی یہ رگ ابر بہار لائيـــگا تاب گران باري گوهر سهرا هم سخن فهم هيں غالي كى طرف دار نہيں دیکھیں کہدی کوئی اسسہری سی بڑ ھکرسہرا 11. 11. 11.

🔏 قطعه 💸

منظور هی گذارش احوال واقعی اپنا بــیان حسر طبعیت نهیں مجھی

سو پشت سی هی پیدشهٔ آبا سپه گري کچه شاعري ذريعهٔ عزت نهير مجهی

آزاده روهوں اور مرا مسلک هی صلح کل هرگز کبهی کسی سی عداوت نهیں مجھی

کیا کم هی یه شرفکه ظفرکاغلام هوں مانا کهجاه و منصب و ثروت نہیں مجھی

استادشه سی هومجهی پرخاش کا خیال

یه تاب یه محال یه طاقت بهیں مجھی

جام جہارے نماھی شہنے شاہ کا ضمیر

سوگند اور گواه کي حاجت نهيں مجھي

میں کوں اور ربختہ ہاں اس سی مدّعا حز انساط خاطر حضرت ماس مجھی سهرا لكها كما زره امتسال امر ديكها كه چاره غير اطاعت نهين مجهي مقطع میں آیڑی هی سخن گسترانه بات مقصود اس سي قطع محبّت بهان مجهي روی سخن کسی کی طرف هو تو روسیاه سو دا بهاں جنوں بہاں و حشت بہاں مجھے قسمت بري سهي په طبيعت بري مهير هے شکر کی جبگه که شکایت نہیں مجھی سادق هو ل ايني قول مين فالرخدا كو اه کہتا ھوںسیج کہ جھوٹ کی عادت نہیں مجھی نصرت الملك بهادر امجهي بتلاكه مجهي تجهسي جواتني ارادتهي توكس بات سي هج

کر چه تو و ه هي که هنگامه اگر کرم کړي رونق بزم مله و مهر تری ذات سی هی اورمیں وہ ہوں کہ گرجي میں کبھيغور کروں غيركيا خود مجهي نفرت مري اوقات سيهي خستگیکا هو بهلا جسکی سبب سی سردست نسستاک گو نهمری دل کو تری هات سی هی ہاتھ میں تیری رہی توسن دولت کی عناں یه دعا شام و سحر قاضی حاجات سی هی تو سكندر هي مرا فخر هي ملينا تبرا گوشىر فخضركى بهي مجهكو ملاقات سيهي اس به گزری نه گهان ربو و ریا کا زیمار فالمر ، خاک نشین اهل خرابات سی هی 4- 4- 41-هی چارشنبه آخر ماه صفر چلو رکھدیں چمن میں بھرکی مو مشک ہو کی ناند

جو آی جام بهرکی پی اور هوکی مست
سبزی کورو ندتا پهری پهولوں کو جائ پهاند
بثتی هیں سونی رو پی کی چهلی حضور میں
هی جن کی آگی سیم وزر مهر و ماه ماند
یوں سمجهی که بیچ سی خالی کیئ هوی
لاکهون هی آفتاب هیں اور بی شمار چاند
فالی یه کیا بیاں هی مجبز مدح بادشاه
بهانی نهیں هی اب مجھی کوئی نوشت و خواند

کر مدح شاه کی ا

ای شاه جهان گیر جهان بخش جهساندار،
هی غیب سی هردم نجهی صد گونه بشارت
جو عقدهٔ دشوار که کوشش سی نه وا هو
تو واکری اس عقدی کوسو بهی باشارت

مکن هی کری خضر سکندر سی ترا ذکر؟ كرك كونه دي چشمهٔ حيوان سي طهارت آصف کوسلیاں کی وزارت سی شرف تھا هی فخر سلماں جو کری تبری وزارت هي نقش مريدي ترا فرماك الهي هي داغ غلامي ترا توقيع امارت تو آب سی گر سلب کری طاقت سیلان تو آگ سی گر دفع کری تاب شرارت دُهوندُهي نه ملي موجةً دريا مين رواني باقي نه رهي آتش سوزاں ميں حرارت هي گرچه مجهي نکته سرائي مين توغل هي گرچه مجهي سحر طرازي مين مهارت کیوں کرنہ کروں مدح کو میں ختم دعا پر؟ قاصر ھی شکایت میں تری میری عبارت

نوروز هي آج اورومدن هي که هوي ُهين نظّار کی صنعت حق اهل بصارت تجهكو شرف مهرجهان تاب مبارك؟ نحالی کو ٹری عتبہ عالی کی زیارت افطار صوم کی کچھ اگر دست گاہ هو اس شخص کو ضرور ہے روزہ رکھا کری جہ یاس روزہ کھول کی کھا ' کو کچھ نہ ہو روزه آگر نه کهای تو ناچارکیما تری المجارك المجا ای شهنشاه آسیار اورنگ ای جهال دار آفتاب آثار تھا میں آک ہی نوائ گوشے نشیرے تها میں آک دردمند سامه فگار

تم نی مجھکو جو آبرو بخشی هوئي ميري وه گرمي ٔ بازار ڪه هوا مجهه سا ذرّهٔ ناچيز رو شناس ثوابت گرچه از روی ننگ با همنری هوں خود اپنی نظر میں اتنیا خوار که گر اینی ڪو میں کھوں خاکي جانشا هول که آئ خاک کو عار شاد هوں لیکن اپنی جي میں که هوں بادشه کا غـالام ڪار گزار خانه زاد اور مربد اور مدّاح تها همیشه سی به عریضه نگار باری نوکر بھی دو سیا صد شکر نستاس هو گئان مشخص

نه کہوں آپ سی تو کس سی کہوں؟ مدّعایً ضروري يىر و مرشد أگرچه مجهكو نهس ذوق آرایـش ســـر و دستار کچه تو جاڑی میں چاہے آخر تا نه دی باد زمهریر آزار كيوں نه دركار هو مجهى يوشش؟ جسم رکھتا ہوں ہی آگرچہ نزار کچھ خریدا نہیں ھی اب کی سال کچھ بنایا نہیں ھی اب کی بار رات کو آگ اور دن کو دھوپ بهاژ میں جائیں ایسی لیل و نہمار آگ تا فی کہارے تلک انسان؟ دهوب کهای کهان تلک جاندار؟

دھوپ ڪي تابش آگ کي گرمي وقينا ربنا عداب النّار مسرى تنخواه جو مقرر هي اس کی ملنی کا ہی عجب ہنجار رسم هي مردي کي چهه ماهي ايک خلق کاهی اسی چلر · یه مدار مجهكو ديكهو تو هون بقيد حيات اور چهه ماهی هو سال میں دو بار بس که لینا هوں هر مهینی قرض اور رهتی هي سود ڪي تکرار مسرى تنخواه مين تهائي كا هوگیا هی شریک ساهوکار آج مجهسا نہیں زمانی میں شاعر نغز گوئ خوش گفتار

رزم ڪي داستان گر سني * هي زباك ميري تيغ جو ه بزم کا الـ تزام گر ڪيجي هی قلم میرا ابر گوهربار ظلم هي گرنه دو سيخر کي داد قهر هي گرکرو نه مجهکو بيار آپ کا بنده اور بهروپ ننگا آپ کا نو ڪر اور کھاؤں ادھار مرى تنخواه كيجي ماه بماه تانبه هو مجهکو زندگی دشوار ختم ڪرتاهو ساب دعايه کلام شاعري سي مهيل مجھي سر وکار تم سلامت رهو هزار برس هربرس کی هو ن دن پچاس هزار

سيه گليم هوں لازم هي ميرا نام نه لي جهاں میں جوکو ثي فتح وظفر کاطالب هي هوا نه غلبه میسر کبهی کسی په مجهی که جو شریک هو میرا شریک غالسهی سهل تها مسهل ولي يه سخت مشكل آيژي مجهپه کیاگزریگیاتنی رو زحاضر بن هوی؟ تىن دن مسهل سى بهلى تىن دن مسهل كى بعد تىن مسهل،تىنتېر يدين، يەسبكىدن،ھوئ خدسته انحمر . طوی مسرزا جعفر كەجسكىي دېكھى سىسب كا ھواھى جىمحظوظ هوئيهي ايسي هي فرخندهسال مين نه كمون هو مادة مسال عدسوى «محظوظ» c1108

带带着

﴿رباعيات،

بعد از اتمام بزم عید اطفال به ایام جوانی رهی ساغر کش

پهنچي هيں تا سواد اقليم عدم

ای عمر گذشته یک قدم استقبال

شب زلف و رخ عرق فشاں کاغم تھا کیا شرح کروں کہ طرفہ ترعالم تھا

تیه سرح ترون نه طرقه رعام م رویامین هزار آنکهه سی صبح تلک

هر قطرهٔ اشک دیدهٔ بر نم تها

آتش بازي هي جيسي شغل اطفال

هي سوزجگر كابهي اسي طور كا حال

^عتهام جد عشق بهي قيامت كوئي

لڑ کوں کی لیی گیاھی کیا کھیل نکال

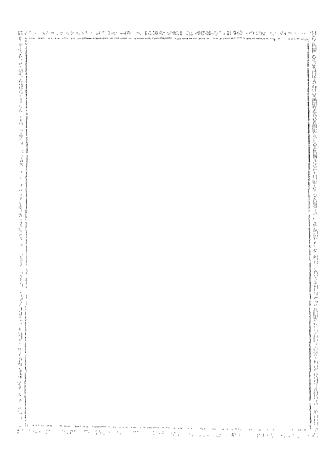
دل تها که جو جان درد تمهید سهی بی تانی رشک و حسرت دید هم اور فشردن ای تجلی افسوس! تكرار روانهيں تو نجديد خلق حسد قماش لڑ ، کی لیو ً وحشت كدة تلاش لژنى كى ليى هربار صورت كاغذ باد ملتي هيں يه بدمعاش لڑني کي ليي ً اس سي أكله مند هو كيا هي كويا پر ياركي آگى بول سكتى هي نهي*ن* عالي منه بند هو گيا هي گويا

دكهه جي ني پسندهو گيا هي فالب دل رک کر بند هو گیاهی نالی والله كه شب كو نيند آتي هي نهين سونا سوگند هو گنا هي فالب مشكل هي زيس كلام ميرا اي دل سن سن کی اسی سخنوران کامل آساں کہنی کی کرتی ہیں فرمایش گویم مشکل، و ٔ گر نه گویم مشکل بهيجي هي جو مجهكو شاه جمجاه ني دال هي لطف وعنايات شهنشاه يه دال ایه شاه پسند دال یی بحث و جدال هي دولت ودين ودانش و داد کي دال 45 14 14

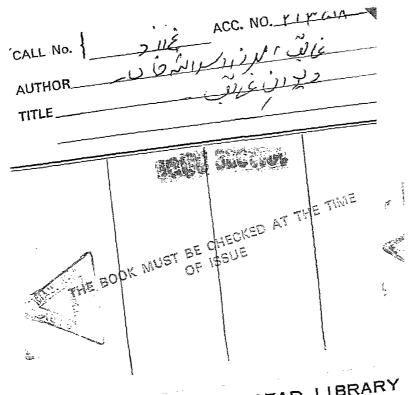
همى شه مين صفات ذو الجلالي با هم آثار جلالي و جمالي هوں شاد نه کيوں سافل و عالي با هم هی اُبکی شب قدر و دوالی با هم حق شه کی بقاسی خلق کو شاد کری تا شاه شیوع دانش و داد کری يه ديجو گڻيهيرشته عمر مين گانثهه هي صفر كه افزايش اعداد كرى اس رشتى مى لاكهه تار هون بلكهسوا اتنی هی برس شمار هوں بلکه سوا هر سیکڑی کو ایک گره فرض کریں ایسی گر هیں هزار هوںبلکه سوا

کهتی هیں که آب وه مردم آزار نمیں عشّاق کی پرسش سی اسی عار نہیں جوهاتهه كه ظلم سي اثها يا هو كا کیوں کرمانوں کہ اسمیں تلوار نہیں ۱۹ ۱۱ ۱۲ م هم گرچه بنی سلام کرنی والی کرتی هیں درنگ کام کرنی والی كيتي هين كرين خداسي الله الله وه آپ هيں صبح وشام کرنی والی آرام کی اسباب کہاں سی لاؤں؟ روزه مرا ایمان هی الله لیکن خس خانه و برف آب كهان سي لاؤن؟

11 11 14

ان سیم کی بیجوں کو کوئی کیا جانی بھیجی ہیں جو ارمغاں شہ والانی گن کر دیوینگی ہم دعائیں سوبار فیروزہ کی تسبیح کی ہیں یہ دانی

	1. 41,011.5			Type (if the part to the design of the consequence) and the part to the design of the consequence of the part to the design of the consequence of the part to the design of the consequence of the part to the design of the consequence of the part to the design of the consequence of the part to the design of the consequence of the part to the design of the part to th
				7
[[
Table Commission				
				į
1				100
1				
1				;
				1
į				
1				
dans in the state of the state				
The state of the s				
!				

			Ţ	√1 /	٩U	الم	Αľ	1A	. #	ΛZ	Αſ)	ИЦ Г	B /FF	R/	AR TY	Y
P. Control of the Con	No													-		- Andrews	The state of the s
1. September 1985 - Sep	Date					A COLUMN TO SECULIA SE						The same of the sa					
<u> </u>	No.											,					
	Date																- September of the Control of the Co